

BIBLIOTEKA
UMCS
JERZYŃSKI

KALENDARZ

WŁOŚCIAŃSKI

Domowo-Gospodarski

na rok zwyczajny

1910.

WARSZAWA.

Nakład i własność drukarni Braci Thiell, ulica Mylna Nr. 7.

—
Skład główny u E. Raczyńskiej, dawniej E. Lompe,
ul. Długa № 46 (w podwórzu).

5.

Kalendarz
WŁOŚCIAŃSKI
Domowo-Gospodarski

na rok zwyczajny

1910.

Wydawnictwa rok piąty.

WARSZAWA.

Nakład i własność Braci Thiell, ul. Mylna № 7.

SKŁAD GŁÓWNY u E. Raczyńskiej, dawniej E. LOMPE,
ul. Długa № 46, (w podwórzu).

Cws. 4472/5.

BIBLIOTEKA

UNACS

LIBRARY

K.33/58/75

Druk B-ci Thiell, Warszawa, Młyn 7.

1910.

Liczba zwrotów kalendarских.

Według Grego- rjańskiego ka- lendarza (n. st.).	XI XIX XV VIII B.	Liczba złota . . . XI Epakta . . . I Okres słońca . . . XV Poczet rzymski . VIII Litera niedzielną . C.	Według Juljań- skiego kalenda- rza (st. st.).
--	---	---	--

Święta ruchome

Kościół Rzymsko-Katolickiego.

Niedziela	Starozapustna	23	Stycznia
"	Mięsopustna	30	"
"	Zapustna	6	lutego.
Popielec		9	"
Niedziela	Wstępna	13	"
"	Sucha	20	"
"	Głucha	27	"
"	Środopostna	6	Marca
"	Męki Pańskiej	13	"
"	Palmowa	20	"
Wielkanoc		27 i 28	"
Krzyżowe dni		2, 3 i 4	Maja.
Wniebowstąpienie Pańskie		5	"
Zesłanie Ducha Św.		15 i 16	"
Trójcy Świętej		22	"
Boże Ciało		26	"
Niedziela 1-a Adwentu		27	Listop.

Karnawału licząc od Nowego Roku włącznie do Popielca jest tygodni 5 i 4 dni.

Suche dni.

Pierwsze dni . . .	16, 18 i 19 lutego
Drugie	18, 20 i 21 maja
Trzecie	21, 23 i 24 wrześ.
Czwarte	14, 16 i 17 grudn.

Cztery pory roku.

Początek Wiosny, d.	20 marca
" Lata, d.	21 czerw.
" Jesieni d.	22 wrześ.
" Zimy, d.	21 grudnia.

Wykład znaków kalendarских.

- ☉ Nów księżycy.
- ☾ Pierwsza kwadra.

- ☀ Pełnia.
- ☾ Ostatnia kwadra.

EPOKI GŁÓWNE.

Rok 1910 ery Chrześcijańskiej jest

- „ 6623 peryodu Juljańskiego.
- „ 7417 ery Bizantyńskiej.
- „ 1327 ery machomet., której początek 15 Sierpnia 1909 r.
- „ 5671 ery Żydowskiej, której początek 5 Wrześ. 1909 r.
- „ 2678 Olimpiad, zaczynający się w Lipcu 1909 r.
- „ 2662 od założenia Rzymu według Warrona.
- „ 2658 ery Nabonassara.
- „ 1910 wedle nowego stylu, zaprowadzonego w roku 1582 dnia 4 Październ., liczy się od 1 Stycznia; wedle

zaś rachuby Juljańskiej w 14 dni później.

Rok 1040 od wprowadzenia religii chrześc. w Rosyi.

- „ 462 od wynalezienia druku.
- „ 457 od urodzenia Mikołaja Kopernika.
- „ 418 od odkrycia Ameryki przez Kolumba.
- „ 208 od założenia miasta St. Petersburga.
- „ 42 od urodz. Najjaśniejszego Cesarza MIKOŁAJA II ALEKSANDROWICZA.
- „ 16 od wstąpienia na Tron Najjaśniejszego Pana.

Z a ć m i e n i a.

W r. 1910 przypadają dwa zaćmienia słońca i dwa księżyców.

1-sze całkowite zaćmienie słońca d. 8 maja. Widzialne będzie w Australii, w południowej części oceanu Indyjskiego, na wyspach Sundzkich i Nowej Gwinei.

2-gie całkowite zaćmienie księżyców d. 23 maja. Widzialne będzie w połud.-wschod. Europie, w Afryce, na Oceanie Atlantycznym, w Ameryce i wschodniej części Oceanu Spokojnego.

3-cie całkowite zaćmienie słońca d. 1 listopada. Widzialne będzie we wschodniej części Azji, w północno-wschodniej Ameryce i w północnej części Oceanu Spokojnego.

4-te częściowe zaćmienie księżyców dnia 16 listopada. Początek o godz. 12 m. 10 w nocy, koniec o godz. 3 m. 24 rano. Widzialne będzie w Azji, na Oceanie Indyjskim, w Europie, w Afryce na Oceanie Atlantycznym i Ameryce.

STYCZEŃ.

Odmiany księżyca.

1 Ostatek kwad. d. 3 o g. 2 m. 51 pp.
2 Now d. 11 o g. 1 m. 15 pp.
3 1 kwadra d. 18 o g. 11 m. 45 r.
4 Pełnia d. 25 o g. 1 m. 15 pp.

IMIĘ POWIĘTRA. Od 1-6 silne mrozy;
od 7-10 śnieg i wiatry; od 11-16 mroźne
zimno; 17-24 zmienne od 25 c o końca
uśmiarkowane zimno.

STYCZEŃ ma dni 31.		STYCZEŃ ma dni 31.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł. st. stylu).	
1 S.	Ob. Pań. Nowy Rok 1910.	19	Darjusza Nem.
2 N.	Makarego Op.	20	Teof. Zenona.
3 P.	Daniela M.	21	†† Tomasz Ap.
4 W.	Tytusa B.	22	Heronia M.
5 Ś.	Wigilja. Telesfora B. M.	23	† Wiktorji P.
6 C.	Objaw. Pańs. Trzech Króli	24	†† Wigil. Irminy P.
7 P.	† Lucjana i Julji	25	Narodz. Chr. Pana.
8 S.	Seweryna Op.	26	Szczepana 1 Męcz.
9 N.	Marcjanny P. M.	27	Jana Ap. i Ewan.
10 P.	Agatona P.	28	Młodzianków M.
11 W.	Honoraty P.	29	Tomasza B.
12 Ś.	Arkadiusza i Modesta M.	30	Eugeniusza B. W.
13 C.	Weroniki P.	31	Sylwestra P. W.
14 P.	† Hilarego B.	1	Stycz. Nowy Rok 1910.
15 S.	Pawła i Pust.	2	Makarego Op.
16 N.	Im. Jezus Marcellego P. M.	3	Daniela M.
17 P.	Antoniogo O.	4	Tytusa B.
18 W.	Katedry św. Piotra.	5	Wigilja. Telesfora B. M.
19 Ś.	Henryka B.	6	Objaw. Pańs. Trzech Króli.
20 C.	Fabiana P.	7	Lucjana i Julji
21 P.	† Agnieszki P.	8	† Seweryna Op.
22 S.	Wincentego i Anastazego.	9	Marcjanny P. M.
23 N.	Sw. Rodziny. Zasl. N. M. P.	10	Agatona P.
24 P.	Tymotensz. B.	11	Honoraty P.
25 W.	Nawr. Św. Pawła.	12	Arkadiusza i Modesta M.
26 S.	Polikarpa	13	Weroniki P.
27 C.	Jana Złot.	14	Hilarego B.
28 P.	† Agnieszki P. M.	15	† Pawła i Pust.
29 S.	Franciszka Salezego B. W.	16	Marcellego P. M.
30 N.	Martyny P. M.	17	Im. Jezus Antoniego Op.
31 P.	Piotra Nolasko W.	18	Katedry św. Piotra.

Święta wyznania mojżeszowego. Dnia 11 Rozchodasz czyli 1-szy dzień

mi-cia Szwał.

LUTY.

Odmiany księżyc.

☾ Ostatnia kw. d. 9 o g. 12 m. 51 pp.
☾ Now d. 9 o g. 3 m. 37 pn. 57 w.
☾ I kwadra d. 16 o g. 7 m. 57 w.
☾ Pełnia d. 24 o g. 5 m. 00 r.

MIANY POWIETRZA. Od 1-4 pochmurno;
od 5-9 mroźna pogoda; od 10-14 deszcz
i śnieg; od 15-18 silne wiatry i mroź;
19 i 20 śnieg i zimno; 21 i 22 odwilż;
23-28 pogodnie i mroźno, w końcu deszcz
i śnieg.

LUTY ma dni 28.		LUTY ma dni 28.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł. st. stylu)	
1 W.	†† Wigilja. Ignacego B. M.	19	Henryka B. M.
2 Ś.	Oczyszczenie N. M. P.	20	Fabiana P.
3 C.	Błażeja B. M.	21	Agnieszki P.
4 P.	† Ansgarego i Andrzej.	22	† Wincentego i Anastaz.
5 S.	Agaty P. M.	23	Zaślubiny N. M. P.
6 N.	Doroty P. M.	24	Św. Rodziny.
7 P.	Romualda Op.	25	Nawr. Św. Pawła.
8 W.	Jana z Matty W.	26	Polikarpa B. M.
9 S.	†† Pop. Apolonii P. M.	27	Jana Złotoust.
10 C.	†† Scholastyki P.	28	Agnieszki P. M.
11 P.	†† Saturnina Kapł.	29	† Franciszka Salezego BW
12 S.	†† Eulalii P. M.	30	Martyny P. M.
13 N.	† Jana i Dobr.	31	Piotra Nolaszko W.
14 P.	† Walentego Kapł. M.	1	Luty. †† Ignacego B. M.
15 W.	† Faustyna i Jowity M.	2	Oczyszczenie N. M. P.
16 S.	† Juljanny P. M.	3	Błażeja B. M.
17 C.	† Patrycjusza B. W.	4	Ansgarego i Andrzej.
18 P.	†† Symeona B. M.	5	† Agaty P. M.
19 S.	†† Konrada W.	6	Doroty P. M.
20 N.	† Leona i Eucherjusza B.	7	Romualda Op.
21 P.	† Maksymiana B. Feliksa B.	8	Jana z Matty W.
22 W.	† Kat. św. Piotra w Ant.	9	Apolonii P. M.
23 S.	†† Piotra Damiana B. D. K.	10	Scholastyki P.
24 C.	† Macieja	11	Saturnina Kapł.
25 P.	† Zygfryda B. W.	12	† Eulalii P. M.
26 S.	† Aleksandra i Nestora B.	13	Jana i Dobr.
27 N.	† Leandra B. W.	14	Walentego Kapł. M.
28 P.	† Romana Op.	15	Faustyna i Jowity M.

Święta wyznania mojąszewego. D. 9 i 10 Rozchodysz czyli 1-sze
dnie m-ca Ador-ryszan.

☾ Oznacza dni galowe. † Oznacza wigilje i posty.

MARZEC.

PIELNY POWIETLA. Od 1-7 umiarkowane zimno; od 8-12 sucho i mroźno; od 13-18 śnieg i deszcz; od 19-22 pogodzie i mroźno; od 23 do końca deszcz, śnieg i wiatry.

Odmiany księżyc.

☾ Ostat. kw. d. 4 o g. 9 m. 16 r.
☾ Now d. 11 o g. 1 m. 38 p.
☾ 1 kwadra d. 18 o g. 5 m. 1 r.
☾ Pełnia d. 25 o g. 9 m. 45 w.

MARZEC ma dni 31.		MARZEC ma dni 31.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł.st.stylu).	
1 W.	†Albina B.	16	Julanny P.
2 S.	†Heleny Cesarz.	17	Patrycjusza B.
3 C.	†Kunegundy cesarz.	18	Symeona B. M.
4 P.	†Kazim. Kr. W.	19	†Konrada W.
5 S.	†Adrijana i Euzebiusza M.	20	Leona i Eucherjusza B.
6 N.	†Wiktora i Wiktoryna M.	21	Maksymiana B. Feliksa B.
7 P.	†Tomasza z Akw.	22	<i>Kat. św. Piotra w Ant.</i>
8 W.	†Jana Bożego W.	23	Piotra Damiana B. D. K.
9 Ś.	†Francisz. Rzym.	24	Macieja Ap.
10 C.	†40-tu Męczennik.	25	Zygfyryda B. W.
11 P.	†Konstantego W.	26	†Aleksandra
12 S.	†Grzegorza Wielk. P. W.	27	Leandra B.
13 N.	†Krystyny P. M.	28	Romana Op.
14 P.	†Matyldy Kr. Wd.	1	Marzec. Albina B. W.
15 W.	†Klemensa Hofbauera W.	2	Heleny Cesarz.
16 Ś.	†Abrahama Pust.	3	††Pop. Kunegundy cesarz.
17 C.	†Józefa z Arymatei.	4	†Kazim. Kr. W.
18 P.	†Sied. b. N. M. P.	5	†Adrijana i Euzebjusza M.
19 S.	†Józefa Obl. N. M. P.	6	†Wiktora i Wiktoryna M.
20 N.	†Wolframa B.	7	†Tomasza z Akw.
21 P.	†Benedykta Op.	8	†Jana Bożego W.
22 W.	†Katarzyny.	9	†Francisz. Rzym.
23 Ś.	†Katarzyny Król.	10	†40-tu Męczennik.
24 C.	†Wiel. Marka i Tymot.	11	†Konstantego W.
25 P.	†Wiel. Ludgera B. W.	12	†Grzegorza Wielk. P. W.
26 S.	†W. Jana Damasc. B.D.K	13	†Krystyny P. M.
27 N.	Zmartw. Chr. Pana.	14	†Matyldy Kr. Wd.
28 P.	Wielkanoc. Jana K.	15	†Klemensa Hofbauera W.
29 W.	Wiel. Eustazego Op.	16	†Abrahama Pust.
30 Ś.	Anieli Wd.	17	††Józefa z Arymatei.
31 C.	Balbiny P.	18	†Sied. b. N. M. P.

Święta wyznania mojżeszowego. D. 11 i 12 Rozchodisz czyli 1-sze dnię m-ca Ador-szejny; d. 24 post Estery, d. 25 Puryń, d. 26 Szyszczan-Puryń (dnie zapusty).

K W I E C I E Ń.

ZMIANY POWIETRZA. Od 1 — 4 chłodna po-
goda; 5—8 wietrzno i deszcz z śniegiem;
od 9—15 pogoda; 16—20 deszcz; 21—25
umiarkowane powietrze; od 27 do końca
pogoda i ciepło.

Odmiany księżyc.

1 Ostreńka kw. d. 2 o g. 2 m. 12 p.
2 Now d. 10 o g. 10 m. 18 p.
3 Kwadrant d. 16 o g. 8 m. 38 p.
4 Pełnia d. 24 o g. 2 m. 47 p.

KWIECIEŃ ma dni 30.		KWIECIEŃ ma dni 30.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł.st.stylu).	
1 P.	†Teodory M.	19 ††Józefa Obl. N. M. P.	Święta wyznania mojeszowego. D. 10 Rozchodisz czyli 1-szy dzień m-ca Nisan; d. 24 i 25 Pesach (wielkanoc); 26, 27, 28 29 wolne święta; d. 30 przedostatni dzień świąt wielk. (urocz.)
2 S.	Frac. a P.	20 ††Wolframa B.	
3 N.	Ryszarda B. W.	21 †Benedykta Op.	
4 P.	Zw. N. M. P.	22 †Katarzyny	
5 W.	Wincentego W.	23 †Katarzyny Król.	
6 Ś.	Wilhelma.	24 ††Marka i Tymoteusza M.	
7 C.	Epifaniasza B. M.	25 †Zw. N. M. P.	
8 P.	†Dyonizego.	26 ††Ludgera B. W.	
9 S.	Maryi Kleofas.	27 ††Jana Dam. B. D. K.	
10 N.	Grobu Chrys.	28 †Jana Kapistrana.	
11 P.	Leona wielk.	29 †Eustazego.	
12 W.	Wiktora M.	30 †Anieli Wd.	
13 Ś.	Hermenegilda Kr.	31 ††Balbiny P. M.	
14 C.	Walerjana.	1 †Kwiecień. Teodoryka.	
15 P.	†Anastazego.	2 ††Frac. a P.	
16 S.	Marceljana.	3 ††Ryszarda B. W.	
17 N.	Opieki Świętego Józefa.	4 †Izydora B. W. D. K.	
18 P.	Bogumiła W.	5 †Wincentego W.	
19 W.	Tymona	6 †Wilhelma.	
20 Ś.	Sulpicjusza M.	7 ††Epifaniasza B. M.	
21 C.	Anzelma.	8 †Dyonizego.	
22 P.	†Sotera i Kaja.	9 ††Marji Kleofasowej.	
23 S.	†Wojciecha B.	10 ††Ezechiela	
24 N.	Fidelisa Kapuc.	11 ††Leona Wielk. P. W.	
25 P.	Marka Ewan.	12 ††Wiktora M.	
26 W.	Kleta i Marcellina P. M.	13 ††Hermeneg. Kr.	
27 Ś.	Teofilai Tertuljana B.	14 ††Walerjana	
28 C.	Pawła od Krzyża W.	15 ††Wiel. Anastazego.	
29 P.	†Piotra M. Rob.	16 ††Wiel. Marceljana.	
30 S.	Katarzyny Beneńsk. P.	17 ††Wiel. Aniceza P. M.	

ZMIANY POWIETRZA. Od 1-5 pochmurno wiatr 6-12 pogoda z odmiannami; przy piątynie; 13 deszcze z gromotami; 14-21 ciepło i pogodnie; 22-26 deszcz i chłód; od 27 do końca piękna pogoda.

Odmiany księżyc. Ostrołutnia kw. d. 2 o 8. 2 m. 54 pp. Now d. 9 o 8. 6 m. 57 r. Kwadrant d. 16 o 8. 3 m. 87 r. Pełnia d. 24 o 8. 7 m. 3 r. Ostatnie kw. d. 31 o 8. 11 m. 49 w.

M A J ma dni 31.		M A J ma dni 31.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymско-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym. -Katol. (podl. st. stylu)	
1 N.	Filipa i Jakóba Ap.	18	Zm. Chr. Pana. Apolonii
2 P.	†† Zygmunta.	19	Wielkanoc. Tymona.
3 W.	†† Znalezienie Krz. Św.	20	Sulpiejusza M.
4 Ś.	†† Florjana M. Moniki.	21	Anzelma.
5 C.	Wniebowstąpienie Pańskie.	22	Sotera i Kaja.
6 P.	☩† Jana Ap.	23	☩† Wojciecha B.
7 S.	Domiceli i Eufrozyny M.	24	Fidelisa Kapuc. M.
8 N.	Stanisława B. M.	25	Marka Ewang.
9 P.	Grzegorza.	26	Kleta i Marcellina P. M.
10 W.	Izydora	27	Teofila i Tertuljana B.
11 Ś.	Mamerta B. W.	28	Pawła od Krzyża W.
12 C.	Pankracego.	29	Piotra M. Rob.
13 P.	† Serwacego B.	30	† Katarzyny Seneńsk. P.
14 S.	Bonifacego M.	1	Maj. Filipa i Jakóba Ap.
15 N.	Zesłanie D. S. Feliksa P.	2	Grobu Chrys. Zygmunta
16 P.	Świąt Jana Nepomuc. Kapł.	3	Znal. Krz. św.
17 W.	† Świąt. Paschalisa W.	4	Florjana M. Moniki Wd.
18 Ś.	†† Feliksa Kapuc. M.	5	Piusa V P.
19 C.	☩† Piotra Cel.	6	☩ Jana Ap.
20 P.	†† Bernarda S.	7	† Domiceli.
21 S.	†† Wiktora M.	8	Stanisława B. M.
22 N.	Trójcy św.	9	Opieki św. Józefa
23 P.	Dezyderego.	10	Izydora
24 W.	Joanny.	11	Mamerta B. W.
25 Ś.	Grzegorza VII W.	12	Pankracego.
26 C.	Boże Ciało.	13	Serwacego B.
27 P.	☩† Bedy W. D. K.	14	☩† Bonifacego M.
28 S.	Augustyna	15	Feliksa P.
29 N.	Teodozji P. M.	16	Jana Nepomuc. Kapł.
30 P.	Feliksa P. M.	17	Paschalisa W.
31 S.	Anieli, Petroneli P. P.	18	Feliksa Kapuc. M.

Święta wyznania mojąszewego. Dnia 1 ostatni dzień świąt wielk. (urocz.). d. 9 i 10 Rozchodisz czyli 1-szy dzień m-ca Ijor, d. 23 Pasach- szew d. 27 Lag-beomer (dzień rad.)

CZERWIEC.

N. w d. 7 o g. 2 m. 40 pp.
 I kwadra d. 14 o g. 5 m. 43 pp.
 Pełnia d. 22 o g. 9 m. 38 w.
 Ostatnia kw. d. 30 o g. 8 m. 3 r.

Odmiany księżycy.

ZMIANY POWIETRZA. Od 1-6 zachodni wiatr
 i deszcze; od 7-14 piękna pogoda; 15-18
 deszcze z grzmotami; 19-24 pogodna;
 od 25-28 deszcze; 29 i 30 piękna pogoda.

CZERWIEC ma dni 30.		CZERWIEC ma dni 30.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymo-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł. st. stylu).	
1 Ś.	Jakóba B. W.	19	Piotra Celestyna P. W.
2 C.	Marcellina i Blan.	20	Bernardyna.
3 P.	†Serca Jezusowego.	21	†Wiktora M.
4 S.	†Franciszka Carac.	22	Julji P. M.
5 N.	†Bonifacego B. M.	23	Dezyderego.
6 P.	Norberta i K.	24	Joanny i Afry.
7 W.	✙ Roberta	25	✙ Grzegorza VII W.
8 Ś.	Maksyma B.	26	Filipa i Ner.
9 C.	Pryma i Felic.	27	Bedy W. D. K.
10 P.	†Małgorzaty.	28	†Augustyna.
11 S.	Barnaby Ap.	29	Teodozji P.
12 N.	Jana W. Onufrego Pust.	30	Feliksa P.
13 P.	Antoniego Padews. W.	31	Anieli P.
14 W.	Bazylego	1	Czerwiec. Jakóba B. W.
15 S.	Wita i Modesta.	2	Marcelina i Blan.
16 C.	Benona B.	3	Serca Jezusowego.
17 P.	†Jolanty W.	4	†Franciszka Carac.
18 S.	Marka i Marc.	5	Bonifacego B. M.
19 N.	N. M. P. Nieust. Pom.	6	Norberta i Kland.
20 P.	Sylwerjusza.	7	Roberta.
21 W.	Alozjego Gonz.	8	Maksyma B.
22 Ś.	Paulina B.	9	Pryma i Felic.
23 C.	Agrypiny P.	10	Małgorzaty Kr
24 P.	†Nar. Św. Jana Chr.	11	†Barnaby Ap.
25 S.	Prospera B. W.	12	Onufrego Pust.
26 N.	Jana i Pawła	13	Antoniego Padews. W.
27 P.	Władysława Kr. W.	14	Bazylego Wiel.
28 W.	†Irenensza B. Leona.	15	Wita i Modesta.
29 Ś.	Piotra i Pawła Apostolów.	16	Bennona B.
30 C.	Wsp. św. Paw.	17	Jolanty W.

Święta wyznania mołjeszowego. Dnia 8 Rozchodysz czyli 1-y dzień
 m-ca Sywon; d. 13 i 14 Szewuos (zielone świątki).

LIPIEC.

Odmiany księżycyca.

Now d. 6 o 8. 10 m. 44 w.
1 kwadra d. 14 o 8. 9. m. 43 r.
2 Pelnia d. 23 o 8. 10 m. 1 r.
3 Ostat. kw. d. 29 o 8. 10 m. 59 r.

MIAY POWIETRZA: Od 1-2 piękna pogoda
od 3-7 deszcze i pogoda; 8-11 burze;
od 12-17 zmiennic; od 18-24 piękna
pogoda; od 25-26 wiatr i deszcz; 27 do
końca pogoda.

LIPIEC ma dni 31.		LIPIEC ma dni 31.	
SWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		SWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł. st. stylu).	
1 P.	†Teodoryka K.	18	†Marka i Marc.
2 S.	<i>Nawiedzenie N. M. P.</i>	19	Gerwazego i Protazego.
3 N.	<i>Najśw. Krwi Jez. Chr.</i>	20	<i>N. M. P. Nieust. Pom.</i>
4 P.	Józefa K.	21	Alojzego Gon.
5 W.	Antoniego Z.	22	Paulina B.
6 Ś.	Izajasza Pr.	23	Agrypiny P.
7 C.	Cyrylla.	24	<i>Nar. Św. Jana Chrz.</i>
8 P.	†Elżbiety Kr.	25	†Prospera B. W.
9 S.	Weroniki P. Zenona M.	26	Jana i Pawła.
10 N.	Jana z Dukli.	27	Władysława Kr. W.
11 P.	Pelagii M.	28	†Wig. Leona II P. W.
12 W.	Jana Gwałb.	29	Piotra i Pawła Apostołów.
13 Ś.	Małgorzaty P. M.	30	Wsp. św. Pawła.
14 C.	Bonawentury B. W.	1	Lipiec. Teodoryka K.
15 P.	†Rozesł. Apost. Hen.	2	† <i>Nawiedzenie N. M. P.</i>
16 S.	<i>N. M. P. Szkaplerznej.</i>	3	Anatoljusza.
17 N.	Aleksego W.	4	<i>Najśw. Krwi Jez. Chr.</i>
18 P.	Szymona z Lipnicy W.	5	Antoniego
19 W.	Wincentego & Paulo.	6	Izajasza Pr.
20 Ś.	Czesława W.	7	Cyrylla.
21 C.	Praksedy P. M.	8	Elżbiety Kr.
22 P.	†Marji Magdaleny.	9	†Weroniki P. Zenona M.
23 S.	Apolinarego B. M.	10	Jana z Dukli.
24 N.	<i>Bł. Kuneg. K. Pol.</i>	11	Pelagii M.
25 P.	Jakóba Ap.	12	Jana Gwałb.
26 W.	<i>Anny M. N. M. P.</i>	13	Małgorzaty P. M.
27 Ś.	Natalii M. Pantaleona M.	14	Bonawentury B. W.
28 C.	Inocentego.	15	Rozesł. Apost. Hen.
29 P.	†Marty Panny.	16	† <i>N. M. P. Szkaplerznej.</i>
30 S.	Julity i Denatyli M.	17	Aleksego W.
31 N.	Ignacego Loyoli W.	18	Szymona z Lipnicy W.

Święta wyznania możeszowego. Dnia 7 i 8 Rozchodesz czyli 1-sze
dnie m-ca Tamuz; d. 24 Szywo-osor bedamuz (post na pamiątkę oblę-
żenia Jerozolimy).

SIERPIEŃ.

ZMIANY POWIETRZA. Od 1—2 burze; od 3—5 pięćnisi ciepło; 6—11 deszcz. 12—15 pochmurno i wiatr; 16—21 pogodna; od 22—24 zmienne; 25 i 26 pogoda; 29 do końca deszcz.

Odmiany księżyc.

Now d. 5 o 8 m. 1 f.
1 kwadra d. 13 o 8 m. 3 f.
Pełnia d. 20 o 8 m. 8 w.
Ostatnia kw. d. 27 o 8 m. 67 pp.

SIERPIEŃ ma dni 31.		SIERPIEŃ ma dni 31	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł. st. stylu)	
1 P.	<i>Piotra w Okowach.</i>	19	Wincentego à Paulo
2 W.	<i>N. M. P. Anielskiej.</i>	20	Czesława W.
3 S.	Znalez. relik. św. Szczepana	21	Praksedy P. M.
4 C.	☿ Dominika W.	22	☿ Marji Magdaleny.
5 P.	† <i>N. M. P. Śnieżnej.</i>	23	Apolinarego B. M.
6 S.	<i>Przemienienie Pańskie.</i>	24	Krystyny P.
7 N.	Kajetana W.	25	<i>Bł. Kuneg. K. Pol.</i>
8 P.	Cyrjaka, Larga i Smaragda.	26	<i>Anny M. N. M. P.</i>
9 W.	Romana M.	27	Natalii M. Pantaleona M.
10 Ś.	<i>Wawrzyńca M.</i>	28	Innocentego.
11 C.	Zuzanny P. M.	29	Marty Panny.
12 P.	☿ † Klary P.	30	☿ † Julitty i Donatylii M.
13 S.	†† <i>Wig. Hippolita i Kas.</i>	31	Ignacego Loyoli W.
14 N.	Euzebiusza Kapł.	1	Sierp. <i>Piotra Ap. w Ok.</i>
15 P.	Wniebowzięcie N. M. P.	2	<i>N. M. P. Anielskiej.</i>
16 W.	Rocha W.	3	Znal. relik. św. Szczep.
17 Ś.	Mirona, Pawła i Juljan. M.	4	Dominika W.
18 C.	Firmina B.	5	<i>N. M. P. Śnieżnej.</i>
19 P.	† Marjana i Ruf.	6	† <i>Przemienienie Pańskie.</i>
20 S.	Bernarda Op	7	Kajetana W.
21 N.	<i>Jacka Wyz.</i>	8	Cyrjaka, Larga i Smaragd.
22 P.	Symforjana.	9	Romana M.
23 W.	Filipa Benicjusza W.	10	<i>Wawrzyńca M.</i>
24 Ś.	<i>Bartłomieja Ap.</i>	11	Zuzanny P. M.
25 C.	Ludwika Kr. W.	12	Klary P.
26 P.	† Zefiryna i Ireneusza.	13	† Hippolita i Kassjana M.
27 S.	Przen. relik. św. Kazim.	14	†† <i>Wig. Euzebiusza Kapł.</i>
28 N.	Augustyna B. W. D. K.	15	Wniebowzięcie N. M. P.
29 P.	<i>Sc. gł. s. Jana.</i>	16	Rocha W.
30 W.	Róży Limań.	17	Mirona, Pawła i Juljan. M.
31 Ś.	<i>N. M. P. Jasn.</i>	18	Firmina B.

Święta wyznania mojeższowego. Dnia 6 Rozchodesz czyli 1-y dzień m-ca Aw; d. 14 post Tysze-beaw (na pamiątkę zburz. Jerozol.); d. 20 Cha misze-osor-beaw (dzień radosny).

WRZESIEŃ.

Odmiany księżyca.

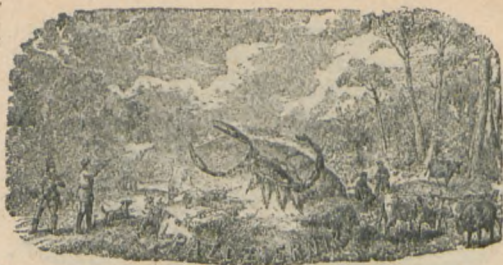
1. Now d. 3 o g. 7 m. 30 w.
2. I kwadra d. 11 o g. 9 m. 15 w.
3. Pełnia d. 19 o g. 6 m. 18 r.
4. Ostatnia kw. d. 25 o g. 10 m. 13 w.

ZMIANY POWIETRZA. Od 1-5 pogoda; 6-10
zmienne; 11-16 pogoda; 17-23 wiatr,
chłodno; od 24 do końca pogodnie.

WRZESIEŃ ma dni 30.		WRZESIEŃ ma dni 30.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym. Katol. (podł. st. stylu.)	
1 C.	Idziego Op.	19	Marjana i Ruf.
2 P.	†Stefana Kr.	20	†Bernarda Op. D. K.
3 S.	Bronisławy P.	21	Joanny.
4 N.	<i>Pocieszenia N. M. P.</i>	22	Jacka W.
5 P.	Wawrzyńca.	23	Filipa Benicjusza W.
6 W.	Zacharjasza Pr.	24	<i>Bartłomieja Ap.</i>
7 S.	†† <i>Wig.</i> Jana M. Reginy P.	25	Ludwika Kr. W.
8 C.	Narodzenie N. M. P.	26	Ireneusza i Zefiryna.
9 P.	†Sergiusza P.	27	†Przen. relik. św. Kazim.
10 S.	Mikołaja z Tolent. W.	28	Augustyna B. W. D. K.
11 N.	<i>Imienia N. M. P.</i>	29	Śc. gł. św. Jana.
12 P.	Gwidona W.	30	Róży Lim.
13 W.	Eugeniei P.	31	<i>N. M. P. Jasn.</i>
14 Ś.	<i>Podwyższenie Krzyża Św.</i>	1	Wrzesień. Idziego Op.
15 C.	Nikodema K.	2	Stefana Kr.
16 P.	†Eufemii P.	3	†Bronisławy P.
17 S.	Stygmatów św. Franc.	4	Rozalii P.
18 N.	<i>N. M. P. Bolesnej.</i>	5	<i>Pocieszenia N. M. P.</i>
19 P.	Januarjusza.	6	Zacharjasza Pr.
20 W.	Bustachjusza	7	†† <i>Wig.</i> Jana M. Reginy P.
21 Ś.	††Matensza.	8	Narodzenie N. M. P.
22 C.	Tomasza B.	9	Sergiusza P.
23 P.	†Tekli P. M.	10	†Mikołaja z Tolent. W.
24 S.	†† <i>N. M. P. od wyk. niew.</i>	11	Prota i Jacka.
25 N.	<i>Ładystawa z Gieln.</i>	12	<i>Imienia N. M. P.</i>
26 P.	Cypryana.	13	Eugeniei O.
27 W.	Kozmy i Damiana.	14	<i>Podwyższen. Krzyża Św.</i>
28 Ś.	Wacława Kr. M.	15	Nikodema K.
29 C.	<i>Michała Archaniota.</i>	16	Eufemii P.
30 P.	Heronima Kapł.	17	†Stygmatów św. Fran.

Święta wyznania mojąszowego. Dnia 4 i 5 Rozchodasz czyli 1-e
dnie m-ca Elul.

PAŹDZIERNIK.

ZMIANY POWIETRZA. Od 1-3 pogoda chłodna;
4-10 deszcz z wiatrem; 11-20 zimno;
21-26 deszcz ze śniegiem; 27-28 po-
chludno; od 29 do końca chłodno lecz
pogodnie.

Nów d. 3 o g. 9 m. 56 r.
I Kwadra d. 11 o g. 8 m. 3 pp.
Pelida d. 18 o g. 8 m. 43 pp.
Ostatnia kw. d. 25 o g. 7 m. 12 r.

Odmiany kalendarza.

PAŹDZIERNIK ma dni 31.		PAŹDZIERNIK ma dni 31.	
ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł.st.stylu.)	
1 S.	†Remigiusza B.	18	†Józefa W. Ireny M.
2 N.	N. M. P. Różańcowej	19	N. M. P. Bolesnej.
3 P.	Kandyda.	20	Eustachego.
4 W.	Franciszka	21	Matusza.
5 S.	Placyda M.	22	Tomasza B.
6 C.	Brunona W.	23	Tekli P. M.
7 P.	†Marka P. W.	24	†N. M. P. od wyk. niewolnik.
8 S.	Pelagii, Birgitty Wd.	25	Firmina B. W.
9 N.	Wincentego Kadtub.	26	Ładysława z Giełn.
10 P.	Franciszka.	27	Kozmy i Dam.
11 W.	Placydy	28	Wacława Kr. M.
12 Ś.	Maksymiljana B. W.	29	Michała Archanioła.
13 C.	Edwarda Kr.	30	Heronima Kapi.
14 P.	†Kaliksta P. M.	1	Paźdz. Remigiusza B.
15 S.	Jadwigi Wd. Teresy P.	2	N. M. P. Różańcowej.
16 N.	Martyniana i Saturniana.	3	†Kandyda i Ewolda M.
17 P.	Wiktora M.	4	Franciszka.
18 W.	✠ Łukasza Ewang.	5	✠ Placyda M.
19 Ś.	Piotra z Alkantary W.	6	Brunona W.
20 C.	Ireny, Marty.	7	Marka P. W.
21 P.	†Urszuli P. M.	8	†Pelagii, Birgitty Wd.
22 S.	Korduli i Alodji P. M.	9	Wincentego Kadtub.
23 N.	Jana Kantego.	10	Franciszka Borg. W.
24 P.	Rafala Arch.	11	Placydy.
25 W.	Kryspina	12	Maksymiljana B. W.
26 Ś.	Ewarysta P. M.	13	Edwarda Kr.
27 C.	Sabiny P. M.	14	Kaliksta P. M.
28 P.	†Szym. i Tad. Ap.	15	†Jadwigi Wd. Teresy P.
29 S.	Narcyza B. W.	16	Martyniana i Saturniana.
30 N.	✠ Germana i Serap. B.	17	✠ Wiktora. M.
31 P.	† Wig. Symfron. i Olimp.	18	Łukasza Ewang.

Święta wyznania mołitwoswego. Dnia 4 Kozchodesz czyli 1-szy dzień m-ca Tyszy Roz-
haszana (Nowy Rok 6671 od stworzen. świata); d. 5 drugi dzień nowego roku (urocz.)
d. 6 post (Cum-Gedeli); d. 13 Jom-Kupur (święty dzień); d. 18 i 19 Sukos (urocz. święta
szafasów; d. 20, 21, 22, 23 wolne święta szafasów; d. 24 Hoszana raba (święto palm,
d. 25 Szemini-ni-Veceser; d. 26 Symchas Tora est. dzień urocz. św. kuczek).

LISTOPAD.

MIANY POWIETRZA. Od 1-4 zimno i dżdżysto;
5-10 śnieg; 11-16 zimno i wiatr; 17-21
deszcz ze śniegiem; 22-24 pogoda; od
25 do końca deszcz i wiatr.

Nów d. 2 o g. 3 m. 20 r.
1 Kwadry d. 10 o g. 6 m. 54 r.
Pełnia d. 18 o g. 1 m. 49 pp.
Ostatnia kw. d. 23 o g. 7 m. 37 w.

Odmiany księżycy.

LISTOPAD ma dni 30.		LISTOPAD ma dni 30.	
SWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		SWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł.st.stylu.)	
1 W.	Wszystkich Świętych.	19	Piotra z Alkantary W.
2 Ś.	Dzień Zaduszny.	20	Ireny, Marty.
3 C.	Huberta B.	21	Urszuli P. M.
4 P.	Karola Boromeusza.	22	Korduli i Alodji P. M.
5 S.	Zacharjasza i Elżbiety.	23	Seweryna.
6 N.	Opieki N. M. P.	24	Jana Kantego.
7 P.	Nikandra.	25	Kryspina.
8 W.	Godfryda.	26	Ewarysta P.
9 Ś.	Teodora i Oresta M.	27	Sabiny P. M.
10 C.	Andrzeja z A.	28	Szym. i Tad. Ap.
11 P.	Marcina B. W.	29	Narcyza B.
12 S.	Marcina P.	30	Germana i Serapiona B.
13 N.	Stanisława Kostki.	31	Wig. Symfron. i Olimp.
14 P.	Jukunda B.	1	Listop. Wszystkich Święt.
15 W.	Leopolda W.	2	Dzień Zaduszny.
16 Ś.	Edmunda B.	3	Huberta B. W.
17 C.	Grzegorza.	4	Karola Boromeusza
18 P.	Odonę P.	5	Zacharjasza i Elżbiety.
19 S.	Elżbiety Kr. Wd.	6	Leandra W. Feliksa.
20 N.	Feliksa Wależjusza W.	7	Opieki N. M. P.
21 P.	Ofiarowanie N. M. P.	8	Leonarda W.
22 W.	Cecylii P. M.	9	Teodora i Oresta M.
23 Ś.	Klemensa P. M.	10	Andrzeja z A.
24 C.	Jana od Krzyża W.	11	Marcina B. W.
25 P.	Katarzyny P. M.	12	Marcina P. M.
26 S.	Piotra P.	13	Dydaka W.
27 N.	Wirgiljusza B. W.	14	Stanisława Kostki.
28 P.	Mansweta B. M.	15	Leopolda.
29 W.	Saturnina i Filemona M.	16	Edmunda B.
30 Ś.	Andrzeja Apost.	17	Grzegorza.

Święta wyznania mojeszowego. Dnia 2 i 3 Rozchodysz czyli 1-e dnie
m. ca Cheszwon.

GRUDZIEŃ.

ŻEJĄT POWIĘTALA. Od 1-4 śniegi; 5-9 moż-
ny wiatr; 10-16 śniegi; 17-24 mroź;
25-28 odwilż; od 29 do końca mroźny
wiatr.

Odmiany kalendarza.

Now d. 1 o g. 10 m. 85 w.
1 kwadra d. 8 o g. 8 m. 40 w.
Pełnia d. 16 o g. 12 m. 29 pp.
Ostatnia kw. d. 23 o g. 12 m. 00 pp.
Now d. 31 o g. 5 m. 45 pp.

GRUDZIEŃ ma dni 31.		GRUDZIEŃ ma dni 31.	
SWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		SWIĘTA KOŚCIOŁA Rzym.-Katol. (podł.st.stylu.)	
1 C.	Eligiusza B. W.	18	Odoną P.
2 P.	†Bibianny P. M.	19	Elżbiety Kr. Wd.
3 S.	Franciszka Ksawerego W	20	†Feliksa Walejusza W
4 N.	Barbary P. M.	21	<i>Ofiarowanie N. M. P.</i>
5 P.	Sabby Op. Niceta B. W.	22	Cecylii M. P.
6 W.	Mikołaja B. W.	23	Klemensa P. M.
7 Ś.	††Wig. Ambrożego B. W.	24	Jana od Krzyża.
8 C.	Niepokalane Pocz. N. M. P.	25	Katarzyny P. M.
9 P.	††Walerji i Leokadij.	26	Piotra P. M.
10 S.	††Najśw. M.P. Loretańskiej	27	Wirgiljusza B. W.
11 N.	Damazego P. W.	28	†Mansweta B. M.
12 P.	Aleksandra M.	29	Saturnina i Filemona M.
13 W.	Łucji P. M.	30	<i>Andrzeja Apost.</i>
14 Ś.	††Dyoskora i Kerona M.	1	Grudzień. Eligiusza B. W.
15 C.	C. Walerjana i Ireneusza M.	2	Bibianny P. M.
16 P.	††Euzebiusza B. M.	3	Franciszka Ksawerego W.
17 S.	††Łazarza B. Olimpij Wd.	4	†Barbary P. M.
18 N.	<i>Oczekiwanie N. M. P.</i>	5	Sabby Op. Niceta B. W.
19 P.	☿ Darjusza i Nem.	6	☿ Mikołaja B. W.
20 W.	Teofila i Zenona M.	7	Ambrożego b.
21 Ś.	††Tomasza Ap.	8	niep. Pocz. N. M. P.
22 C.	Herona M.	9	Walerji i Leok.
23 P.	††Wiktorji M.	10	†N. M. P. Loret.
24 S.	††Wigilja. Irminy P.	11	Damazego p. m.
25 N.	Narodzenie Chr. Pana.	12	Aleksandra m.
26 P.	Szczepana i Męcz.	13	Łucji p. m.
27 W.	<i>Jana Apost. i Ewang.</i>	14	Dyoskora
28 Ś.	††Młodzianków M.	15	Walerjana
29 C.	Tomasza B.	16	Euzebiusza b.
30 P.	††Eugeniusza B. W.	17	†Łazarza b.
31 S.	Sylwestra P. W.	18	<i>Oczekiwanie N. M. P.</i>

Święta, wyznania mołeszwego. D. 2 Rozchodesz czyli 1-y dzień
m-ca Kisiew; d. 26 do 31 Chanuka (dni radosne na pamiątkę zwycięstwa
Machabeuszów), d. 31 Rozchodesz, czyli 1-szy dzień m-ca Tewes

EWANGELIE

NA WSZYSTKIE NIEDZIELE I UROCZYSTOŚCI

w roku 1910.

Na Nowy Rok, u Łukasza św. w roz.

2. O obrzezaniu Chrystusa Pana.

— 3 Król, u Mateusza św. w roz.

2 O ŚŚ. 3 Królach.

— Niedzielę 1 po 3 Królach, u Łukasza św. w r. 2. O Chrystusie w 12 latach.

— Niedzielę 2 po 3 Królach, u Jana św. w r. 2. O godach w Kanie Galilejskiej.

— Niedz. 3 po 3 Król., u Mat. św. w r. 8. O oczysz. trędowatego i uzdr. sł. setnika.

— Oczyszczenie N. M. P., u Łukasza św. w rozdz. 20. O robotnikach w winnicy.

— Niedzielę Mięsopest., u św. Łuk. w roz. 8. O siejbie słowa Bożego i jego owocach.

— Zap., u Łuk. św. w r. 18. Jezus przepowiada Swą mękę i przyjacza wzrok niewid.

— Pielec, u Mateusza św. w roz. 10. Jak pościć należy.

— Niedzielę Wstępną, u Mateusza św. w r. 4. O poście i kuszeniu Pana Jezusa.

— Niedzielę Suchą, u Mat. św. w roz. 17. O przemienieniu się Chrystusa.

— Niedzielę Głuchą, u Łukasza św. w roz. 11. O wypędzeniu czartów.

— Niedzielę Środpoczną, u Jana św. w roz. 6. O nakarmieniu 5000 ludzi.

— Niedzielę Białą, u Jana św. w roz. 8. O żydach chcących ukamienować Jezusa.

— Zwiastowanie N. M. P. u Łuk. św. w r. 1. O poselst. Anioła Gabryela do N. M. P.

— Niedzielę Kwietnią, u Mat. św. w r. 21. O wjeździe Chrystusa do Jerozolimy.

— Wielki Czwartek, u Jana św. w roz. 13. O wieczerzy Pańskiej.

— Wielki Piąt., Męka Pana naszego Jezusa Chrystusa wedl. Jana św. w r. 18 i 19.

Na Wielką Sobotę, u Mateusza św. w r. 28. O niewiastach przy grobie Chrystusa.

— Niedzielę Wielkan., u Marka św. w r. 16. O zmartwychwst. Chrystusa Pana.

— Poniedz. Wielkan., u Łuk. św. w r. 24. O dwóch uczn. Chrystusa idących do Emmaus.

— Niedzielę Przewodnią u Jana św. w r. 20. O pokazaniu się Chrystusa uczniom.

— Niedzielę 2 po Wielkan., u Jana św. w r. 10. O Chrystusie dobrym pasterzu.

— Niedzielę 3 po Wielkan., u Jana św. w r. 16. O odejściu Chrystusa Pana do Ojca.

— Niedzielę 4 po Wielkan., u Jana św. w r. 16. O przyczynie odejścia Chrystusa.

— Św. Stanisława: u Jana św. w r. 10. O Chrystusie dobrym Past.

— Niedzielę 5 po Wielkan., u Jana św. w r. 16. O skutkach prośby w Imię Jezusa.

— Wniebowstąpienie Pan., u Marka św. w r. 16. O Wniebowstąpieniu Chr. Pana.

— Niedzielę 6 po Wielkan., u Jana św. w r. 15 i 16. O przyjściu pociechy Ducha Św.

— Niedzielę Zesłania Ducha Św., u Jana św. w r. 14. O Zesłaniu Ducha Świętego.

— Poniedziałek Św. u Jana św. w r. 3. O rozmowie Chrystusa z Nikodemem.

— Niedzielę Trójcy Św. u Mateusza św. w r. 28. O mocy danej Chryst.

— Boże Ciało, u Jana św. w r. 6. O Sakramencie Ciała i Krwi Chrystusa Pana.

— Niedzielę po św., u Łukasza św. w r. 14. O wezwaniu na wieczerzę.

— Niedzielę 3 po św., u Łukasza św. w r. 15. O zgubionej owcy i groszu.

- Na Niedzielę 4 po św., u Łukasza św.**
w r. 5. O wielkim połowie ryb.
- **ŚŚ. Piotra i Pawła, u Mateusza św.** w r. 16. O władzy danej św. Piotrowi.
- **Niedzielę 5 po św., u Mat.** w r. 5. O sprawiedl. i pojednaniu się z bratem.
- **Niedzielę 6 po św., u Marka św.** w r. 8. O nakarmieniu 4,000 ludzi.
- **Niedzielę 7 po św., u Mateusza św.** w r. 7. O fałszywych pror.
- **Niedzielę 8 po św., u Łukasza św.** w r. 16. O niesprawiedliwym szafarzu.
- **Niedzielę 9 po św., u Łukasza św.** w r. 19. O zburzeniu Jerozol.
- **Niedzielę 10 po św., u Łukasza św.** w r. 18. O faryzeuszui celniku.
- **Niedzielę 11 po św., u Marka św.** w r. 7. O uzdrowieniu głuchoniemego.
- **Wniebowzięcie N. M. P. u Łukasza św.** w r. 10. O jednej rzeczy koniecznej.
- **Niedzielę 12 po św., u Łukasza św.** w r. 10. O zranionym i Samarytaninie.
- **Niedzielę 13 po św., u Łukasza św.** w r. 17. O uzdrowieniu 10 trędowatych.
- **Niedzielę 14 po św., u Mateusza św.** w r. 6. O służbie dwóm panom.
- **Narodzenie N. M. P., u Mateusza św.** w r. 1. Księgi rodz. Jezusa Chrystusa.
- **Niedzielę 15 po św., u Łukasza św.** w r. 7. O wskrzeszeniu syna wdowy.
- **Niedzielę 16 po św., u Łukasza św.** w r. 14. O uzdrowieniu opuchłego.
- **Niedzielę 17 po św., u Mateusza św.** w r. 22. O miłości Boga i bliźnich.
- **Niedzielę 18 po św., u Mateusza św.** w r. 9. O uzdrowieniu paralityka.
- **Niedzielę 19 po św., u Mateusza św.** w r. 12. O wezwaniu na gody weselne

- Na Niedzielę 20 po św., u Jana św.**
w r. 4. O chorym synu królewskim.
- **Niedzielę 21 po św., u Mateusza św.** w r. 18. O dłużniku i złośliwym służce.
- **Niedzielę 22 po św., u Mat. św.** w r. 22. O oddawaniu monety czynszowej.
- **Uroczystość Wszyst. Św., u Mateusza św.** w r. 5. O ośmiorgu błogosławieństw.
- **Dzień Zaduszny, u Jana św.** w r. 5. O wskrzeszeniu umarłych.
- **Niedzielę 23 po św., u Mateusza św.** w r. 6. O wskrzeszeniu córki księcia.
- **Niedzielę 24 po św., u Mateusza św.** w r. 13. O siejbiarzu i nas.
- **Niedzielę 25 po św., u Mateusza św.** w r. 13. O ziarnie gorczycz.
- **Niedzielę 26 po św., u Mateusza św.** w r. 24. O znakach na niebie i ziemi.
- **Niedzielę 1 Adwentu, u Łuk. św.** w r. 21. O sędzie ostatecznym i sezonach jego przyjścia.
- **Niedzielę 2 Adw., u Mat.** w r. 11. O poselst. uczniów św. Jana do P. Jezusa.
- **Niedzielę 3 Adw., u Jana św.** w r. 1. O poselstwie żydów do Jana.
- **Niedzielę 4 Adw., u Łukasza św.** w r. 3. O Janie opowiadającym chrzest.
- **Narodz. Chrystusa Pana, u Łuk. św.** w r. 2. O Narodzeniu Chrystusa Pana.
- **Św. Szczepana 1 Męcz., u Mateusza św.** w r. 23. O poselstwie proroków.
- **Św. Jana Ewan., u Jana św.** w r. 21. O naśl. Chryst. i ulubionym uczniu.
- **Młodzianków, u Mat. św.** w r. 2. O ucieczce do Egiptu i rzezi dzie-
tek w Betleem.
- **Niedzielę po Bożem Narodzeniu, u Łuk. św.** w r. 2. O proroctwie Symeona.

Dni Galowe Dworskie,

które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyj.

Styczeń. Dnia 1 (14) stycznia Nowy Rok.

Maj. 23 kwietnia (6 maja). Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Dnia 6 (19) Rocznica urodzin Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja II Aleksandrowicza.

Dnia 14 (27) Rocznica św. Koronacyi Ich Cesarskich Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja II Aleksandrowicza i Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Czerwiec. 25 maja (7 czerwca) Urodziny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Sierpień Dnia 22 lipca (4 sierpnia) Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Maryi Teodorówny (Wdowy).

Dnia 30 lipca (12 sierpnia) Urodziny Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu i Wielkiego Księcia Aleksiego Mikołajewicza.

Październik. Dnia 5 (18) Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu i Wielkiego Księcia Aleksiego Mikołajewicza.

Listopad. 21 października (3 listopada), Rocznica wstąpienia na Tron Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja I Aleksandrowicza.

Dnia 14 (27) Rocznica Urodzin Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Maryi Teodorówny (Wdowy).

Grudzień. Dnia 6 (19) Imieniny Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja II-go Aleksandrowicza.

Dom Cesarsko-Rosyjski.

JEGO CESARSKA MOŚĆ Najjaśniejszy Pan Mikołaj II Aleksandrowicz Cesarz i Samowładca Wszech-Rosyi, urodzony dnia 6 (18) maja 1868 roku. Imieniny w dniu 6 (19) grudnia.

Najdostojniejsza Matka Najjaśniejszego Pana.

JEJ CESARSKA MOŚĆ Najjaśniejsza pani Marja Teodorówna, urodzona 14 (26) listopada 1847 roku. Imieniny w dniu 22 lipca (4 sierpnia). Była w stanie zamężnym z Cesarzem Aleksandrem III, (spoczął w Bogu 20 października (1 listopada) 1894 r).

Najdostojniejsza Matka Najjaśniejszego Pana.

JEJ CESARSKA MOŚĆ Najjaśniejsza Pani Aleksandra Teodorówna, urodzona w dniu 25 maja (6 czerwca) 1872 roku. (Imieniny 23 kwietnia (6 maja)). W stanie zamężnym od 14 listopada 1894 r. Córka Wielkiego Księcia Hesseńskiego Ludwika I V i żony Jego Wielkiej Księżnej Alisy.

Jego Cesarska Wysokość Cesarzewicz Następca Tronu i Wielki Książę **ALEKSY MIKOŁAJEWICZ**, urodzony w d. 30 lipca (12 sierpnia) 1904 r. Imieniny w d. 5 (18) października.

Najdostojniejsze Córki Najjaśniejszych Państwa.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Olga Mikołajówna**, urodzona w 3 (16) listopada 1895 roku. Imieniny w dniu 11 (24) lipca. Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Tatjana Mikołajówna**, urodzona w dniu 29 maja (11 czerwca) 1897 roku. Imieniny 12 (25) stycznia. Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Marja Mikołajówna**, urodzona 14 (27) czerwca 1899 roku. Imieniny 22 lipca (st. st.). Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Anastazja Mikołajówna**, urodzona w dniu 5 (18) czerwca 1901 r. Imieniny 22 grudnia.

Najdostojniejszy Brat Najjaśniejszego Pana.

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Michał Aleksandrowicz**, urodzony 22 listopada (5 grudnia) 1878 roku. Imieniny 22 listopada (5 grudnia).

Najdostojniejsze Siostry Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Ksienia Aleksandrówna**, (p. dal.).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Olga Aleksandrówna**, urodzona w dniu 1 (14) czerwca 1882 roku. Imieniny dnia 11 (24) lipca, w stanie zamężnym od 27 lipca 1901 r. z Jego Wysokością Ks. P. A. Oldenburskim.

Najdostojniejsi Stryjowie i Ciotki Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Marja Pawłówna**, urodzona w dniu 2 (15) maja 1854 r. Imieniny dnia 22 lipca (4 sierpnia). Była w stanie zamężnym z Jego Cesarską Wysokością Wielkim Księciem **Włodzimierzem Aleksandrowiczem** († 4 (17) lutego 1909 r.). *Ich Dzieci:* Ich Cesarskie Wysokości: Wielki Książę **Cyryl Włodzimierzowicz**, urodzony w dniu 30 września (13 października) 1876 r., imieniny w dniu 11 (24) maja. Małżonka Jego. Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Wiktorja Teodorówna**, urodzona 12 (25) listopada 1876; imieniny 1 (14) czerwca. *Ich Córka:* Jej Wysokość Księżniczka **Marja Cyrylówna**, ur. 20 stycznia (2 lutego) 1907 r.; imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Wielki Książę **Borys Włodzimierzowicz**, ur. d. 12 (25) listopada 1877 r., imieniny 2 (15) maja. Wielki Książę **Andrzej Włodzimierzowicz**, ur. d. 2 (15) maja 1879 r., imieniny 30 listopada (13 grudnia). Wielka Księżna **Helena Włodzimierzówna**, ur. 17 (30) stycznia 1882 r., imieniny 21 maja (3 czerwca). W stanie zamężnym od 16 (29) sierpnia 1902 r. z Jego Królewską Wysokością Królewiczem **Greckim Mikołajem Jerzowiczem**. Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Elżbieta Teodorówna**, ur. d. 20 października (2 listopada) 1864 r. (imieniny 5 (18) września); była w stanie zamężnym z Jego Cesarską Wysokością Wielkim Księciem **Sergiuszem Aleksan-**

drowiczem, († 4 (17) lutego 1905 r.). Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Paweł Aleksandrowicz, ur. d. 21 września (4 października) 1860 r., imieniny d. 29 czerwca (12 lipca). Był żonaty z Jej Cesarską Wysokością Wielką Księżną Aleksandrą Jerzówną († d. 12 (25) września 1891 r.). *Dzieci Jego:* Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Dymitr Pawłowicz, ur. d. 6 (19) września 1891 r., imieniny w d. 21 września (4 października). Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marja Pawłówna, ur. d. 6 (19) kwietnia 1890 r., imieniny 22 lipca (4 sierpnia); w stanie małżeńskim od 20 kwietnia (3 maja) 1908 r. z Jego Królewską Wysokością Księciem Wilhelmem Szwedzkim, Księciem Siudermanlandskim. Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marja Aleksandrówna, ur. w d. 5 (18) października 1853 r., imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Była zamężna z Jego Królewską Wysokością Księciem Alfredem-Ernestem-Albertem Wielkobrytańskim, Księciem Saksen-Koburg-Gotskim.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Aleksandra Józefówna, urodzona d. 26 czerwca (9 lipca) 1830 r., imieniny 23 kwietnia (6 maja). Była zaślubiona Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiemu Księciu Konstantemu Mikołajewiczowi († d. 13 (25) stycznia 1892 r.). *Jej Dzieci:* Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Mikołaj Konstantynowicz, ur. d. 2 (14) lutego 1850 r., imieniny d. 6 (19) grudnia. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Konstanty Konstantynowicz, ur. d. 10 (23) sierpnia 1858 r., imieniny 21 maja (3 czerwca). Matzonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Elżbieta Maurycówna, ur. d. 13 (26) stycznia 1865 r., imieniny 5 (18) września. *Ich Dzieci:* Ich Wysokości: Książę Jan Konstantynowicz, ur. 23 czerwca (6 lipca) 1886 r., imieniny 24 czerwca (7 lipca), Książę Gabryel Konstantynowicz, ur. d. 3 (16) lipca 1887 r., imieniny d. 13 (26) lipca; Książę Konstanty Konstantynowicz, ur. d. 20 grudnia (2 stycznia) 1890 r.; imieniny d. 21 maja (3 czerwca); Książę Oleg Konstantynowicz, ur. d. 15 (28) listopada 1892 r., imieniny 20 września (3 października); Książę Igor Konstantynowicz, ur. d. 29 maja (11 czerwca) 1894 r., imieniny 5 (18) czerwca; Książę Jerzy Konstantynowicz, ur. 23 kwietnia (6 maja) 1903 r.; imieniny 23 kwietnia (6 maja); Księżna Tatjana Konstantynówna, ur. d. 11 (24) stycznia 1890 r., imieniny d. 12 (25) stycznia; Księżna Wiara Konstantynówna, ur. d. 11 (24) kwietnia 1906 r., imieniny 17 (30) września. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Dymitr Konstantynowicz, ur. d. 1 (14) czerwca 1860 r., imieniny d. 21 września (4 października). Jej Królewska Mość Królowa Helenów Olga Konstantynówna, ur. d. 22 sierpnia (4 września) 1851 r., imieniny 11 (24) lipca. Matzonka Jego Królewskiej Mości Króla Helenów Jerzego 1-go. Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Wiara Konstantynówna, ur. d. 4 (17) lutego 1854 r., imieniny 17 (30) września; była poślubiona Jego Królewskiej Wysokości Księciu Wilhelmowi-Eugenjuszowi Wiertemberskiemu. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Mikołaj Mikołajewicz, ur. d. 6 (19) listopada 1856 r., imieniny 26 lipca (9 sierpnia). Matzonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Anastazja Mikołajówna, ur. 23 grudnia 1867 (5 stycznia 1868 r.), imieniny 22 grudnia (4 stycznia). Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Piotr Mikołajewicz, ur. d. 10 (23) stycznia 1864 r., imieniny 29 czerwca (12

lipca). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Milica Mikołajówna, ur. d. 14 (27) lipca 1866 r., imieniny 19 lipca (1 sierpnia). *Ich Dzieci*: Ich Wysokości Książę Roman Piotrowicz, ur. 5 (18) października 1896 r.; imieniny 19 lipca (1 sierpnia). Księżniczka Maryna Piotrowna, ur. d. 28 lutego (13 marca) 1892 r., imieniny 28 lutego (13 marca); Księżniczka Nadzieja Piotrowna, ur. 3 (16) marca 1898 r., imieniny 17 (30) września. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Michał Mikołajewicz, ur. d. 13 (26) października 1832 r., imieniny 8 (21) listopada. Był zaślubiony z Jej Cesarską Wysokością Wielką Księżną Olgą Teodorówną († d. 31 marca (13 kwietnia 1891 r.)). *Jego Dzieci*: Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Mikołaj Michałowicz, ur. d. 14 (27) kwietnia 1859 r., imieniny d. 6 (19) grudnia. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Michał Michałowicz, ur. 4 (17) października 1861 r., imieniny 8 (21) listopada. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Jerzy Michałowicz, ur. d. 11 (24) sierpnia 1863 r., imieniny 26 listopada (9 grudnia). Małżonka Jego Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marja Jerzówna, ur. d. 20 lutego (5 marca) 1876 r., imieniny 22 lipca (4 sierpnia). *Ich Córk*i: Ich Wysokości Księżniczka Nina Jerzówna, ur. 7 (20) czerwca 1901 r., imieniny 14 (27) stycznia. Księżniczka Ksienia Jerzówna, ur. 9 (22) sierpnia 1903 r., imieniny 24 stycznia. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Aleksander Michałowicz, ur. 1 (14) kwietnia 1866 r., imieniny 30 sierpnia (11 września). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Ksienia Aleksandrowna, ur. 25 marca (7 kwietnia) 1875 r., imieniny 24 stycznia (6 lutego). *Ich Dzieci*: Ich Wysokości: Książę Andrzej Aleksandrowicz, ur. 12 (25) stycznia 1897 r., imieniny 30 listopada (13 grudnia). Książę Teodor Aleksandrowicz, ur. 11 (24) grudnia 1898 r., imieniny 16 (29) maja. Książę Nikita Aleksandrowicz, ur. 4 (17) stycznia 1900 r., imieniny 24 czerwca (7 lipca). Książę Dymitr Aleksandrowicz, ur. 2 (15) sierpnia 1901 r., imieniny 26 października (8 listopada). Książę Rościsław Aleksandrowicz, ur. 11 (24) listopada 1902 r., imieniny 14 (27) marca. Książę Bazyli Aleksandrowicz, ur. 24 czerwca (7 lipca) 1907 r., imieniny 2 (15) sierpnia. Księżniczka Irena Aleksandrowna, ur. 3 (16) lipca 1895 r., imieniny 5 (18) maja. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Sergiusz Michałowicz, ur. 25 września (8 października) 1869 r., imieniny 25 września (8 października). Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Anastazja Michałówna, ur. 16 (29) lipca 1860 r., imieniny 22 grudnia (4 stycznia). Była poślubiona Jego Królewskiej Wysokości Wielkiemu Księciu Meklemburg-Szweryńskiemu Fryderykowi-Franciszkowi.

Wykaz alfabetyczny Świętych i Święt

z wyrażeniem dnia i miesiąca.

A.

Abdona męcz. 30 lipca.
 Adama 24 grudnia.
 Adelajdy 10 grudnia.
 Adolfa bisk. 17 czerwca.
 Adryana męcz. 8 wrześn.
 Agapita męcz. 18 sierp.
 Agatona pap. 10 stycznia.
 Agaty p. m. 5 lutego.
 Agnieszki p. m. 21 stycz.
 Agrypiny 23 czerwca.
 Albina biskupa 1 marca.
 Albiny p. 16 grudnia.
 Aleksandra b. m. 27 lut.
 Aleksandrap. im. 3 maja.
 Aleksandra m. 13 grudn.
 Aleksego wyzn. 17 lipca.
 Alfonsa Liguori 2 sierp.
 Alfreda 8 lipca.
 Alodji p. m. 21 paździer.
 Alojzego Gonzagi 21 czer.
 Amalji panny 2 marca.
 Amelji księżnej 10 lipca.
 Ambrożego m. 7 grudnia.
 Anastazego m. 22 stycz.
 Anastazego pap. 27 lut.
 Anastazego w. 29 marca.
 Anastazego b. w. 17 sier.
 Anastazyi p. 28 lutego.
 Anastazyi Rzym. 26 paź.
 Anatolji męcz. 9 lipca.
 Anatoliusza bisk. 3 lipca.
 Andrzeja bisk. 4 lutego.
 Andrzeja z Krety 7 paźd.
 Andrzeja pust. 10 listop.
 Andrzeja Ap. 30 listop.
 Angeli 30 marca.
 Anny M. NMP. 26 lipca.
 Aniołów Stróżów 2 paźd.
 Anagarego bisk. 4 lutego.
 Antoniego opata 17 stycz.

Antoniego Pad. 13 czer.
 Antonina bisk. 10 maja.
 Antoniny 1 marca.
 Anzelma 21 kwietnia.
 Apolinarego bis. 23 lipca.
 Apolonji p. m. 9 lutego.
 Apolonjusza m. 18 kwiet.
 Arkadyusza m. 21 stycz.
 Arseniusza bisk. 19 lipca.
 Artura bisk. 6 paździer.
 Atanazego bisk. 2 maja.
 Augusta wyz. 3 sierpnia.
 Augustyna biskupa apo-
 stola Anglii 28 maja.
 Augustyna bisk. 8 sierp.
 Aurelii panny 25 wrześn.
 Awita męcz. 12 stycznia.

B.

Balbiny panny 31 marca.
 Barlaama 27 listopada.
 Barbary panny 4 grudn.
 Barnaby apost. 11 czerw.
 Bartłomieja ap. 24 sierp.
 Bazylego bisk. 14 czerw.
 Beaty panny 8 marca.
 Bedy kapłana 27 maja.
 Benedykta op. 21 marca.
 Benigny p. 19 sierpnia.
 Benona bisk. 16 czerwca.
 Bernarda op. 20 sierpnia.
 Bernarda Seneńs. 20 maja.
 Bibiany panny 2 grudn.
 Błażeja bisk. 3 lutego.
 Bogumiła 10 czerwca.
 Bonawentury b. 14 lipca.
 Bonifacego m. 14 maja.
 Bonifacego b. 5 czerwca.
 Bonifacego b. Florentyń-
 skiego 30 maja.
 Bony panny 24 kwietnia.

Boże Ciało 26 maja.
 Bronisławy 3 września.
 Brunona wyzn. 6 paźd.
 Brygidy panny 1 lutego.
 Brygidy wdowy 8 paźd.

C.

Cecylii p. m. 22 listop.
 Celestyna 6 kwietnia.
 Celsa męcz. 28 lipca.
 Cezarego bisk. 27 sierp.
 Cypryana b. 16 września.
 Cypryana m. 26 września.
 Cyrylla Aleksandryjsk. b.
 w. D. K. 9 lutego.
 Cyrylla Jerozolim. b. w.
 D. K. 18 marca.
 Cyrylla bisk. 5 lipca.
 Cyrylla dyak. 29 marca.
 Cyryaka kapł. 16 marca.
 Cyryaka męcz. 8 sierp.
 Czesława wyzn. 20 lipca.
 Czerdzistu m. 10 marca.
 Czterech koronat. 8 list.

D.

Damazego pap. 11 grudn.
 Damiana m. 27 września.
 Daniela m. 3 stycznia.
 Daniela proroka 21 lipca.
 Dawida króla 30 grudn.
 Delfiny 26 listopada.
 Dezyderyusza b. 23 maja.
 Domocelli panny 7 maja.
 Dominika wyz. 4 sierp.
 Dominiki pan. 6 lipca.
 Donata męcz. 17 lutego.
 Donata bisk. 7 sierpnia.
 Doroteusza m. 18 marca.
 Doroty panny 6 lutego.
 Dydaka wyz. 13 listop.

Dygny 11 sierpnia.
Dyonizego b. 8 kwietnia.
Dyonizego męża. 9 paźdź.
Dień zaduszny 2 listop.

E.

Edmunda b. 16 listopada.
Edyty królowny 15 grud.
Edwarda kr. 13 paźdź.
Eleonory p. 21 lutego.
Eliaza pror. 20 lipca.
Eligiusza bisk. 1 grudn.
Elizeusza pror. 2 paźd.
Elżbiety wdowy 8 lipca.
Elżbiety p. 5 listopada.
Elżbiety król. 19 listop.
Emeryka króla 5 listop.
Emiliana bisk. 11 wrześ.
Emilianny p. 5 stycznia.
Emilii 30 czerwca.
Engelberta 7 listopada.
Epifanijusa b. 7 kwietn.
Erazma bisk. 3 czerwca.
Estery król. 17 listopada.
Eucheryusza b. 20 lut.
Eudoksyusza m. 2 wrześn.
Eufemii p. 16 września.
Eufrozyny m. 8 września.
Eufrozyny p. 16 marca.
Eugenii p. m. 24 grudn.
Eugenjusza m. 14 sierp.
Eugenjusza 80 grudnia.
Eulalii p. 2 lutego.
Eustachjusza m. 20 wrz.
Euzebji p. m. 29 grudn.
Ewarysta pap. 26 paźdź.
Ewy 24 grudnia.
Ezechjasza k. 30 paźdź.
Ezechiela pror. 10 kwiet.

F.

Fabiana 20 stycznia.
Faustyna m. 15 lutego.
Fausty wd. 19 grudnia.
Felicjana b. 24 stycznia.
Felicjana m. 9 czerwca.
Feliiksa kap. 18 maja.
Feliiksa z Noli 14 styczn.
Feliiksa męż. 20 sierp.
Feliiksa Walez. 20 list.
Ferdynanda kr. 30 maja.
Filipa apostoła 1 maja.
Filipa Nereusza 26 maja.
Filipa Benic. 23 sierpnia.
Filomeny p. m. 5 lipca.
Flawiana m. 28 lutego.
Flawii p. 5 października.
Florentyna b. 16 paźdź.
Florjana m. 4 maja.
Fortunata m. 28 lutego.
Franciszka Berg. 10 paźd.
Franciszka Sal. 29 stycz.
Franciszka z Paul. 2 kw.
Franciszka Seraf. 4 paźd.
Franciszka Ka. w. 3 grud.
Franciszki wd. 9 marca.

Fryderyka op. 5 marca.
Fulgencjusza b. 1 stycz.

G.

Gabryela Arch. 18 marca.
Gaudencyi p. 30 sierp.
Gaudentego b. 12 lutego.
Gawła opata 13 paźdź.
Galeona sędz. 18 czerw.
Genowefy p. 3 stycznia.
Gerarda b. 24 września.
Germana b. 28 m. i 18 gr.
Gertrudy p. 17 marca.
Gerwazego 19 czerwca.
Gotfreda i Bogum. 18 sty.
Gotfryda b. 8 listopada.
Gracjana b. 18 grudnia.
Grobu Chrystusa 10 kwiet.
Grzegorza b. 4 stycznia.
Grzegorza p. 12 marca.
Grzegorza Naz. 9 maja.
Grzegorza Cudot. 18 list.
Gustawa 2 sierpnia.
Gwidona wyz. 12 września.

H.

Heleny cesarz. 3 marca.
Heleny królowej 22 maja.
Heliadora 3 lipca.
Henryka cesarza 15 lipca.
Henryka 19 stycznia.
Hermenegilda m. 13 kw.
Hermogenesa 19 kwiet.
Hicenty p. 20 stycznia.
Higina pap. 11 stycznia.
Hilarego 14 stycznia.
Hieronima D. K. 30 wrześ.
Hipolita 13 sierpnia.
Honoraty p. 11 stycznia.
Huberta b. 8 listopada.
Hugona b. 1 kwietnia.

I.

Idy panny 13 kwietnia.
Idziego opata 1 wrześn.
Ignacego bisk. 1 lutego.
Ignacego Łojoli w. 31 lip.
Ildelfonsa 25 stycznia.
Imienia Jezus 15 styczn.
Imienia Maryi 11 września.
Inocentego p. 28 lipca.
Ireneusza Smyrn. 25 mar.
Ireneusza m. 28 czerwca.
Ireny panny 20 paźdź.
Iwona wyzn. 19 maja.
Izabeli król. 3 września.
Izajasza pror. 6 lipca.
Izydora bisk. 4 kwietnia.
Izydora Oracza 10 maja.

J.

Jacka wynawcy 21 sierp.
Jadwigi wdowy 15 paźdź.
Jakoba apost. 1 maja.
Jakoba apost. 25 lipca.
Jakoba patriar. 21 kwiet.

Jakoba z Nizybu 15 lipca.
Jakoba pust. 17 lutego.
Jana jałmużn. 22 stycz.
Jana Chryzost. 27 stycz.
Jana Franc. 16 czerwca.
Jana z Matty w. 8 luteg.
Jana Późego 8 marca.
Jana w Oleju 6 maja.
Jana Nepomuc. 16 maja.
Jana pap. 27 maja.
Jana Chrzci. 24 czerw.
Jana męż. 26 czerwca.
Jana Gwalberta 12 lipca.
Jana Kantego 22 paźdź.
Jana z Dukli 10 lipca.
Jana Kapistrana wyzn. 28 października.
Jana od Krz. 24 listop. i 14 grudnia.
Jana Ew. 27 grudnia.
Januariusza biskupa m. 19 września.
Jerzego męż. 23 kwietn.
Jochim. Ojc. N. M. P. 3. września.
Joanny wdowy 24 maja.
Joanny Fremiot 21 sierp.
Jordana wyzn. 13 lutego.
Jowity męż. 15 lutego.
Józefa Oblubieńca N. M. P. 18 marca.
Józefa Kalas. w. 4 lipca.
Józefa z Kopterynu 18 września.
Judy Tedeusza apostoła 28 października.
Judyty wd. 19 listopada.
Juliana męż. 27 styczn.
Juliana męż. 15 lutego.
Julianny p. 16 lutego.
Julii p. m. 22 maja.
Juliusza pap. 12 kwietnia.
Julity p. m. 10 lipca.
Justa bisk. 2 września.
Justyna filoz. m. 14 kw.
Justyna męż. 16 czerw.
Justyniana b. 5. września.
Justyny p. m. 7 paźdź.
Juwenycusza m. 1 czerw.

K.

Kaja męż. 22 kwietnia.
Kajetana wyz. 7 sierpnia.
Kalixta pap. 14 październ.
Kamilla wyz. 18 lipca.
Kandyda m. 8 październ.
Kanuta króla 19 styczn.
Karola W. ces. 28 stywn.
Karola Borem. 4 listop.
Karoliny 5 lipca.
Kasjana męż. 13 sierp.
Kasydy 15 kwietnia.
Katarzyny Szwedzkiej 28 marca.
Katarzyny Sen. 80 kwiet.
Katarzyny p. m. 25 listop.
Kat. św. Piotra w Rzym. 16 stycznia.

Katedry św. Piotra w Antyochii 23 lutego.
Kazimierza król. 4 marca.
Kiliana bisk. 8 lipca.
Klary panny 12 sierpnia.
Klata papieża 26 kwiet.
Klemensa bisk. m. 18 lut.
Klemensa Hofbauera 15 marca.
Klemensa pap. 23 listop.
Kleofasa męcz. 15 wrześ.
Klotyldy król. 3 czerw.
Kolejy panny 6 marca.
Konstancji p. m. 18 lut.
Konstantyna w. 11 mar.
Konrada bisk. 26 listop.
Korduli panny 22 paźdz.
Korneli męcz. 31 marzec.
Kozmy męcz. 27 wrześ.
Kryspina i Kryspianina 25 października.
Krystyny panny 24 lipca.
Krzysztofa męcz. 15 lip.
Kunegundy ces. 3 marca.
Kunegundy król. 24 lipca.
Kwiryna męcz. 30 marca.

L.

Lamberta 16 kwietnia.
Larga męcz. 2 sierpnia.
Leandra b. w. 23 lutego.
Leokadyi panny 9 grud.
Leona I pap. 11 kwietnia.
Leona XI pap. 28 czerw.
Leonarda wyzn. 6 listop.
Leonilli p. męcz. 17 stycznia.
Leontyny panny 15 mar.
Leopolda margr. 15 list.
Longina męcz. 15 marca.
Lucyana męcz. 7 stycz.
Lucyny panny 30 czerw.
Lucyny męcz. 17 paź.
Ludgardy p. m. 18 czerw.
Ludgera bisk. 26 czerwca.
Ludmira 3 października.
Ludwika wyzn. 12 lut.
Ludwika kr. sycyl. 10 sierpnia.
Ludwika króla 25 sierp.
Ludwiki panny 15 kwiet.

L.

Ładysława z Giełn. 23 wrz.
Łazarza bisk. 17 grud.
Lucyi panny 18 grudnia.
Łukasza Ewang. 18 paź.

M.

Macieja apost. 25 lutego.
Magdaleny 27 maja i 22 lipca.
Makarego opata 2 stycz.
Makryny m. 21 lipca.

Małgorzaty kr. węg. 13 lipca.
Małgorzaty król. Szkockiej 10 czerwca.
Małgorzaty p. m. 13 lipc.
Mamerta bisk. 11 maja.
Mansfota bisk. 28 listop.
Marcella pap. 16 stycz.
Marceli wdowy 31 stycz.
Marcelina m. 18 czerwca.
Marcelina pap. 26 kwiet.
Marcina bisk. 11 listop.
Marcina pap. 12 listop.
Marcyana męcz. 17 stycz.
Marcyanny p. m. 9 stycz.
Marka Ewang. 25 kwiet.
Marka męcz. 24 marca.
Marka z Rzym. m. 18 czerwca.
Marty panny 29 lipca.
Marty męcz. 19 stycznia.
Martyniana 2 lipca.
Martyny panny 30 stycz.
Maryi Egipcjanki 10 kw.
Maryi z Eneji 23 czerw.
Maryi Kleofy 9 kwietnia.
Maryi Magd. w. Fl. 31 maja.
Maryi Magd. w Jer. 22 lipca.
Maryusza 19 stycznia.
Mateusza apost. 21 wrz.
Matyldy król. 14 Marca.
Mauryliusza 13 września.
Maurycego 22 września.
Maksymiljana b. 12 paź.
Maxymina bisk. 8 czerw.
Mardara bisk. 8 czerwca.
Melanii p. m. 18 lutego.
Metodego 5 lipca.
Michała arch. 29 wrześ.
Mikolaja z Tolent. 10 wrz.
Mikolaja bisk. 6 grud.
Mirona męcz. 17 sierp.
Młodzianków 24 grudnia.
Modesty panny 15 czerw.
Moniki wdowy 4 maja.

N.

Narcyza bisk. 29 paźdz.
Narodzenie Chr. 25 grud.
Narodzenie N. M. P. 8 wrz.
Nawrócenie św. Pawła 25 stycznia.
Nazaryusza b. 12 czerw.
N. M. P. Anielskiej 2 sier.
N. M. P. Bolesnei 18 wrz.
N. M. P. od wykup. niewol. 24 września.
N. M. P. Loretańskiej 10 grudnia.
N. M. P. Łaskawej 13 maja.
N. M. P. Różańcowej 2 paź.
N. M. P. Śnieżnej 5 sierp.
N. M. P. Szkaplarszej 16 lipca.

Nawiedzenie N. M. P. 9 lipca.
Natalii panny 27 lipca.
Nemezyusza męczon. 19 grudnia.
Nicefora bisk. 13 marca.
Niepokalane Poczęcie N.M.P. 8 grudnia.
Nikodema męcz. 15 wrz.
Norberta bisk. 6 czerw.

O.

Oczyszczenie N. M. P. 2 lut.
Ofiarowanie N. M. P. 21 listopada.
Oktafjana męcz. 22 mar.
Olimpii 17 grudnia.
Onufrego pust. 12 czerw.
Opieki św. Józefa i Maryi. Opieki N. M. P. 61 listop.
Opata biskupa 4 czerwca.
Ottona biskupa 24 lipca.
Ottona męcz. 16 stycz.
Otylii p. męcz. 13 grud.

P.

Pafnucego m. 19 kwiet.
Pankracego 12 maja.
Pantaleona m. 27 lipca.
Paschalis 17 maja.
Paschazego b. 22 lutego.
Patrycyi m. 18 marca.
Paulina bisk. 22 czerwca.
Pauliny wd. 26 stycznia.
Pawła bisk. 22 marca.
Pawła męcz. 23 czerwca.
Pawła I pust. 15 stycz.
Pelagii panny 11 lipca.
Pelagii pokutnicy 13 października.
Perpetui męcz. 7 marca.
Petroneli 31 maja.
Pięć bliźn św. Frano. 17 września.
Piotra Chryzologa 5 gr.
Piotra egzorcysty 2 kw.
Piotra Molaski 31 stycz.
Piotra męcz. 29 kwiet.
Piotra Celestyna 19 maja.
Piotra z Werony m. 20 kwietnia.
Piotra i Pawła 29 czerwca.
Piotra w okowach i sier. 10 października.
Piotra papieża 5 maja.
Placyda męczon. 5 października.
Podwyższenie św. Krzyża 14 września.
Placyda panny 11 paźdz.
Polikarpa b. m. 26 stycz.
Popielec 9 lutego.
Praxedy panny 2 lipca.
Prókopa męcz. 4 lipca.

Prokula męcz. 2 czerw.
Prospera bisk. 25 czerw.
Protę męcz. 11 września.
Protazego 19 czerwca.
Pryma męcz. 9 czerwca.
Przyski panny 18 stycz.
Przemienienie Pań. 6 sierp.
Przeniesienie rel. s. Kazimierza 27 sierpnia.
Przeniesienie rel. s. Wojciecha 20 października.
Pulcherii męcz. 7 lipca.
Pulcherii panny 18 wrz.

R.

Rafała arch. 24 październ.
Rajmunda 28 stycz.
Rajmunda kard. 31 sierp.
Reginy panny 7 wrz.
Remigjusza bisk. 1 paźdz.
Remigta opata 7 czerw.
Rocha wyzn. 16 sierpnia.
Romana opata 29 lutego.
Romana męcz. 9 sierp.
Romany panny 23 lutego.
Romualda op. 7 lutego.
Rozalii panny 4 wrześ.
Rozesłanie apost. 15 lipca.
Róży Lim. panny 30 sierp.
Rudolfa 17 kwietnia.
Rufy męcz. 28 listopada.
Rufina wyzn. 14 sierpnia.
Ryfiny panny 31 sierp.
Ruberta bisk. 27 marca.
Ryszarda bisk. 3 kwiet.

S.

Sabby opata 5 grudnia.
Sabina wyzn. 11 lipca.
Sabiny panny 19 sierp.
Salezego męcz. 12 sierp.
Salomei panny 17 listop.
Salwina 17 marca.
Saturnina męcz. 29 list.
Saturniny p. m. 4 mar.
Scholastyki p. 10 lutego.
Ściegie s. Jana Chrzciciela 28 sierpnia.
Serapiona wyzn. m. 14 listopada.
Serca P. Jezusa. 3 czerw.
Sergiusza męcz. 24 lut.
Serwacego bisk. 13 maja.
Serwiljana m. 20 kwiet.
Seweryna opata 8 stycz.
Siedmiu braci śpiących 10 lipca.
Sebastjana 20 stycznia.
Sermeny męcz. 30 lipca.

Sotera pap. 22 kwietnia.
Spiridiona bisk. 14 grud.
Stanisława B. 8 maja.
Stanisława Kostki 13 listop.
Stefana kr. węg. 2 wrześ.
Sulpicjusza m. 20 kwiet.
Sygryda b. m. 25 lutego.
Sylferyusza 20 czerwca.
Sylwestra pap. 31 grud.
Sylwiana bisk. 17 lutego.
Symfonyana m. 22 sierp.
Synazyusza m. 12 grud.
Syxta pap. 2 marca.
Szczepana I-go m. 28 grud.
Szczepana pap. 2 sierp.
Szymona z Lipn. 18 lip.
Szymona apost. 28 paż.
Szymona z Edesy 5 lip.

T.

Tadeusza apost. 28 paż.
Tarsylii panny 24 grud.
Tekli panny 23 września.
Telsfora pap. m. 5 stycz.
Teobalda pust. 1 lipca.
Teodora męcz. 1 listop.
Teodora zakonnik 7 stycznia.
Teodory męcz. 1 kwiet.
Teodory pokut. 11 wrześ.
Teodozyi p. m. 29 maja.
Teodozjusza wyzn. 11 stycznia.
Teodoryka 1 lipca.
Teofila bisk. 27 kwiet.
Teofila męcz. 20 grudnia.
Teofila 6 lutego.
Teresy panny 15 paźdz.
Tomasza z Akwinu 7 mar.
Tomasza z Willanowa 18 września.
Tomasza apost. 21 grud.
Tomasza Kontuaryjs. 29 grudnia.
Trójcy św. 23 maja.
Trzech Króli 6 stycznia.
Tyburejusza 14 kwiet.
Tymoteusza b. m. 24 stycznia.
Tytusa bisk. 4 stycznia.

U.

Ubalda bisk. 16 maja.
Urbana 25 maja.
Urszuli panny 21 paźdz.

W.

Wacława króla 28 wrześ.

Walentego kapł. m. 14 lutego.
Walerego bisk. 12 grud.
Walerego m. 12 wrześ.
Walerji męcz. 5 czerw.
Walerji panny 9 grud.
Walerjana męcz. 14 mar.
Wawrzyńca m. 10 sierp.
Wenanta m. 18 maja.
Wenofrydy p. 3 listop.
Weroniki panny 18 stycz.
Wielkanoc 27 marca.
Wiktora 1 września.
Wiktora b. m. 2 listop.
Wiktoryni panny 23 grud.
Wiktoryna męcz. 6 mar.
Wiktoryna b. 5 wrześ.
Wilhelma arcyb. 10 stycznia.
Wilhelma opata 6 kwiet.
Wilhelma księcia 28 maja.
Wilbald bisk. 7 lipca.
Wilibranda b. 7 listop.
Wincentego b. 20 marca.
Wincentego m. 22 stycz.
Wincentego Fer. w. 5 kwietnia.
Wincentego a Paulo 19 lipca.
Wincentego Kadł. 9 paźdz.
Wita 15 czerwca.
Witalisa męcz. 28 kwiet.
Władysława kr. 27 czer.
Wniebowstąpienie Pańskie 5 maja.
Wniebowzięcie N. M. P. 15 sierpnia.
Wojciecha b. m. 23 kwiet.
Wolfganga bisk. 31 paźdz.
Wszystkich Św. 1 listopada.

Z.

Zacharyasza pror. 6 wrz.
Zacharyasza pap. 5 list.
Zaślubienie N. M. P. 23 stycznia.
Zefiryna pap. 26 sierp.
Zenobii panny 30 paźdz.
Zenobiusza 30 październ.
Zenona żołnierza 22 grud.
Zestanie Ducha Św. 15 maja.
Znalezienie s. krzyża 8 maja.
Zofii z trzema córkami 15 maja.
Zuzanny p. m. 11 sierp.
Zwiastowanie N. M. P. 4 kwietnia.
Zygmunta króla 2 maja.
Zyty panny 17 kwietnia.

Wschód i zachód słońca na rok 1910.

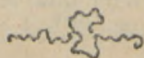
Dzień	Wschód		Zachód		Dzień	Wschód		Zachód		Dzień	Wschód		Zachód	
	Godziny i minuty.					Godziny i minuty					Godziny i minuty			
STYCZEŃ.					MAJ.					WRZESIEŃ.				
Słońce wstęp. w znak Wodnika dnia 21.					Słońce wstęp. w znak Bliźniąt dnia 20.					Słońce wstęp. w znak Wagi d. 22 Porówn. d. z nocą. Począz. jesien				
1	8	13	3	53	1	4	33	7	23	1	5	11	6	49
5	8	13	3	58	5	4	25	7	29	5	5	17	6	39
10	8	11	4	5	10	4	16	7	38	10	5	26	6	28
15	8	7	4	12	15	4	8	7	46	15	5	34	6	16
20	8	2	4	20	20	4	0	7	53	20	5	42	6	4
25	7	56	4	29	25	3	51	8	0	25	5	51	5	52
31	7	47	4	41	31	3	47	8	8	30	5	59	5	40
LUTY.					CZERWIEC.					PAŹDZIERNIK.				
Słońce wstęp. w znak Ryb dnia 23.					Słońce wstęp. w znak Raka d. 21 Przesil. dnia z nocą. Początek lata.					Słońce wstęp. w znak Niedźwiadka d. 23.				
1	7	46	4	42	1	3	46	8	9	1	6	1	5	38
5	7	39	4	50	5	3	43	8	14	5	6	8	5	29
10	7	30	5	0	10	3	40	8	18	10	6	16	5	17
15	7	20	5	9	15	3	39	8	21	15	6	25	5	6
20	7	10	5	19	20	3	39	8	24	20	6	34	4	55
25	7	0	5	28	25	3	40	8	24	25	6	43	4	44
28	6	53	5	33	30	3	42	8	22	31	6	55	4	32
MARZEC.					LIPIEC.					LISTOPAD.				
Słońce wstęp. w znak Barana d. 20 Porówn. d. z nocą Pocz. wiosny.					Słońce wstęp. w znak Lwa dnia 22.					Słońce wstęp. w znak Strzelca dnia 22.				
1	6	51	5	35	1	3	43	8	24	1	6	56	4	30
5	6	42	5	43	5	3	46	8	22	5	7	4	4	23
10	6	30	5	52	10	3	50	8	19	10	7	13	4	14
15	6	19	6	1	15	3	56	8	15	15	7	22	4	6
20	6	7	6	10	20	4	2	8	9	20	7	31	3	59
25	5	55	6	18	25	4	9	8	2	25	7	40	3	54
31	5	41	6	29	31	4	18	7	53	31	7	48	3	49
KWIECIEŃ.					SIERPIEŃ.					GRUDZIEŃ.				
Słońce wstęp. w znak Byka dnia 20.					Słońce wstęp. w znak Panny dnia 24.					Słońce wstęp. w znak Koziorożca d. 21 Przes. d. z nocą. Począz. zimy.				
1	5	39	6	31	1	4	20	7	51	1	7	49	3	48
5	5	29	6	38	5	4	26	7	45	5	7	55	3	46
10	5	18	6	46	10	4	34	7	35	10	8	1	3	44
15	5	7	6	55	15	4	42	7	25	15	8	6	3	44
20	4	56	7	4	20	4	51	7	15	20	8	10	3	45
25	4	45	7	12	25	4	59	7	4	25	8	12	3	47
30	4	35	7	21	31	5	9	6	51	31	8	14	3	52

CUDOWNY OBRAZ
Matki Boskiej Częstochowskiej.

Nowy Rok.

Skonał już starzec, a powstał młodzieniec—
Zło zabrał stary—a z czem przyszedł młodzian?
Czyli w sukienkę jaskrawą przyodzian,
Czy barwnych kwiatków przynosi nam wieniec,
Czyli być może, że uciech skarbnicę
Niesie nam w swoim obfitości rogu,
Lub pasmo cierni, ostrych kolców glogu...
Co niesie młodzian—to tajemnice.
Lecz mnie się zdaje, że on nam dziś niesie
To, przez co ludzie się różni bogacą,
Boginię dobra, co zowią ją pracą,
Co jak mchy wieczne, kryjące hen w lesie
Drzewa zielone, tak oną naokół
Winien się zawsze otaczać tu człowiek,
Żyć i pracować do zamknięcia powiek,
By wzbić się w górę, jak orzeł, jak sokół.
Imajmy się pracy na ucziwej niwie,
Dobremi dziatki otoczeni kołem,
Idąc ręką w rękę i zawsze społem,
Starając się tylko pracować ucziwie!
A jak wiatr w boru, co otrząsa listek,
Po co próżnemi szumieć tu nam słowy,
Oby Bóg dobry sprawił by Rok Nowy,
Był pełen szczęścia, dobrej woli-wszystek!

Ż Y W O T

Św. Klemensa Dworzaka (Hofbauera), Apostoła Warszawy.

W miasteczku Tasowicach, na Morawach, urodził się dnia 26 Grudnia 1751 roku Jan Dworzak. Ojciec jego Paweł był z zawodu rzeźnikiem. Ponieważ lud słowiański w owe czasy Niemcy Austrijacy prześladowali do tego stopnia, że Niemczyli nawet nazwiska, przeto i ofiarą ich zaciekłości padło i nazwisko rodziny Dworzaków; wtedy w księgach metrycznych zapisano nie Jana Dworzaka, a Jana Hofbauera, które stałe nasz święty musiał używać.

W dzieciennych latach utracił ojca i cała troska jego wychowania spadła na matkę, nader pobożną kobietę. Chłopczyzna niejednokrotnie zdradzał wzniósłe pragnienie poświęcenia się służbie Bożej. Niemożność ze strony matki, aby go oddać na naukę, nie prędko ziszczyła dążenia pięknej duszy małego Janka, któremu wybrano fach piekarski. Gorliwością w pracy i prawdziwą nabożnością świecił przykładem dla drugich, to też młodzieniec zjednywał sobie szacunek w całej okolicy. W jakiś czas dostawszy się do piekarni klasztornej O. O. Norbertanów, dzięki swoim zaletom, zdobył sobie uznanie przełożonego, który polecił go uczyć w wolnych chwilach od zajęć, zdobywając w ten sposób pierwsze zasady nauki.

Po jakimś czasie udał się do Wiednia, gdzie wkrótce znalazł pracę, nie zaniedbując nadal kształcić swego umysłu i odbywać pobożne praktyki religijne.

Z towarzyszem swoim, czeladnikiem piekarskim, odbył pielgrzymkę do Rzymu, przejęty żarliwą pobożnością i pragnieniem poświęcenia się stanowi zakonnemu. Gdy w lat parę ponowną odbył pielgrzymkę do tegoż

miasta, poznał tu, słynącego z pobożności, uczonego Benedyktyna, późniejszego papieża Piusa VIII, który zalecił mu wieść żywot pustelniczy; jakoż Dworzak wraz z nieodstępnyim towarzyszem osiadł w pięknej miejscowości Tivoli, niedaleko Rzymu, w ciszy obcując nieustannie z Bogiem. W tym to czasie wspomniany

Św. Klemens Dworzak (Hofbauer).

Benedyktyn nadał Dworzakowi imię Klemens, które, gdy został potem zakonnikiem, zatrzymał na zawsze.

Mając lat 33 odbył trzecią pielgrzymkę do Rzymu i tu, zbiegiem okoliczności, został przyjęty do klasztoru Redemptorystów. Reguła i zadania zgromadzenia O. O. Redemptorystów, założonego przez św. Alfonsa Liguorego, biskupa, wielkie wrażenie uczyniły na św. Kle-

mensie, iż temu zakonowi oddał się całą duszą. W dniu 24 Października 1785 r. został obłeczony w habit tegoż zakonu.

W krótkim stosunkowo czasie, bo w niespełna pięć miesięcy, dzięki wielkiej pobożności i wyrobieniu duchowemu wykonał wieczyste śluby oraz w dziesięć dni później otrzymał święcenie kapłańskie.

Św. Klemens, czczony dla świętobliwego życia, jakie prowadził, jaśniał przykładem wzniosłych cnót. Przez lat dwadzieścia pobytu swego w Warszawie zakładał szkoły, opiekował się stale sierotami, zdobywając środki ku temu, przez kwestę, narażając się nieraz na bardzo przykre zajścia.

Wskutek intryg masonów, O. O. Redemptoryści, których przełożonym był właśnie św. Klemens, podlegali nieustannemu prześladowaniu, w czem sprzyjali im prusacy, pod panowanie których po ostatnim rozbiórce dostała się im Warszawa. Gdy prusacy wypędzeni zostali przez wojska napoleońskie, los O. O. Redemptorystów był rozstrzygnięty. Dekret na wygnanie ich z Polski podpisał Fryderyk August, król saski, książę warszawski. Lud opłakiwał stratę św. Klemensa, od którego przez lat 20 tyle dobrodziejstw doznał. Słusznie też nazwano św. Klemensa *Apostolem Warszawy*.

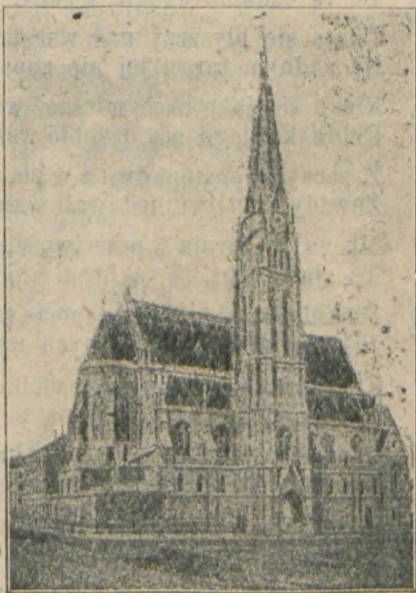
Przybywszy do Wiednia, narażony w drodze na wiele męczących przygód, nieraz będąc aresztowany przez posterunki austriackie lub francuzkie, przesiadywał po kilka miesięcy w więzieniu, traktowany jako włóczęga lub posadzony o szpiegostwo. Zdarzyło się nawet, że był skazany za to ostatnie jakoby przewinienie na śmierć i dzięki tylko jednemu z wojskowych, polakowi, który poznał kiedyś św. Klemensa w Warszawie, i zapewnił o jego niewinności, uniknął kaźni.

W Wiedniu również był prześladowany za gorliwość misjonarską, dzięki tylko wpływowi ówczesnego miejscowego arcybiskupa mógł w pewnych granicach pełnić obowiązki swego powołania. Słynne były jego kazania w kościele klasztoru Urszulanek, ściągające tłumy nabożnych. W mieście tym 12-to letnia działalność była nader owocną, gdyż wielu niedowiarków na prowadziła na właściwą drogę.

Mając lat 69 począł podupadać na siłach, mimo to do ostatnich nieomal dni spełniał obowiązki kapłana. Złożony nakoniec ciężką niemocą, leżał na łożu boleści, zachowując, mimo wielkich cierpień, z powodu gangreny żołądka, zupełny spokój i przytomność umysłu. Odmawiając „Anioł Pański“ z ostatniemi słowy, oddał Bogu ducha, w dniu 15 Marca 1820 roku.

* * *

Kanonizacja św. Klemensa odbyła się w dniu 20 Maja 1909 r. w majestatycznie ozdobionej i wspaniale oświetlonej katedrze św. Piotra w Rzymie, zapelnionej kilkotysięczną rzeszą pielgrzymów z rozmaitych krajów. Uczestniczyło także ciało dyplomatyczne, liczna arystokracja, reprezentacja m. Wiednia i Barcelony. Rano o godz. 9 i pół przybył papież w otoczeniu wyższego duchowieństwa, wśród dźwięków podniosłej muzyki, błogosławiąc obecnych, poczem zajął miejsce na tronie.

Kościół w Wiedniu, w którym złożono zwłoki św. Klemensa.

Papież odczytał formułę kononizacyjną, po której zaśpiewano „Te Deum“, a wówczas ze wszystkich kościołów Rzymu odezwały się dźwięki dzwonów.

Po odprawieniu Mszy św. przez papieża, przy towarzyszeniu śpiewu chóralnego pod batutą Perosi'ego, papież udzielił błogosławieństwa zebranym, przejętych wzniosłą chwilą.

O cnotcie.

Wszystko pospołu umiera z człowiekiem,
Lecz święta cnota, ta trwa wiecznym wiekiem.

Cnota jest klejnot nieoszacowany,
Bo ta ozdabia ubogie i pany.

Cnota się błyszczy nad wszelkie szmaragi,
Na żadnym targu jej nie znajdzie wagi.

Niech się jako chce mieszać wszystko będzie,
Cnota każdego ma ozdobić wszędzie.

Z zacnych postępków, a z pocziwej sprawy,
Zawždy cnotliwi dostawali sławy.

Mocna to zbroja z pocziwością cnota:
Ta sławy strzeże, a broni kłopotu.

Piękniej każdemu przy cnotcie sławnym być,
Niż przy niecnocie smętnych czasów użyć.

Kiedy niecnota jaka ruszy ciebie,
Nie masz-li kogo, zawstydzaj się siebie.

Cnota na świecie jest wielka królowa,
A w dziwnej sławie swe dworzany chowa.

Gdy kogo widzisz wszetecznym na świecie,
Łajesz, a przećże cię to samo gniece?

Wszeteczny zawždy w swoją cnotę depce,
Mniema, że o nim, gdy kto z drugim szepce.

Pocziwy wszędy, gdy swą sławę czuje,
By orzeł, zawždy w górę przepatruje.

Wielki to klejnot mieć pocziwe oczy,
Kto przez niecnotę w ziemię ich nie tłoczy.

Nadobnie cnota swe kochanki stroi,
A żaden tych słów: *ty milcz!* się nie boi.

Nikczemny to sklep kędy skarbu nie masz,
Takżeż bez cnoty dobrego mi ukaż.

Niech się jako chce zdobi kształty ciała,
Wszystko szpetny strój, kiedy cnoty mało.

Najpiękniejszy strój, nadewszystkie złota,
Kogo ozdobi z pocziwością cnota.

Najpiękniejsza to na sławę delija,
Kto z cnotą trzyma, a niecnotę mija.

Cnota z fortuną nigdy z sobą wiernie,
Ta w górę wzłata, a ta wszystko miernie.

Rozliczne burzki około człowieka,
Jako go cnota ma zdobić do wieka.

Koń twardym krygiem bywa załomiony,
A ciało cnotą—ten szczerbiec szalony.

W szczęściu mało znać człeka cnotliwego,
Bo wszyscy chwałą i złe sprawy jego.

Kiedy nieszczęście przypadnie na kogo,
To już swe handle cnota ceni drogo.

Cnota z fortuną różno z sobą chodzą,
A nigdy w jednym gmachu się nie zgodzą.

Mikołaj Rej.

MYŚLI i ZDANIA.

Im więcej zagłębiamy się w naukę, tem więcej uczymy się poznawać, jak nam wiele brakuje. Próżność więc i nadętość z umiejętności jest znakiem słabej głowy, niezdolnej do zgłębienia tego, co się w niej zawiązało i utkwilo.

Nauka bez obyczajów jest hańbą człowieka, a klęską dla społeczności, bo wywraca porządek moralny towarzystwa, który powinna ocalać i utwierdzać. Kto się odważa na czyny uczciwości przeciwne, kto tłumi w sobie poruszenia delikatne i szlachetne, wyzuwa się z szacunku dla samego siebie, i jest potwarzą natury ludzkiej.

Miłosierdzie nagrodzone.

Skromny Bliziński kościółek rozlegał się radosnem pięniem Alleluja! setnemi nuconemi głosy; wielki ołtarz jaśniał rześnistem światłem, a wśród kwiatów, na śnieżnej białości obrusie, jakim go na ten dzień najuroczystszy dla całego chrześcijaństwa przyozdobiono, prześlicznie odbijała mała figura Zbawcy świata, z pięciu ranami na ciele, a z chorągwią tryumfu, bo nad śmiercią, piekłem i grzechem.

Całe wnętrze świątyni zapelniał strojnie przybrany lud ek boży, na którego twarzach najwyraźniej malowała się niezmacona radość z doczekania świąt Wielkiejnocy, a wesele ich w tak jasnych odbijało się barwach, że i niejedno zasmucione serce mogło się niem pocieszyć.

Pod chórem, niedaleko drzwi kościelnych, klęczał jakiś człowiek, nie pierwszej już młodości, i modlił się gorąco, bo aż łzy kropliste płynęły mu po twarzy i częste westchnienia z szerokich dobywały się piersi. Był on widocznie obcym w tych stronach, bo oczy wszystkich wchodzących ciekawie zwracały się na niego, a przy wyjściu, gdy cała gromadka poważna i milcząca przed chwilą, z wesołym gwarem, niby rój pszczoł, wysypała się na cmentarz, a brat z bratem, kum z kumem, sąsiad z sąsiadem, serdecznie zamieniali powitania, on tylko jeden, niby sierota, z trudnością wydostawszy się z kościoła, samotnie postąpił kilka kroków i podając parę groszy sędziwemu Łukaszowi Kulawce, co już od lat kilkunastu żyjąc z miłosiernych datków tamtejszych włościan, był niby żywą księgą Blizina i jego okolic, przemówił nieśmiało:

— Powiedzcie mi, mój ojcie, czy żyje tu jeszcze w tej wsi Marek Kostrzewa?

— Hej! hej! człowieku, a gdzieżeście to bywali tak daleko, że nie wiecie, iż skończyło się już dwa lata jak Kostrzewę pochowano na miejscowym cmentarzu, — odrzekł dziad, ciekawemi oczyma mierząc przechodnia.

— A jego żona? — zapytał znowu nieznajomy drżącym głosem.

— O! i ona nieboga już nie żyje, — odparł stary, kiwnąwszy ręką.

Ciężkie westchnienie wydobyło się z piersi wieśniaka, po chwili jednak odezwał się znowu:

— A to już chyba nikogo z nich nie ma teraz w Bliżynach?

— A któż wam o tem powiada, — krzyknął Kulawka, — ot, Jasiiek Kostrzewa gospodarzy teraz w ojcowskiej chałupie; Walek ożenił się z córką leśnego z Bukowej i wyniósł się do drugiej wsi za żoną; a oto w tej chałupie, za kuźnią, siedzi ko-

Kostrzewę pochowano na miejscowym cmentarzu.

morą Katarzyna Woźniakowa, córka nieboszczki Markowej po pierwszym mężu. Ale dlaczego tak mnie wypytujecie, gospodarzu, — dodał dziad, bystro spojrzawszy w twarz nieznanego.

— A, bo znałem kiedyś starą Markową, — odpowiedział nieznanomy, spuszczać oczy ku ziemi.

— A może i jej syna, Szymka, co to go Kostrzewa wygryzł z ojcowskiego mienia i z kijem wyprawił między ludzi ze dwanaście lat temu, — zaśmiał się dziadowina i drżącą rękę wyciągnął do przybysza.

Uściśnął ją serdecznie poznany w ten sposób Szymek i chwilę jeszcze pogadawszy ze starcem poszedł prosto ku chałupie Jaśka Kostrzewy.

Gospodarze właśnie tylko co powrócili z kościoła, a głodna dziatwa obstała matkę, młodą, strojną, lecz bardzo nie-miłego wejrzenia kobietę, dopominając się upragnionego posiłku.

Jaśkowa wyszła do komory i wnet w rękę każdego dziecka zaświecił kawał żółtego pszennego placka, tu i owdzie ubrany rodzynekami, łakomie zjadanemi przez małych żarłoków, a na stół wyjechały smaczne kielbasy, malowane jaja i tym podobne wielkanocne przysmaki, do których zasiadł gospodarz wraz z sąsiadem, co wszedł z nim do izby; w tej też chwili zapukano do drzwi i ukazał się w progu nieznamy, mówiąc:

— Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.

Wszyscy ciekawie podnieśli oczy, ale nikt nie pomyślał zaprosić do stołu przybysza.

— Janie! — odezwał się nakoniec wzruszony Szymon, — czy mnie nie poznajesz?

Jan zerknął okiem raz i drugi, ale pozostał milczącym.

— Niechaj Bóg błogosławi waszym progom; pod tą strzechą pierwszy raz zobaczyłem światło dzienne, o! i twarze tych co tam już dawno śpią w świętej ziemi, — dodał nieborak ze łzami w oczach.

— Po co tu tyle gadania, — przerwał nielitościwy Kostrzewa, — jesteś Szymek Owsiak, syn mojej macochy, która cię pobłogosławiła na drogę, boś gwałtem uciekał z chałupy, nie chcąc pracować przy moim ojcu; ale jeżeliś przyszedł po wsparcie, toś się nie w porę wybrał człowieku, mnie samemu bieda, dzieciaków kilkoro, przednówek się zbliża, chybabyś chciał przystać do mnie za parobka, toby się tam może znalazł kawałek chleba i sukmanisko dla ciebie.

— Albo nam to źle z Grzelą? — wtrąciła gospodyni, — swój to tam nigdy tak człowieka nie usłucha.

— Pozwólcież mi przynajmniej przebyć święta u siebie, wrócę napowrót z kądem przyszedł, — przemówił błagalnie Szymon.

— Mogłoby i tak być, — odrzekł Jan, — ale że ja sam z kobietą idę jutro do brata na drugą wieś, to byłoby wam smutno samemu w chałupie.

— A możecie głodni? — przerwała Jaśkowa, i obróciwszy się do starszej córki, dodała: — Zośka, idźno, przynieś kromkę chleba i kawałek sera z komory, ot tego co tam odłożony na półce, rozumiesz?

Dziewczyna wybiegła, posłuszna rozkazowi matki, a Szymon, obejrzawszy się raz jeszcze po izbie, przemówił do pozostałych:

...która cię pobłogosławiła na drogę.

— Bóg wam zapłać za wasz kawałek chleba, moi gospodarze, coście go może psu mieli porzucić; Bóg wam zapłać za waszą gościnność w chacie, którą wasz ojciec wydarł sierotom; dowiedźcie się, że wcale nie potrzebuję waszego wsparcia, — dodał, wyciągając wielki trzoz z pod kapoty, z którego ukazały się ciężkie srebrne talary.

Na widok pieniędzy zmieniły się twarze gospodarstwa, a Jaśkowa przemówiła pierwsza, podsuwając miskę z kielbasą:

— Ale czekajcie jeno Szymonie, toć prawdę mówili nieboszczyk tatuś, żeśta zawsze byli bardzo nagli; siadajcież

z nami i jedzcie, co tam dał Pan Jezus na te kochane święta. — Zośka! — krzyknęła znowu na starszą córkę, która właśnie wracała z komory z kromką chleba i krajanką spleśniałego sera, — odnieś to zaraz niezdarzona dziewczyno; czyś nie słyszała, że ci kazałam przynieść duży kołacz z szafranem, co leży tam wysoko na półce.

Dziewczyna zrobiła wielkie oczy na matkę, nie rozumiejąc wcale jej rozkazu, zawróciła się jednak natychmiast, lecz nim wróciła z żądanym kołaczem, już Szymon, wzburzony całym niegodziwem i obłudnem obejściem przyrodniego brata, szybkim krokiem mijał chałupę, kierując swoją drogę prosto ku wiejskiej kuźni, obok której mieszkała teraz rodzona siostra, wdowa z dwojgiem małoletnich sierot, o czem się już był przed kościołem od starego Kulawki dowiedział:

Katarzyna Woźniakowa nie poznała swego brata, była ona jeszcze młodą dziewczyną wtedy, gdy zniechęcony nie-ludzkością ojczyzna opuszczał bez pożegnania rodziną wioskę; nic więc dziwnego, że jego rysy zatarły się w pamięci; przychylnem jednak okiem wejrzała na niego, gdy stanawszy na progu izby, zapytał nieśmiało:

— Czy nie pozwolilibyście, moja gospodyni, wypocząć cokolwiek w waszej chacie strudzonemu wędrowcowi, któremu na same święta przez tę wieś droga wypadła.

— A czemużby nie, siadajcie gospodarzu, — przemówiła Woźniakowa. — A zkądże to Pan Jezus prowadzi?

— O! zdaleka, moja matko, toć już czwarty dzień jestem w drodze. Miałem kiedyś ojców w tych stronach, ale już dawno pomarli.

Gdy Szymon tak prawił, Katarzyna z widocznym zaskłopotaniem krzątała się po izbie, nareszcie stanęła przed nim z małym garnuszkiem mleka i kawałem białego kołacza i nieśmiało podała je wzruszonemu bratu.

— Wybaczcie, miły gościu, że wam przy święcie taką strawę podaję, ale Bóg świadkiem, że nie mam nic więcej w chałupie, byłoć wprowadzić i trochę mięsa, — ciągnęła dalej pocziwa kobieta, — ale go te dwa małe żarłoki zjadły, przyszedłszy z kościoła, — dodała, wskazując na dzieci.

— Ale, ale, — zawołała wesoło, podbiegając ku szafie, — oto mam jeszcze jedno jajko; jest ono ostatnie z półtorej kopy, co mi je kurki naniósł przed świętami, zjedzcież je z Bogiem, gospodarzu; reszta poszła do miasta, bo mi przecież pilniejsze trochę soli i okras, choć przy święcie dla dzieciaków, bo i tak

naposzczą się dowoli niebożęta, — to mówiąc, ze łzą w oku, przytuliła dziatki do siebie, a Szymon, pokrajawszy nożem podane jajko, przemówił:

— No, kiedy mnie Pan Bóg sprowadził do waszej chaty to podzielcież się ze mną tem święconem jajkiem i życzie mi szczęścia, a ja wam życzę, moja gospodyni, żebyście, da Bóg doczekać, na przyszlą Wielkanoc, mieli wszystkiego obficie.

..zjedźcie je z Bogiem gospodarzu...

— Bóg zapłać za dobre słowo, gospodarzu; ale zkąd tam wdowie chudzinie myśleć o takim szczęściu,—rzekła Katarzyna, dzieląc się jajkiem. — A i wam niech Pan Jezus błogosławi na każdym kroku,—dodała, patrząc życzliwie w oczy nieznajomemu.

Szymon nie mógł już dłużej się wstrzymać.

— Katarzyno! — zawołał nagle, chwytając rękę dobrej wieśniaczki,— Pan Jezus już mi pobłogosławił, kiedy pozwala mi widzieć rodziną moją siostrę, tak ludzką i miłosierną.

— Rany Boskie! — krzyknęła Woźniakowa, chwytając się za głowę, — toś ty, Szymek, a cóż się z tobą działo przez tak długie lata?

Tu nasz podróżny opowiedział w krótkich słowach zdumionej siostrze, że w rok po opuszczeniu rodzinnej wioski, wszedł w służbę do pewnego bogatego młynarza, który od kilku lat już był wdowcem i gospodarzył z pomocą jedynej córki Józetki, dziewczyny kraśnej gdyby róża, żywej jak skra do roboty, a słodkiej i potulnej jak baranek dla wszystkich; że mu ta Józefka bardzo przypadła do serca, a pocziwe ojczyisko, widząc że i córka nie od tego, a Szymek choć ubogi jest, jednak pracowity i porządny chłopak, nie chciał zagradzać szczęścia jednemu dziecku i oddał ją za żonę wygnanemu sierocie; że parę lat żyli bardzo szczęśliwie, ale potem Bóg ich nawiedził śmiercią killkorga dziatka, co narazie i Józefkę do grobu wpędziło, wkrótce za nią poszedł stary młynarz, a Szymon sam jeden znowu pozostawszy na świecie, zapragnął raz jeszcze ujrzeć rodzinne strony i przekonać się, czy jeszcze nie ze wszystkim zapomniano o nim w Błizinie.

Łatwo sobie wyobrazić uciechę Katarzyny; radość zaś świeciła w ścianach ubogiej chaty; dzieci przytuliły się do wuja, który też odtąd nazawsze pozostał ich najtroskliwszym ojcem i opiekunem; rosły więc sieroty zdrowo i szczęśliwie na chwałę Bożą i pożytek ludzki, i z czasem wcale niezły odziedziczyły mająteczek.

Dzieci Jaśkowe, pomimo chciwości i skąpstwa rodziców, nie stały się bynajmniej pociechą dla nich w starości, a mienie wydarte kiedyś Szymkowi i Katarzynie, zostało marnie stracone przez wnuków Marka Kostrzewy, które nie znając co to praca i oszczędność, za nic sobie ważyły spadek ojcowski, Dziś wszystkie tulają się po służbach; spełniło się na nich przysłowie, co to powiada: „Co chciwy dziad wydarł, to rozrzutny wnuk stracił“.

Bo co źle nabyte, to nigdy nikomu na korzyść się nie obraca.

Dyngus lub śmigus.

Zapytujemy się nieraz wzajemnie, z kąd wziął początek tradycyjnie obchodzony we wszystkich niemal warstwach w drugi dzień świąt Wielkiejnocy, dyngus lub śmigus. Otóż według kroniki Lucjana Siemieńskiego, temi on słowy wyjaśnia: „Czytając podróż poselską do Awy, majora Symos’a w r. 1799 odbytą, znalazłem najdokładniejszy opis dyngusu. Angielski ten podróżnik opowiada, iż w dniu 12 kwietnia, jako ostatnim roku birmańskiego, dla zmycia nieczystości kończącego się roku, zwykły kobiety każdego męża zlewać wodą, ci zaś mają prawo do odwetu. U słowian z wiosną był początek roku i właśnie pod ową porę topiono Mażanę, co znaczy śmierć czyli zimę, z czego wnosić możemy, że zabytek dyngusu odpowiada wyobrażeniu odmłodzonego życia.

Jeden znów z dawniejszych uczonych polskich dowodzi, że zwyczaj ten datuje się z czasów jerozolimskich, kiedy wierni skupiali się na ulicach i rozmawiali o Zmartwychwstaniu Chrystusowem, żydzi zaś patrząc krzywym okiem na te schadzki, oblewali ich wodą, a tem samem rozpędzali tłumy. To znów dowodzi, że przyczynę dyngusu widzi w pamiętce wprowadzenia chrześcijaństwa do Polski, gdy dla ochrzczenia wielkich rzeszy, wpędzano je do wody. Tym i innym dociekaniom trudno uwierzyć, atoli wierzyć możemy, że zwyczaj ten pochodzi ze starożytnych czasów i sięga ludów aryjskich w Azji, a tem samem w słowiańszczyźnie.

Birmanowie w Indjach Wschodnich, obchodząc w kwintu wesołą 3-dniową uroczystością zakończenie roku przez wzajemne oblewanie wodą, leją wówczas niespodziewanie z okien na głowy przechodniów.

Za czasów Augusta III-go dyngus trwał kilka dni. W poniedziałek mężczyźni oblewali wodą kobiety, w dni następne—kobiety mężczyzn. Swawola wówczas panowała powszechna, kończąca się nieraz smutnym epizodem, przez wrzucenie ofiary do rzeki, która śmierć mimowoli znalazła. Nie

robiono sobie ceremonji, gdy znaleziono damę w łóżku, wnet zalewano wodą, iż formalnie pływała na pościeli. Nieraz mieszkania były zupełnie zalewane podczas wzajemnego się oblewania. W lepszej sferze, oblewano się wodą różaną w sposób delikatny, lub małą sikawką, lub flaszeczką, nie czyniąc przykrości, ażeby tylko stało się zadosyć tradycyi.

* * *

W obecnych czasach zwyczaj ten wiernie zachowywany jest przez nasz lud wiejski. W drugi dzień Wielkiejnoey od rana wesołe wyprawiają figle, przeważnie koło studzien, ściągając tu upatrzone ofiary, lub czyhajac w ukryciu, gdy nadejdzie dziewczka dla zaczerpania wody. Wtedy pełne wiadra wody są w robocie, a nawet poprostu zanurzają w pobliskim stawie. Między klasą inteligentną śmigus uprawiany jest za pomocą spryzki napełnionej wodą kolońską, lub przez zdradzieckie podanie kwiatka z ukrytą ową spryzką; kawaler z wdziękiem niby to podając damie upatrzonej ów kwiatek, pociska przedmiot, a wówczas dama, nie zdążywszy wziąć do rąk, chwytą się za twarz oblaną.

Przysłowia gospodarskie.

Kto sieje groch w marcu,
Gotuje go w garncu,
A kto w maju — ten w jaju.

Jak przylecą żurawie,
Groch siać godzi się prawie.

Na świętego Tymona,
Siej orkisz, jęczmiona.

Na świętego Marka,
Groch wyrasta z ziarnka.

Wtedy się bób sieje,
Kiedy dudek zapieje.

Gdy w końcu kwietnia deszcz rosi,
Błogosławieństwo polom przynosi.

Deszcz na Wita,
Złe jęczmiona i żyta.

Kto sieje tatarkę na Antoniego i Wita,
To mu się uda i ta i ta.

Kiedy grzmi na Wojciecha,
Rośnie w polu pociecha.

Na świętego Szymona i Judy,
Spodziewaj się śniegu i grudy.

Na świętego Teodora,
Pełne gumno i komora.

Gdy wiatr od południa w wig. Marcina,
Będzie napewno lekka zima.

Kiedy klon wcześniej opada,
Ostrą zimę zapowiada.

Gdy Trzy króle pogodą obdarzą,
Nie zasypiaj ranków gospodarzu.

Gdy święty Maciej lodu nie roztopi,
Będą długo chuchać w zimne ręce chłopci.

Na świętego Macieja,
Pierwsza wiosny nadzieja.

Kiedy na czterdziestu Męczenników marznie,
To jeszcze czterdzieści nocy przymarznie.

Gdy w święty Idzi pogoda,
Wielka dla siejby wygoda.

Przed Bogarodzą, siej żyto przed pszenicą,
A po Bogarodzie, chwyć się do pszenicy.

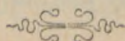
Gdy nadejdzie Wrzesień,
Wieśniak ma pełną stodołę i kieszeń.

Po świętym Mateuszu chucha,
Kto sobie nie kupił kozucha.

Pogoda na Nikodema,
Niedziel cztery deszczu niema.

Grzmot na świętego Michała,
Żywność przyszła, Bogu chwała.

Po świętym Franciszku
Pasą bydło na żytnisku.

Na oceanie.

Na statku, zwanym św. Wawrzyńca, dwunastu francuskich majtków przewoziło zwykłe towary między portami: Nantes we Francyi a Bostonem w Ameryce północnej.

Wśród ciągłej podróży, przy wolnym czasie, zabawiali się nieraz opowiadaniem [przygód ubiegłych, przyczem odśpiewywali chórem ułożoną przez jednego z towarzyszy, wierszokletę, zwrotkę:

Dobre my dzieci — zuchy majtkowie
Na świętego Wawrzyńca okręcie,
Zawsze gotowi, w czynie i słowie,
Biedz z pomocą na mórz odmęcie.

Na statku tym pracował także ośmnastoletni chłopiec okrętowy, Walenty. Smutne było jego życie. Poniewierany przez wszystkich, bardzo przykrą miał służbę i często silna ręka niejednego ze starszych majtków spadała niespodzianie na wątłego chłopca. Za co go nie lubili, wytłomaczę.

Walenty był cichy, mało mówiący, nie podzielał krzykliwej wesołości majtków, więc ten charakter jego łagodny, ta postać wątła, niecierpliwiła ogólnie wszystkich majtków, zahartowanych, wytrwałych i twardych w obejściu się z drugimi. Nie lubili też tego, że Walenty w wolnych chwilach czytywał na książce, być może dlatego, że sami ani wyobrażenia o literach nie mieli.

Pewnego dnia, po odbiciu okrętu od brzegów Ameryki, kiedy chłopiec na pokładzie statku zajęty był

czytaniem, jeden z majtków, stary Landry, zawołał o coś na niego, a że Walenty, zatopiony w myślach, od razu go nie usłuchał, rozgniewany majtek przyskoczył do niego i tak silnie w ramię potracił, że książka mu z rąk upadła w morze.

Walenty ani słowa się nie obruszył na ten postępek, zalał się tylko łzą rzewną i po schodkach zeszedł na spód okrętu. Tymczasem majtkowie opowiadali sobie wesołe historyjki, przyśpiewując znaną już piosnkę.

Na drugi dzień Landry znów zagadnął Walentego temi uszczypliwemi słowy:

— Panienko! a czy nie złowiłeś książeczek z dna morskiego?

— Tak, panie, schodziłem z pokładu jej szukać.

Landry wziął tę odpowiedź za żart do siebie wymierzony i chciał go uderzyć sznurem żaglowym; chłopiec zaledwie zdążył usunąć się na bok.

W kilka dni, po wpadnięciu książki w morze, wieczór był śliczny.

Zebrani majtkowie zabawiali się opowiadaniem anegdot, a w tem jeden z nich odezwał się:

— Dziwię się, dlaczego obecny tu Walenty nic nam nie opowiadał o swojej przeszłości, ani też nie podzielił się z nami tem, co wyczytał w swojej książce, z której tam ryby uczą się teraz abecadła?

— Zapewne! zapewne! odezwał się Landry, jeden z najzaciętszych prześladowców Walentego. — Dalej, panienko! prosimy.

— Ponieważ panowie rozkazujecie, będę mówił.

— Mamy zaszczyt prosić ciebie o to, rzekł znowu Landry, uchylając z ironią kapelusza.

Według przyjętego zwyczaju powtórzył Walenty słowa: „raz! dwa! trzy!” potem: wszyscy na pokład! zamknąć strzelnicę, otworzyć usznicę, bo zaczynam:

— W miasteczku Pajplu, nad brzegiem morza północnego, mieszkał rybak, nazwiskiem Jakób Kerdel. Każdy znalazł w domu jego przyjęcie, ubogi wsparcie i opiekę, chociaż sam miał dwoje dzieci, Walentego i Helenę. Mieszkała jeszcze przy nim matka i babka, bardzo stara. Żyli w najpiękniejszej zgodzie rodzinnej.

— Pewnego dnia, mówił, było to w październiku, słońce południowe zakryło posępne chmury, zahuczał nagle huragan od zachodu i w całym znaczeniu zaczęła szaleć dawno niepamiętana burza; morskie bałwany z rykiem biły o skały nadbrzeżne. Wtem słyszymy od strony morza wystrzały armatnie, na znak, że jakiś statek znajduje się w niebezpieczeństwie.

Jakób Kerdel, odważny marynarz, uściśkał dzieci i żonę, i wychodząc rzekł: trzeba iść ludzi ratować.

Wsiadł bezwzględnie na barkę i popłynął.

Burza huczała długo. Modliła się żona, modliły się dzieci o szczęśliwy powrót rybaka, ale Bóg chciał inaczej.

Dzień zaświtał, a Jakób Kerdel nie wrócił — utonął z innymi wpośród fali rozhukanego morza.

— Odtąd, mówił dalej głosem drżącym, minęły piękne dni szczęścia, ojciec nie wrócił. Biedne dzieci, biedna żona i matka przepędzali dnie i noce w łzach.

Walenty mówił coraz cichszym głosem; wzruszenie nie dozwalało mu prawie opowiadania skończyć. Jeden z najsurowszych majtków odezwał się mimowoli: „Biedne dzieci“!

— Nie na tem jeszcze koniec, mówił znowu opowiadający. — Matka zachorowała, wpadła ostatecznie w gorączkę, dzień i noc wołając męża, wreszcie z nim połączyła się na wieki.

Nie mógł dokończyć Walenty bolesnego opowiadania; — ucichł. Wszyscy żeglarze, zawsze tak weseli, pospuszczali także głowy. Po chwili mówił dalej:

— Całe mienie wydano na ratunek matki; pozostały dzieci, niezdolne jeszcze do pracy, i stara babka, zniedołężniała. Walenty miał wówczas lat dziesięć. Widząc biedę drogiej siostry i babki, poszedł do miasta szukać zarobku. Znalazł usługę w domach, gdzie znali uczciwość jego ojca. Obok rozmaitych zatrudnień, Walenty oddał się nauce, miał bowiem poczucie dobrego i widział, że nauka daje możliwość łatwiejszego zarabiania na chleb. Trzeba wam jeszcze dodać, że matka, umierając, dała Walentemu książkę, mówiąc: „czytaj moje dziecko, codziennie na tej książce, a będziesz łagodnym, cierpliwym, pracowitym“.

— Tymczasem, krewni dowiedzieli się o biednych sierotach, o starej babce i zabrali je do siebie; Walenty dostał później służbę na okręcie św. Wawrzyńca, nie zapomniał też zabrać z sobą książki, jedynej pocieszycielki w swoim strapieniu.

— Ach! ileż razy Walenty usłyszał grubiańskie słowa, ileż razy pięściami i postronkiem oberwał, jednak nigdy się nie skarżył i zawsze wypełniał swoje obowiązki.

Majtkowie spoglądali na niego z pewnym rodzajem zajęcia i czułości.

— Słuchaj, panie Landry! jak rzuciłeś moją książkę do wody, czytałem te słowa, które zachowałem w pamięci: „Jeżeliś wzniesiony wyżej duchem, bądź pobłażliwym dla drugich, a surowym dla samego siebie“. — Wierzaj mi, panie Landry, ja wam wszystkim przebaczyłem, chociaż krzywdziliście mnie srogo.

Na tych słowach Walenty, skończywszy swe opowiadanie, pobiegł do kajuty, do swoich zatrudnień. Majtkowie pozostali sami, i ci, tak krzykliwi zawsze rozmawiali teraz cicho, jakby się obawiając, żeby ich kto nie podsłuchał.

— Czy wiesz, Bernardek, rzekł Landry, ten wyrostek otworzył nam oczy, żeśmy źle i nieszczerze z nim postępowali; czemże jesteśmy wobec niego?... — Cóżbym ja dał! cały półroczny żołd gotówbym poświęcić, żeby z dna morskiego dostać tę jego książkę! Cięży mi ona na sumieniu, jakbym dźwigał kulę armatnią. Już nie powinniśmy śpiewać tej nasej zwrotki, bo my niedobre dzieci!

Na drugi dzień, zaraz od rana, dostrzegł Walenty wielką zmianę w żeglarzach; żadna klątwa, żadne słowo grubiańskie nie wyszło z ich ust, — przemawiali do niego z największą grzecznością. Jeżeli robił coś ciężkiego, pierwszy Landry zbliżał się i mówił z uprzejmością:

— To nie dla ciebie praca, to nad twoje siły, daj, ja ci pomogę.

I ta twarz blada, członki delikatne, co były dawniej celem szyderstwa na okręcie, dziś wywołały politowanie: każdy chciał mu zastąpić ojca i matkę.

Około południa, podczas wypoczynku zwyczajnego, siedział Walenty znów na pokładzie i czytał książkę.

— Co ja widzę! — ty masz swoją książkę? rzekł Landry, ocierając łzę, cisnącą mu się gwałtem do oka, z radości, że krzywda przez niego wyrządzona została nagrodzoną znalezieniem się książki.

Rzeczywiście, Walenty czytał znów książkę, wrzucaną na dno morskie.

— Jak to się stało? pytał.

Majtkowie otoczyli Walentego, żeby na własne oczy go zobaczyć i z ust jego dowiedzieć się, jakim sposobem książkę wydobył?

— Otóż słuchajcie, rzekł. Jak mnie uderzyłeś, panie Landry, książka wypadła mi z rąk istotnie w morze, — wszak tak?

— Tak, rzekł Landry.

— Ale na szczęście u burty wisiała przywiązana skóra bawola na sznurze, i czy wiecie, co się stało? Oto książka upadła wprost na tę skórę.

— Ach! jak to się szczęśliwie złożyło! — wykrzyknęli wszyscy.

— Ja to jestem szczęśliwy, że ta skóra wisiała, rzekł Walenty.

— A chcecie wiedzieć, co to jest za książka? — Jestto „Naśladowanie Chrystusa Pana“, dodał.

Na te słowa wszyscy zdjęli czapki z uszanowaniem.

— Wyborna to książka, mówił Walenty. — Czytając ją, moglibyście wiele się nauczyć, poprawić się z wielu błędów. — Chcecie, to wam jej pożyczę do czytania?

— Kiedy każdy z nas prędzejby wieloryba połknął, lub morze wypił, niżby jedną literę przeczytał! odezwało się naraz kilka grubych głosów.

— Chcecie? będzie was uczył.

— Ach! co za myśl wyborna, rzekł Landry, ale jak się źle będziemy uczyli, pamiętaj, nie żałuj twardej skóry naszej.

— Już obiad wystygł! — zawołał kucharz okrętowy, wychylając głowę ze schodków na pokład. — Ten malec, jak widzę, zawrócił wam wszystkim głowy.

Od tego dnia majtkowie codziennie godziny wolne poświęcali nauce. Piękny to był widok, kiedy mały nauczyciel uczył czytać uczniów wąsatych, z pomarszczonemi czołami, i niejednen, żeby dojrzeć literę, zgarbiony nachylał się gorliwie do książki. Zanim wrócili do Nantes, trwało to około pięciu miesięcy, z przystankami u wysp różnych, skąd towary zakupywano, cała służba okrętowa umiała czytać i trochę pisać, a wszystko to za sprawą małego Walentego, którego majtkowie teraz bez wyjątku szanowali, jak nigdy przedtem.

Gdy przybyli do Francji i okręt stanął na kotcy, Walenty pospieszył uściskać siostrę i babkę; tymczasem Landry, zgromadziwszy na pokładzie majtków, rzekł:

— Cóż myślicie, koledzy, ten mały Walenty zasłużył się około nas, bo nauczył nas czytać. Winniśmy zatem nagrodzić wszystko złe, któreśmy mu wyrządzili. Otóż, złożmy część grosza przez nas zarobionego, żeby miał za co kupić ubranie ciepłe dla babki.

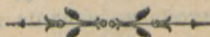
Przemówienie Landrego zachęciło wszystkich do składki. Jeden drugiego chciał datkiem przewyższyć; dosyć, że piękny zebrał się fundusz, poczem zadowoleni zaśpiewali z całym zapalem:

Dobre my dzieci — zuchy majtkowie
Na świętego Wawrzyńca okręciel
Czyż każdy o nas tego nie powie,
Że do czynu stajem zawzięcie?

Landry sam fundusz składkowy odniósł starowinie. Chciał przytem do niej przemówić w imieniu kolegów marynarzy, jaką mają wdzięczność w swych sercach dla Walentego, ale dobre chęci i cała wymowa skończyła się na łzach.

Walenty został wkrótce majtkiem w całym znaczeniu a pamiętając o swej siostrze i babce nieraz im służył zapomogą pieniężną.

Podobno to cierpliwość, słodycz, obok wytrwałości, nietylko na okręcie niespodziewanych dokonują rzeczy!

W I A N K I.

O siostry moje, niebios posłanki,
Toć tajemniczą nadeszła noc....
Więc w drobnych rączkach spletając wianki,
Swoję wszechwładną technicję w nie moc.
Najprzód je skąpcie w czystym kryształe
Naszych błękitnych jak wstęgi wód;
Bo i te rzeki, bo i te fale
Dadzą im także piękności cud.
Potem je zwilżcie w nurtach Wiślanych,
Kędy rusałek wznosi się tron,
I do serc waszych, do serc kochanych,
Co w lubych dźwięków biją nam dzwon,
Przybliżcie żwawo—by z zimnej rosy
Obeschły niby pod słońcem kwiat,
I przyozdóbcie je w swoje kosy,
By nieśmiertelnych nabyły szat.
Dopiero takie, takie wawrzyny,
Mające w sobie wieczności woń,
Niechaj wkładają wasze rączyny,
Na zasługami promienną skroń.
Toż przedewszystkiem wieńczcie te głowy,
Co nam wskazały jak mamy żyć;
Ach, takim wianek — wianek różowy,
Macie ze łzami wdzięczności wić.
Potem go kładźcie na owe czoła,
Co je świętością naznaczył Bóg,
Co wszędzie nakształt Stróża-Anioła,
Pilnują cnoty i prawdy dróg.
Potem girlandą z dębów zielonych,
Wieńczcie zbielały od trudu włos
Tych, co na skibach pól użyźnionych,
Strzegą by zakwitł pszeniczny kłos.
Potem wplatajcie listki i kwiaty,
W jeden zgodnego uznania zwój,

Dla tych co niosą do każdej chaty,
Pocziwej pracy ożywczy źródł.
I dla śpiewaka i dla pieśniarza,
Co go natchniony unosi lot,
Co swą piosenką serca rozżarza,
Uwijcie także choć jeden splot.
O, bo z rąk waszych brać cześci wieniec,
W oczach zobaczyć wdzięczności żar,
W licach zapалу wzbudzić rumieniec —
To najpiękniejszy na świecie dar.

SKRUSZONY.

Jakby strudzony długą podróżą
Szedł pomalenku chłopczyk ubogi,
Aby nie upaść patrzył pod nogi
A dźwigał w ręku doniczkę z różą.

Wtem nadbiegł panicz i całą siłą
Wytrąca różę z ręki chłopczyka,
A dziecię lica łzami zrosiło,
Po stracie kwiatka żał je przenika.

I rzekło z płaczem: ach cóż ja tobie
Mateńko moja złożę na grobie?
Panicz ze wstydem spojrzał na dziecię,
I w nim się serce ozwało przecie.

Więc wziął za rączkę biedną dziecinę,
Przywiódł do matki, wyznał swą winę,
Róż dwie doniczki wyprosił sobie,
I wraz z sierotą złożył na grobie!

Szlachetny czyn.

W r. 1749, w końcu maja, przy schyłku pogodnego dnia, nad bulwarem morskim w Marsylii przechadzał się samotnie, wysokiego wzrostu, szlachetnej postawy mężczyzna, lat około 60. Na twarzy jego przebiegała się, obok rozumu, dobroć i łagodność. Po niejakiem czasie nieznajomy, zachwycony pięknym widokiem zachodzącego słońca, malowniczo odbijającego swoje purpurowe promienie w błękicie morza, zapragnął przejechać się łódką po zatoce i w tym celu przybliżył się do brzegu, gdzie stało mnóstwo przewoźników. Kilku z nich naraz ofiarowało mu swe usługi, ale natarczywiej od innych zachęcał go do swej łódki młody, zaledwie 20-letni, przystojny młodzieniec, wychwalając i swoją łódź i swoją zręczność, a gdy nieznajomy, po niejakim wahaniu się wsiadł do jego statku, jak strzała puścił się na morze.

— Powiedz mi, mój chłopcze, rzekł po chwili milczenia nieznajomy, bacznie wpatrując się w młodzieńca, dlaczego tak nalegałeś, abym wsiadł do twego statku? — gdyż sądząc po twoich rękach, powierzchowności i całym obejściu, nie jesteś z rzemiosła przewoźnikiem.

— O, mój Boże! czy źle kieruję statkiem?

— Bynajmniej, ale wydajesz mi się kim innym, nie zaś przewoźnikiem.

— Rzeczywiście nie jestem nim z powołania. Przez cały tydzień pracuję u jubilera, a w niedzielę i święta siadam do łodzi i zajmuję się przewoźnictwem, żeby jak najwięcej uzbierać pieniędzy.

— Fe! tak młody, a już tak chciwy! zawołał z oburzeniem nieznajomy; doprawdy żałuję, że wsiadł do twej łódki, wracajmy do brzegu!

— O, panie! zawołał z serdecznym żalem młodzieniec, gdybyś znał lepiej moje położenie, jestem pewny, zmieniłbyś o mnie swe zdanie.

— To opowiedz mi je, rzekł nieznajomy; płynmy wolniej.

— Ojciec mój nazywał się Stefan Marel, był jubilerem w Marsylii, podobnie jak mój dziad i pradziad; powodziło mu się dobrze i byliśmy wszyscy bardzo szczęśliwi. Przed dwoma laty ojciec mój w interesie swego zawodu udał się do Genui. Długo nie mieliśmy o nim żadnej wiadomości, nareszcie dał nam znać, że gdy wracał, napadli na statek, którym jechał, korsarze (rozbójnicy morscy), zabrali go z sobą i sprzedali w niewolę pewnemu Maurowi Husseinowi Abdallah w Tetuanie (w państwie Marokańskiem, w północnej Afryce). Donosił przytem, że pan jego każe mu pracować około ogrodu i obchodzi się z nim dość dobrze, ale zmiana życia, klimatu, tęsknota do miejsca urodzenia i do rodziny, szkodliwie działają na jego zdrowie.

Łzy stanęły w oczach młodzieńca.

— Jak ci na imię?

— Robert.

— Dlaczego, zapytał nieznajomy, nie próbujecie go wykupić?

— Otóż to właśnie bieda, mój panie, zawołał z zapałem Robert; żądają za mego ojca 7,500 franków. Moja matka i siostry szyją i haftują niemal całe dnie i noce, ja zaś w powszednie dnie pracuję u jubilera, w świąteczne przewożę osoby po zatoce; żyjemy tylko suchym chlebem i migdałami, składamy każdy grosz do grosza, ale dotąd nie zebraliśmy nawet i połowy żądanej sumy. O, długo jeszcze wypadnie memu niešťczęśliwemu ojcu jęczeć w ciężkiej niewoli! Kto wie nawet, czy kiedy do nas powróci?!

— Pospiesz do brzegu, młodzieńcze! odezwał się nieznajomy, już się zupełnie ściemniło. Nie smuć się, dodaj po chwili, zaufaj Bogu; On czasem doświadcza nas, ale też nagradza tych, co w Nim swą ufność i nadzieję pokładają.

— Dałby to Bóg, żeby się słowa pańskie spełniły jaknajprędzej! — Otóż jesteśmy u brzegu.

Nieznajomy szybko wyskoczył z łódki i zniknął w tłumie. Robert, spodziewając się hojnej zapłaty, zadowolony w swej nadziei, stanął jak wryty z osłupie-

nia, potem ciężko westchnawszy, szepnął: „O mój Boże! tyle czasu zmarnowałem! ktoby się po nim tego spodziewał, że zniknie, nic nie zapłaciwszy!“

Po chwili, pragnąc uwiazać swoją łódź, wszedł do niej i nastąpił na jakiś przedmiot. Podniósłszy go poszedł z nim do światła. Był to ładny woreczek, a w nim 23 luidory i trochę drobnej monety.

— Niesprawiedliwie go posądziłem, — zawołał Robert, — on zapewne umyślnie zostawił swoją sakiewkę, niech mu Bóg sowiecie za jego hojność wynagrodzi!

Robert pobiegł do mieszkania swej matki, opowiedział jej i siostrze całą przygodę, w końcu pokazał woreczek. Matka i siostry dowodziły, że nieznajomy mógł przypadkowo zgubić swoją sakiewkę, że trzeba dać o tem znać policji. Robert natychmiast to uczynił, ale gdy po długim przeciągu czasu nie zgłosił się właściciel, oddano pieniądze Robertowi na własność.

W pięć miesięcy po tej przygodzie, gdy razem pocziwa rodzina siedziała przy obiedzie, nagle drzwi się otwierają i do ich skromnego mieszkania wchodzi ojciec Roberta. Zdrowiuteński, porządnie ubrany, rzuca się w objęcia żony i dzieci, czule ich wita i dziękuje za 7,500 franków, posłane na ręce konsula w Tetuanie, jako wykup z niewoli, oraz 600 franków na ubranie i kosztą podróży do Marsylii. Zdziwiona rodzina oświadcza, że o niczem nie wie, a gdy ojciec stara się odgadnąć, ktoby był owym wspaniałym dobroczyńcą, Robert zawołał:

— Wiem, wiem, kto to uczynił! to nikt inny, tylko ten nieznajomy, com go przewoził po zatoce, to jego dzieło! Nie będę miał wprzód spokojności, póki go nie wyszukam i tutaj nie przyprowadzę, abyśmy mu wszyscy razem mogli podziękować.

Dzięki zebranych oszczędnościom, zacna ta rodzina wkrótce cieszyła się zasłużoną pomyślnością. Ojciec z Robertem wzięli się do swego dawnego rzemiosła, powodziło im się bardzo dobrze, zamożność z każdym dniem wzrastała, bardzo ich tylko trapiło, mianowicie Roberta, że pomimo wszelkich starań i zabiegów, nie mogli wyszukać nieznajomego dobroczyńcy.

Rok już się kończył od czasu powrotu ojca rodziny, gdy Robert, przechodząc pewnego dnia około portu, ujrzał zdala owego nieznajomego. Serce zabiło mu radośnie, z szybkością błyskawicy przeciska się przez tłum, pędzi do nieznajomego, który spostrzegłszy Roberta, pragnie się ukryć, lecz Robert go dopędza, z najżywszem uniesieniem rzuca mu się do nóg, dziękując i za sakiewkę z pieniędzmi i za wykup ojca z niewoli. Nieznajomy spojrzał na niego z zdziwieniem i rzekł obojętnym głosem!

— Młodzieńcze! pomyliłeś się widocznie i wzięłeś mnie za kogo innego, ja ciebie nie znam wcale.

— Ach, panie! zawołał Robert, nie mylę się! ty jesteś naszym nieznajomym dobroczyńcą. Nie chciej dłużej zapierać się, bo nie podniosę się wprzód od nóg twoich, póki nie ubłagam cię, abyś udał się ze mną do naszego domu. — O, panie! nie odmawiaj nam tej łaski i radości!

— Jeszcze raz zapewniam cię, młodzieńcze, że się mylisz, nie znam cię wcale, odrzekł nieznajomy i zniknął bez śladu w otaczającym go tłumie.

Tym nieznajomym był jeden z najznakomitszych pisarzy francuskich, baron Karol de Montesquien, radca parlamentu, a następnie prezes w tymże mieście oraz autor wielu znakomitych dzieł.

Nikt nie dawiedziałby się o jego szlachetnym czynie, gdyby przypadkiem po jego śmierci spadkobiercy, przeglądając pozostałe po nim papiery, nie znaleźli pomiędzy wydatkami następnej, przekreślonej notatki: „7,500 franków wysłane w 1749 roku do Tetuenu na wykupienie znajdującego się tamże w niewoli Husseina Abdallah Stefana Marel, rodem z Marsylii, i 600 franków na koszt ubrania i podróży tegoż do rodzinnego miasta.“

Wystawa przemysłowo-rolnicza w Częstochowie.

Obraz N. Maryi P. Częstochowskiej.

Dzień 5 sierpnia 1909 roku zaznaczył się doniosłym i pociesającym faktem w rozwoju naszego przemysłu i rolnictwa, w dniu tym bowiem nastąpiło otwarcie wystawy w Częstochowie.

Chwalebного tego czynu dokonał zorganizowany Komitet, z grona którego wymieniamy główniejsze nazwiska: Stefana ks. Lubomirskiego, prezesa komitetu wystawy Karola hr. Raczyńskiego i Jana Grossmana, którzy moralnie i materialnie najwięcej się przyczynili do utworzenia nadspodziewanie wspania-

łej wystawy, oraz twórców tejże wystawy inż.: Alfonsa Bogusławskiego i Kazimierza Grossmana, ludzi niezwyklej energii.

Na szczęśliwy pomysł trafił inicjator, dyrektor Kółek rolniczych p. Janowski, wskazawszy miejsce wystawowe

w takim punkcie, jakim jest Częstochowa i to w pobliżu Jasnej-Góry, tem samem zapewniając jej powodzenie, przez znaczny napływ pątników, z których lwia część zwiedziła ją, oprócz wszelakich stowarzyszeń i kółek rolniczych przybyłych z rozmaitych stron kraju, w celu zasięgnięcia pouczających informacji.

Wystawa zajmująca 39-cio morgowy plac i lewą stronę parku Jasnogórskiego, przedstawia widok imponujący, a zarazem uroczy. Strona architektoniczna budynków

Pawilon Główny i Pawilon Ogólno Kulturalny.

sprawiła nader miłe wrażenie i znać było, że wykonawcy starali się o to, ażeby całokształt wystawy był wytworny; to też niczem nie przypominał poprzednio urządzanych w różnych miejscowościach wystaw, których zewnętrzny wygląd pozostawiał wiele do życzenia, boć najczęściej spozstrzegać się dawały pawilony, raczej do bud jarmarcznych podobne.

Z główniejszych budynków, które mieściły w sobie pokazy bezsprzecznie godne widzenia wymieniamy: 1) Pa-

wilon wielkiego i średniego przemysłu, 2) Pawilon rękodzieł i drobnego przemysłu. 3) Hala maszyn. 4) Pawilon ceramik. 5) Pawilon ogrodnictwa i pszczelarstwa. 6) Pawilon leśnictwa i łowiectwa. 7) Pawilon sztuki. 8) Pawilon rolnictwa. 9) Muzeum higieniczne i muzeum przemysłu ludowego.

Pawilon sztuki powstał dzięki inicjatywie p. Skórewicza i Bogusławskiego i ofiarności komitetu; wstęp do tego pawilonu, otwarcie którego nastąpiło 18 Sierpnia, dla szkół początkowych i włościan, był bezpłatny.

Wystawa pozostawi po sobie niektóre z wymienionych budynków, jako pożyteczną i trwałą pamiątkę, które lud włościański, odbywając rok rocznie pielgrzymki do Częstochowy, będzie miał okazją zwiedzać, a mianowicie: zbudowane z funduszków oddziału Częstochowskiego T-wa Hygienicznego z inicjatywy d-ra Nowaka „Muzeum Hygieniczne“, ażeby nauczyć się przestrzegania czystości, niezbędnego warunku zdrowia. Następnie Muzeum przemysłu ludowego (zorganizował dr. Benni), gdzie otrzyma wskazówki praktycznego sposobu zarobkowania domowego niezależnie od zajmowania się rolą i nakoniec zbudowaną przez Centralne T-wo Rolnicze „Zagrodę Włościańską“ z całkowitem gospodarskiem urządzeniem, która będzie stanowiła wzór godny naśladowania.

Wystawa najlepiej odzwierciadliła dotychczasowy rozwój w dziedzinie czysto swojskiej, mieliśmy tu bowiem możność podziwiać jak wielki postęp społeczeństwo nasze uczyniło w tym kierunku mimo ciężkiego zastoju, jaki przebywał temu lat kilka. Widać było, że wiele robi się w kraju dla ludu i dla drobnego przemysłu, bo na każdym kroku na wystawie miało się dowody wysiłonej pracy społecznej, dużo inicjatywy i ofiarności prywatnej. Komitet racjonalnie postąpił nadając wystawie w rzeczy samej krajowej, również informacyjny charakter w znaczeniu ogólniejszem, udzieliwszy miejsca firmom zagranicznym przeważnie takim, które produkują przedmioty u nas niewyrobiane, a pokazy tego rodzaju najwięcej reprezentowały firmy czeskie, co ma dla nas duże znaczenie, przez zawiązanie stosunków przemysłowo-handlowych między Czechami i Królestwem Polskiem, krokiem bardzo pożądanym, ze względu na pozbycie się wyrobów niemieckich.

W przemyśle na plan pierwszy wyłania się dział narzędzi rolniczych, który przedstawiał się wprost imponująco, dzięki kooperacji rolnej, obejmującej syndykaty i oddziały handlowe polskich Towarzystw rolniczych, które urządziła na wystawie oddzielny pawilon z okazami dostarczającymi przez dwadzieścia sześć firm krajowych, austriackich, czeskich, węgierskich, francuzkich, szwedzkich i angielskich, za wyjątkiem firm niemieckich. Mieliśmy sposobność przypatrzeć się tu znacznej kolekcji nasion,

Pawilon Rolnictwa.

nawozów sztucznych, superfosfatów, soli potasowych, odpadków spirytusowych i t. p.

Tuż obok miał oddzielny pawilon „Syndykat Rolniczy Warszawski“ w którym reprezentował wyroby narzędzi i maszyn rolniczych firm Warszawskich. „Pług“ Jana Zawadzkiego; Mihsama z Włocławka; H. Cegielskiego z Poznańskiego; Clayтона Shuttlewortha z Lincoln w Anglii. Centryfugi „Globe“ ze Szwecji. Pasy: Breibisza i Gogolskiego z Warszawy.

Działem rolniczym na wystawie zarządzał znany agromom p. Tylicki.

W pawilonie rolnictwa miało się dobrą sposobność podziwiać wszystkie wytwory i przetwory rolnicze wystawione przez: 1) Częstochowskie Towarzystwo rolnicze, które przedstawiło prace pól doświadczalnych, zbóż, ziemniaków i t. d. 2) Dobra Niechcice piękny jęczmień browarny i wyborowe okazy drożdży. 3) Dobra Cielętniki wystawiły zboża i trawy. 4) Dobra Borowno p. Michalskiego zaznaczyło się niezwykłą wielkością ziemniaków i godnych podziwu buraków oraz zbóż. 5) Dobra Konszyna Ks. Stefana Lubomirskiego przedstawiło przedziwne zboża i okopowe, oraz tablice profilów glob, a także i ceramikę. 6) Dobra Moleszyn swemi zbożami, burakami oraz końskim zębem wysokości 2 m. 80 cm. zwróciły na siebie uwagę, zwiedzających, jak również wełna strzyżona różnej wielkości oraz przetwory cukru i wyroby denarskie. 7) Dobra Podzamcze niemniej zwracają uwagę swoją piękną kolekcją nasion, drzew, krzewów liściastych i iglastych. 8) Dobra Nieznanice interesująco przedstawia skutki gospodarki bezobornikowej, co 12 lat nawożonej nawozem, końskim, a zatem bez zastosowania nawozów sztucznych, dającej rezultat doskonały, co świadczyć najlepiej pokazy owsa p. Strubego i buraków pastewnych p. Wünschego w Nieznanicach, jakich nie było na całej wystawie. 9) Dominium Konin, piękne okazy zbóż i najpiękniejszy len. 10) Dobra Zdziary, Moszczenice, i Czerwona Niwa wspinałe okazy zbóż i przepiękny chmiel. 11) Łowickie Tow. Chemiczne przedstawiło nawozy Stassfurckie i własnego wyrobu nawozy sztuczne. 12) Stacja hodowli nasion Danków z filją Kosowice p. Janasza wystawiła wyjątkowy okaz, jakim jest krzak buraka cukrowego, obsypanego nasieniem, oraz dwa odlewy gipsowe dwóch różnych typów buraków cukrowych: wysoko-plennego i wysoko-cukrowego, oprócz tych pokazów widzieliśmy tablice ugrupowań krzyżówek pszenic i ich nasion, rodziny żyta i bogatą produkcję owsa. 13) Grzymalina Wola dała okazję zobaczyć koks torfowy, torf jako produkt opałowy, i torf jako ściółkę. 14) Lipice, własność p. Ziółkowskiego, wystąpiło z bogatą kolekcją traw, okazami torfu i gliny. 15) Kopalnia soli potasowych w obrazach, wykazała pożytek nawo-

zów potasowych. 16) Tow. Cukrownicze w Warszawie w szafkach oszklonych różne rodzaje cukru; tablice o wpływie nawozu sztucznego na plon cukrowych buraków oraz interesująco zilustrowana głowami cukru przeciętna konsumpcja i opodatkowanie cukru w poszczególnych krajach. 17) Stacja doświadczalna Stow. pracowników gorzelniczych zaciekała nas pleśniakami-drożdży gorzelniczych i browarnych oraz tablicami dotyczącymi gorzelnictwa.

Lewa strona Głównego Pawilonu.

Oprócz jeszcze innych pokazów zauważyliśmy wielkiego rozmiaru młyn konstrukcji zupełnie nowej, bardzo dobrze mielący. Jest to wynalazek opatentowany p. Kosińskiego, przezeń wyrabiany.

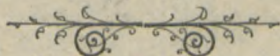
Interesującym był też pokaz odnośnie wydobywania kwasu azotowego z powietrza i wody co łącznie z kamieniem wapiennym, wytwarza saletrę wapniową, która jako sztuczny nawóz daje w praktyce świetne wyniki i o wiele mniej jest kosztownym w porównaniu z innymi nawozami,

a zatem uczyni zupełny przewrót w rolnictwie. Jest to opatentowany wynalazek rodaka naszego inżyniera Mościckiego.

Nadmieniamy także o konkursie końskim, w którym największy tryumf święciło stado Ks. Lubomirskich. Zarząd tegoż stada Kruszyna-Widzów postawił sobie za zadanie poprawienie hodowli włościańskiej, pokrywając klacze z całej okolicy swemi reproduktorami i dochodzi do coraz lepszych rezultatów, gdyż konie stają się zdadne tak dobrze do roboty jak i do szybszego ruchu. Delegacja hodowlana wobec tak pożytecznego i umiejętnego popierania hodowli koni włościańskich z ściśle określonym kierunkiem, złożyło Ks. Stanisławowi Lubomirskiemu specjalne podziękowanie.

Nagrodzono też i innych hodowców jak również wielu włościan za ładne okazy koni: medalami i gotówką.

Na tem kończymy opis wystawy, gdyż na streszczenie innych działów nie starczyłoby tu miejsca, o których zresztą podawały gazety; dodamy tylko to, że pożądanem byłoby częściej urządzać podobne wystawy, które uwidoczniłyby nasz postęp na polu przemysłu i rolnictwa.

Myśli i zdania.

— Żeby z każdym dniem być lepszym, trzeba codziennie roztrząsać czynności swoje, bo tym tylko sposobem ustrzeżemy się od powtarzania błędów raz już popełnionych.

— Dla błędzących, zawsze bądźcie wyrozumiali. Bóg największym winowajcom a szczerze żałującym przebacza, więc i wy przebaczajcie sobie wzajemne przewinienia.

— Miłość Rodziców dla dzieci niewyczerpana, ale tylko dla dobrych i posłuszných. Dla złych musi obojętnieć, a to strata niczem już nie nagrodzona.

BARTEK I ŚMIERĆ.

Bartkowi sprzykrzyło się życie!
 Los mu dokuczał wciąż srodze,
 Coś mu szeptało do ucha,
 Coś mu stawalo na drodze.
 Razu pewnego szedł polem
 Wpół do dwunastej miał w

[głowie.

Co ta bestya chciał zrobić
 To dalsza strofka opowie.
 Chciał się mitręga powiesić,
 Więc wlaźł na drzewo sękate,
 Gdy miał zamachu dokonać
 Wtem ujrzał postać szczerbatą.
 Gdy przetarli oczy na dobre,
 Ujrzał śmierć, że przy nim stoi,
 Kosidło wyciąga k'nilemu
 I już go ku sobie stroi.

Porwał się Bartek na nogi,
 Gdy ujrzał takie straszydło,
 Chciałby żyć jeszcze najdłużej,
 Chociaż mu życie już zbrzydło.
 Porwał więc za kij sękaty:
 Dam ci, ty podła bestyo,
 Co mi tu stajesz przed oczy,
 Ty niegodziwa! Ty źmijo!
 Marsz mi czemp prędzej tu z oczu,
 Bo jak cię wytnę tą pałą,
 To ci połamię wnet kości,
 Poprawię, gdy będzie zamało.
 Lecz śmierć ustąpić nie chciała,
 On znów zleźć z drzewa nie
 [może,
 Może z was kto ją odpędzi,
 A jemu zleźć z drzewa pomoże!

Zdarzenie na zamku w Olesku.

Nad źródłami Styru, w dawnej Rusi Czerwonej, a dzisiejszej Galicji austryjackiej, stoi dotąd jeszcze wspaniały zamek przy miasteczku Olesko, należącemu niegdyś do Sobieskich. Prowadzą do niego dwie aleje lipami wysadzone, a w środku samego zamku znajduje się silnie zbudowana wieża, a w niej brama zajezdna.

Dnia 2 czerwca 1629 roku straszna nadciągnęła burza. Czarne chmury pokryły całe niebo, deszcz lał jak z cebra, wiatr wył i huczał, jakby cały zamek chciał z góry zerwać i rzucić na płaszczyznę. Przytem były pioruny tak blisko i często, że cały zamek trząsł się w posadach, a wszyscy mieszkańcy chodzili przerażeni, spodziewając się co chwila jakiego wypadku.

W rycerskiej sali, wyłożonej tarczami i zbrojami żelaznemi, znajdowało się kilkanaście osób, a wszystko Daniłowicze, Żółkiewscy i Sobiescy, jako stanowiący jedną rodzinę, związaną pokrewieństwem i powinowactwem.

Milczenie krępowało wszystkim usta, każdy nasłuchiwał srożącej się na dworze burzy.

Wtem ochmistrzyni dworu wbiegła do komnaty i oznajmiła wszystkim, że panom zamku, Jakóbowi Sobieskiemu i żonie jego z Daniłowiczów Teofilii, Bóg dał syna. Zaraz za nią weszła służba kobieca, niosąca nowonarodzone dziecko, które w pościółce położono na dużym marmurowym stole, aby je przybrać w odpowiednie ubranie. Zebrani obstąpili stół dokoła. Ojciec Jakób wpatrzył się w dziecko i rzekł:

— Bogu cześć za dar, jakim nas obdarzył: niech że mu będzie Jan, aby zasłynął zarówno rozumem i odwagą, jak patron jego Jan Ewangelista.

Wuj Daniłowicz potwierdził to błogosławieństwo, dodając życzenie, aby stał się podobny do przodka ich Jana, a przytomny zamkowy kapelan wyciągnął ręce w górę, mówiąc z namaszczeniem:

— Wśród burzy i gromów przyszłaś dziecino na świat, zostań-że gromem i burzą dla pogan Turków i Tatarów, którzy rok rocznie pożogą napelniają kraj cały.

— Amen! — odpowiedzieli wszyscy i dziecię poniesiono do kołyski.

Prorocstwo spełniło się i Sobieski Jan stał się głośnym pogromcą tureckiej hordy, która, zadana klęską pod Wiedniem, przywiedziona została do upadku, w jakim się obecnie Turcja znajduje.

O wytrzymałości organizmu ludzkiego.

Pamiętna w końcu roku zeszłego katastrofa w Mesynie (jedno z miast na wyspie Sycylii, na której, wskutek trzęsienia ziemi padło ofiarą 200,000 ludzi), dostarczyła wielu dowodów, wykazujących, jaką nadzwyczajną odporność posiada ciało ludzkie. W dziesięć dni po katastrofie lekarze sądzili, iż mogą zapewnić, że pod gruzami zanikło wszelkie życie, jednak po upływie dwunastu, czternastu a nawet ośmnastu dni po katastrofie, można było jeszcze wydobywać nieszczęśliwych, którzy w niepewności i ciemnościach przebyli ten cały czas, aż wreszcie i dla nich przybył ratunek. W tymże mieście w r. 1783 wydobywano z pod gruzów ludzi po 22 i 23 dniach. Opowiadają o jednym wypadku, w którym pewien człowiek również przez 24 dni był zamknięty w jaskini, zanim nadeszła pomoc. Poniżej dajemy przykłady zdumiewające wytrzymałości człowieka na głód.

Marynarz Bénigne Bouret, który przeżył w roku 1821 rozbicie się okrętu „Neptun“, żył przez dziewięć dni bez pożywienia, a pił tylko dziennie po małym kieliszku wódki, zmieszanej z wodą morską. Prócz tego miał do walczenia z zimnem i wilgocią, musiał wyteżać wszystkie swoje siły, aby go nie pochłoneły fale morskie. Uratowani w kopalni Courrieres we Francji, którzy przebyli we wnętrzu ziemi dwadzieścia kilka dni, posiadali przecież choć skromne środki żywności.

Nadzwyczaj zajmujący jest wypadek Witerbiego, urzędnika, który podczas rewolucji został przez sąd w Bastylii skazany na śmierć i aby nie być publicznie straconym, postanowił umrzeć śmiercią głodową. Pro-

wadził dokładne zapiski o działaniu głodu i pragnienia; uderza przytem, iż uczucie głodu występuje tylko w pierwszym czasie i to tylko sporadycznie, podczas gdy straszne pragnienie towarzyszy mu aż do śmierci. Jeszcze siódmego dnia mówi tylko o pragnieniu, ale zaznacza najwyraźniej, iż nie odczuwa głodu, a ogólny stan swego zdrowia, prócz pragnienia, nazywa dobrym. Po południu odczuwał uczucie głodu, ale gdy je przemógł, pozostaje tylko pragnienie. Umarł dopiero siedemnastego dnia.

Doświadczenie daje przykłady, w których człowiek, wśród najstraszniejszych warunków, może zniesć brak pożywienia przez dwadzieścia kilka dni i nie umiera.

Z życzeń wielkanocnych.

(Humor.)

Wiadomy jest zwyczaj, zwany wołoczebne lub wykupne. Poddani, chodząc po wołoczebnem, zbierają zwykle w wielkim tygodniu po kilka jajek z chaty i przynoszą takowe w koszałce do dworu z powinszowaniem świąt wielkanocnych. Owóż gospodarze w pewnej wsi, idąc z koszałką pełną jaj, obrali sobie oratora, który nauczył ich, że gdy on będzie panu winszował, to oni niech jednogłośnie dodają do powinszowania jego: „I jejmości waszecinej i dziatkom waszecinym.“

Orator tedy, przyszedłszy do dworu i stanąwszy z koszałką jaj na czele gromady, zaczyna do pana tak mówić:

Orator: My Boskie i waszecine sługi, przyszliliśmy świąt wielkanocnych waszeci powinszować.

Gromada: I jejmości waszecinej i dziatkom waszecinym.

Orator: Życzymy waszeci zdrowia i najdłuższych lat życia.

Gromada: I jejmości i t. d.

Orator: Niech Bóg błogosławi waszeci w polu i w gumnach, w komorze i w oborze...

Gromada: I jejmości i t. d.

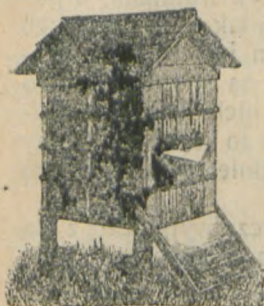
Tu orator posunął się ku panu, chcąc mu wręczyć koszałkę z jajami, a gromada ruszyła za nim, nie widząc, że odwiązała się u jego nogi tak zwana obora, czyli długi rzemyk, którym nad łapciem goleń się okręca. Gdy tedy ktoś z gromady nastąpił mu na ten rzemień, orator jak długi padł na ziemię z koszałką, wysypując i tłukąc wszystkie jajka. Więc zaklnie podnosząc się z podłogi:

Orator: A bodaj że cię wszyscy djabli wzięli...

A gromada, posłuszna jego nauce, dodała chórem:

Gromada: I jejmość waszecina i dziatki waszecine. —

Nieco o pszczelarstwie.

Budowanie uli jest rozmaite, przeważnie typu jak to rysunek wskazuje, jedne są droższe, drugie tańsze, które to ostatnie sporządzają pragnący założyć małą pasiekę. Jak trzeba budować ule sposobem gospodarczym, łatwo można zasięgnąć rady u tych, którzy już sami urządzili sobie pasieki, a co nie jest zbyt trudnem, jak to się niejednemu zdaje, trzeba tylko trochę dobrej woli i niezbyt wiele pracy.

Dla tych więc, którzy chcą chować sześć lub osiem rojów przez lato, a zachować trzy lub cztery na zimę, jako zarodki, podajemy sposób utrzymywania małej pasieki, dostatecznej dla każdego gospodarza. Doświadczenie samo nauczy tego, czego tu obszernie pomieścić nie możemy, bo zresztą szczegółowa nauka pszczelarstwa potrzebna jest dla tych, którzy mają wielkie łany i lasy i chcą zakładać większe pasieki, oraz trzymać osobnego pasiecznika.

Prawie każdy wie, że pszczoły w ulu są trojaki: jedne, które miód i wosk zbierają, budują komórki, żywią i pielęgnują młody zalążek, zgoła wszystkie prace wykonywają i te zowią się *pszczołami robocznymi*.

Drugie są *matki*, a trzecie *trutnie* czyli samce. Matka znosi jaja na wszystkie pszczoły. Jest tylko jedna w ulu; pszczoły mają koło niej jak największe staranie; one ją karmią, otaczają i strzegą. Jeżeli wylęgnie się dwie lub więcej matek, wtenczas, albo odlatują z częścią pszczoł i tworzą nowe roje, albo też biją się jedne z drugimi; mocniejsza, lub ta, której więcej sprzyjają pszczoły robocze, zabije drugą i sama zostanie. Rój bez matki nie może się utrzymać. Jeżeli przypadkiem matka zginie lub umrze, a pszczoły robocze widzą, że z młodych zalążków nie potrafią wychować sobie nowej matki, wtedy przestają nosić

na miód i воск, są smutne, rozłają się wkoło ula i w ciągu kilku tygodni marnieją. Jeżeli zaś zaczną pielęgnować zalążek na nową matkę, wtenczas pracują tak gorliwie, jak zazwyczaj, a po kilkunastu dniach młoda matka wychodzi ze swej komórki i rój utrzymuje się należycie. Matka, wyleciawszy z ula, parzy się z samcami, czyli trutniami, a potem znosi jaja od wiosny, aż do jesieni i tak ciągle nowych pszczoł do ula przybywa. Mądre w tem jest rozporządzenie Boga, bo pszczoły latając w pole na robotę, bardzo wielu przypadkom podlegają. Wiele z nich utonie w wodzie, wiele schwycą i pożrą ptaki, jako to jaskółki, żolny i inne; wiele zmęczy się w locie, upadnie w trawę i tam zginie.

Na początku jesieni, pszczoły robocze wypędzają z ula i wybijają trutnie, które już wtedy nie są potrzebne, a z zalążków na wiosnę wylęgną się nowe.

Matka pszczoł nie żyje dłużej nad dwa lub trzy lata, a najlepsza do rojenia się jest w drugim roku życia.

Najważniejszą jest rzeczą, żeby ten, który pszczoły chce chodować, umiał rozróżnić matkę od pszczoły roboczej i mógł poznać, czy ona jest w ulu, czy jej niema.

Matka jest dłuższa i smaglejsza niż pszczoły robocze; skrzydła ma za krótkie w stosunku do swej długości; jednakże póki jest młoda i ma całe skrzydła, dobrze lata, ale czasem, gdy bije się z inną matką, skrzydła ma poszarpane i obgryzione, a wtedy gdy wyleci z ula, upadnie na ziemię i zginie. Trutnie, czyli samce są grubsze od pszczoły roboczej i bez żądła; mają kosmate piersi i głowę.

Gdy jest dużo trutniów w ulu, robią niemałą szkodę, bo bardzo wiele miodu zjadają, a sami na niego nie pracują.

Plastry pszczelne składają się z komórek o sześciu ścianach, które jedne do drugich tak przytykają, iż między niemi nic próżnego miejsca nie zostaje, a są tak równe i regularne, iż najdoskonalszy robotnik lepiejby nie zrobił.

Komórki te są trojaki, tak samo jak i pszczoły: małe — na miód i na zalążki pszczoł roboczych, drugie nieco większe — na trutnie, trzecie największe, przy bokach plasterów poprzyczepiane — na matki, są wielkości łupiny od żołądka, z wierzchu niekstałne, a wygładzone wewnątrz.

Plastry mają komórki po obu stronach, a dno wspólne. Matka przechodząc się po plastrach próżnych, składa w każdą komórkę po jednym jajku, z czego wylęgają się młode pszczoły, i takim instynktem obdarzona jest od Boga, że jajka na trutnie znosi do większych komórek, a na pszczoły robocze do mniejszych.

Pszczoły zaczynają robić plastry od góry i przyczepiają one do ramek osadzonych w ulu. Taka jest natura pszczół, że w górze ula zakładają plastry z miodem, w środku zaś i ku dołowi robią plastry z komórkami na zalążki. Ten ich obyczaj naprowadził pszczelarzów na różne sposoby obchodzenia się z pszczołami.

Żeby pszczoły wiodły się pomyślnie potrzeba obmyśleć dla nich dogodne miejsce. Otóż więc miejsce to musi być suche, bo wilgoć zabija pszczoły; musi być dobrze ogrodzone, żeby kury i bydło nie miały przystępu do niego; zasłonić je trzeba od północnych, zachodnich i wschodnich wiatrów; z jednej tylko południowej strony powinno być miejsce otwarte. Pszczoły nie mogą także stać blisko drogi, chlewów świńskich i stajen, bo smrodu świńskiego i potu końskiego znieść nie mogą i zjadłe rzucają się na konie, a ule, blisko chlewów świńskich postawione, porzucają.

Pszczoły potrzebują wody, mała struga lub sadzawka jest dla nich pożyteczna; a gdzie niema wody w pobliżu, tam trzeba stawiać płytkie korytko wodą nalane i potrąsnięte gałązkami cienkimi, żeby na nich siadać mogły: ma się rozumieć, że tę wodę odmieniać trzeba. Przed ulami trzeba uprzątnąć zielsko na trzy łokcie w około, ziemię czysto udeptać i urównać, a to dla tego, żeby zobaczyć czy pszczoły nie zabijają jedne drugich, czy nie mrą, czy już wybijają trutniów, i czyli im matka nie wyszła z ula, nie padła na ziemię i nie zamarła.

Pierwszym warunkiem do utrzymywania uli jest dostateczna w okolicy roślinność, jeżeli jest mała, natenczas odpowiednią tylko ilość uli można zastosować, trzeba mieć to głównie na uwadze, gdyż inaczej pszczoły nie będą miały z czego dostarczać miodu. Najlepsze zatem miejsce stawiać ule w ogródku.

Przez rok cały ule powinny stać na dworzu i w ciągu tego czasu należy kilka razy je rewidować, w celu zrobienia w nich porządku, który głównie zasadza się na odpowiednim przestawieniu ramek i wytrząsaniu miodu miodarką, by pszczoły miały dobre zimowanie, wychowywały dużo młodych, lecz w odpowiedniej porze, a skoro zacznie się miodobranie, przeszkodzić im rozmnażanie, dla uniknięcia wychowywania pszczoł, zwanych trutniami, a za to zmuszać pszczoły do pracy, ażeby rozmnażać pasiekę robieniem rojów sztucznych, gdy są one potrzebne.

Dla oszczędności trzeba się starać o to, ażeby mieć ule praktycznie urządzone, aby chodowanie pszczoł szło łatwo i wiele zachodu nie kosztowało, a przeto zaleca się budowanie uli na jednakowy sposób, ażeby wszystkie ramki dobrze pasowały wewnątrz każdego ula, gdyż zasilanie słabszych rojów, robienie nowych i wszystkie roboty w pasiece załatwia się nieraz przez przestawianie ramek z jednych uli do drugich.

Należy wychować największą ilość pszczoł na wiosnę aż do miodobrania, a wtedy trzeba spożytkować je do robienia nowych rojów, jeżeli gospodarz chce powiększyć pasiekę, w razie przeciwnym powinien zbierać miód, a po ukończeniu tej czynności starać się o rozmnażanie pszczoł, gdyż tylko takie zdolne są wtedy do prezimowania.

Można też po gospodarsku urządzić tak, ażeby rokrocznie część wychowanych pszczoł przeznaczyć na powiększenie pasieki o jeden lub dwa ule, a siłę pozostałych pszczoł zużytkować na zbieranie miodu, lecz o tem pomówimy przy końcu.

Miodobranie gdy się kończy doznać możemy po tem, gdy pszczoły wypędzają trutni i stopniowo coraz ich mniejsza ilość zajmuje się robotą, wtedy to miód i воск zabrać, siedliska dla pszczoł zrobić dokładnie i ule zaopatrzyć dobrze na zimę.

 Po szczęśliwem prezimowaniu, powinien na wiosnę oczyścić pszczoły i zobaczyć w jakim są stanie: czy ich jest dosyć w ulu, czy przez zimę nie wyginęło ich dużo, czy się robaki i pleśń nie zakradły do ula. Takie oczyszczanie odbywa się dwa razy do roku, zaraz z wiosny i w kilka tygodni potem, kiedy kwitną wiśnie i śliwki, to

wystarczy, bo, gdy już pszczoły zaczną chodzić na robotę, to powyrzucają z komórek resztę nieczystości, jakie były w środku ula.

Jak nastaną ciepłe dni, a drzewa i rośliny coraz bardziej kwitnąć będą, pszczoły jeżeli są zdrowe i silne z zimy, przędźko zarobią miodem te plastry, które wyjadły w zimie i na początku wiosny. Matka znosi codziennie po dwieście i więcej jaj. Trzeba więc zobaczyć, żeby pszczołom w ulach miejsca nie zabrakło. Poznacie to łatwo, gdyż będą wyłazić na powierzchnię ula i leżeć na nim, nie latając na robotę, bo tej którą zabrały, nie mają gdzie składać. Wtenczas zabierają się do rojenia. Czas rojenia nie wszędzie jest jednaki: tam, gdzie są drzewa leśne i ogrodowe, pszczoły roją się przędziej, bo nazbierają pyłku kwiatowego, który przerabiając z miodem, robią z niego pokarm dla młodych pszczoł, wylęgłych z jaj i z początku robaczkami będących; gdzie zaś drzew takich niema, roją się później, aż w lipcu.

Gdy już dużo tym sposobem pszczoł młodych namnoży się w ulu, i z niemi wylęgną się jedna lub dwie młode matki, wtenczas część pszczoł z matką wylatuje i szuka dla siebie nowego pomieszkania. Najnowsze doświadczenia nauczyły, że stara przeszłoroczna matka ustępuje miejsca młodej, zostawia ją w ulu, a sama ze starszemi pszczołami wylata. Taki pierwszy rój bywa najmocniejszym.

Młoda matka zostawszy w dawnym ulu, znosi jaja, z nich wylęgają się najprzód robaki, które w ciągu dni piętnastu dorastają, a potem i pszczoły, które, jeżeli piękna pora sprzyja noszeniu miodu i wosku, tworzą rój drugi, a czasem i trzeci; lecz ten zwykle bywa słaby i późny i pasiecznicy takim rojom odbierają matkę i łączą je z dawnymi rojami. W najpomyślniejszym razie, nie można więcej rojów liczyć jak dwa z jednego ula, a częstokroć jeden tylko; kto więc przechowa przez zimę dwa mocne roje może mieć na wiosnę drugie dwa, a razem cztery.

Najlepsze roje zdarzają się przed Ś-tym Janem, ale na to trzeba ciepłej i wczesnej wiosny i mocnego i dobrze przezimowanego roju. Roje do połowy lipca wychodzące, nie są jeszcze późne i kiedy posłużą pszczołom la-

to dobre, niezbyt suche, ani dżdżyste, zbierają potrzebną ilość zapasu na zimę. Roje późniejsze zazwyczaj są słabe i zimy nie wytrzymują.

Kiedy pszczoły wydawszy dwa roje, chcą roić się raz trzeci, osłabia się przez to rój dawny, a młody na mało się przyda; trzeba zatem, zebrawszy ten rój trzeci, wyszukać w nim matki, zabrać ją pszczolom, a one powrócą do dawnego ula. Najlepiej to można skutecznie, zebrawszy pszczoły do koszyka zakrytego płachtą i zlawszy je wodą; wtenczas wyszukasz matkę i zachowasz ją osobno. Pszczoły postawione przy macierzystym ulu, ogrzane promieniami słońca, prędko latać zaczną, a spostrzegłszy że matki nie mają, powrócą na dawne miejsce.

Matkę zachować można w klateczce z umysłu zrobionej i żywić ją miodem; a jeżeli który młody ul stracił swoją matkę, dać ją tym osierocalym pszczolom.

Kto chce przez lato hodować rojów osiem, lub dziesięć, ten niechaj na jesień wybierze cztery najlepsze roje, to jest te, które mają najwięcej pszczół i najwięcej miodu; niechaj ich nie podbiera i zostawi na zarodek. Roje takie powinny być młode, to jest tegoroczne, najpierwsze, a przynajmniej dwuletnie.

Takie cztery roje, przechowane w spokojnem miejscu, gdzieby im ani za zimno, ani za gorąco nie było, dadzą na wiosnę po dwa roje i to wcześniej przed Ś-tym Janem, albo zaraz po nim, a te młode roje będą miały czas do nazbierania miodu i wosku. Pozostałe sześć słabszych rojów, albo sprzedacie, jeżeli na żywe znajdzie się kupiec, albo też nazbieracie bedłków zwanych purchawkami, podkurzycie niemi pszczoły, a one usną i opadną na ziemię, nie żywe, a wszystek po nich miód i susz pójdzie na korzyść waszą.

Hodowanie pszczół nie jest rzeczą tak trudną i każdy może zostać pszczolarzem, jeżeli ma tylko uwagę i cierpliwość, a przez doświadczenie stanie się coraz bieglej-szym. Trzeba tylko na początek, żeby umiał rozeznąć matkę od pszczół roboczych i trutniów, i wiedział czy ona jest w ulu, czy też zginęła, żeby nie był łakomym i pszczolom nie zabierał miodu, ale miarkował się według wagi, a to wskaże, które pszczoły mogą wytrzymać zimę.

ROZMAITOŚCI.

Krótkość życia ludzkiego. Ludzie umierają po większej części skutkiem nieregularnego życia i chociaż mało troszczą się o to jak je prowadzić należy; jednakowoż kwestja śmierci mocno nas niepokoi i interesuje.

Niema prawie człowieka, któryby nie obawiał się śmierci, może już dla tego samego, że życie ludzkie jest nader krótkie. Uчені i statystycy z matematyczną ścisłością obliczyli, że życie ludzkie trwa w przecięciu nie więcej jak 36 lat, lecz gdy sen zabiera przynajmniej $\frac{1}{3}$ część tego czasu, zatem człowiek rzeczywiście żyje tylko lat 24; gdy zaś z tego krótkiego wieku odtrącimy jeszcze czas poświęcony na zaspokajanie rozmaitych, a koniecznych potrzeb, wynikających z samej organizacji człowieka, ileż zatem pozostanie się na wyłącznie czynne życie?

I tak, jak wyżej powiedzieliśmy człowiek w przecięciu żyje lat 36, czyli godzin 315,360.

Spi przez lat 12 czyli przez godzin	105,120
---	---------

Chorem jest najmniej trzy dni w ciągu roku, co przez lat 26 (po potrąceniu wieku dzieciennego), wyniesie godzin	1,372
---	-------

Jedzenie, ubieranie się i wszelkie inne potrzeby, zajmują dziennie przynajmniej 2 i pół godziny, czyli przez lat 24 godzin	21,900
--	--------

Do tego dodać jeszcze wypada pierwszy dziesięć lat życia dzieciennego t. j. epokę, kiedy dziecko niepojmuje co to jest życie, czyli godzin	87,600
--	--------

w ogóle więc odtrącić należy godzin 216,492 a tym sposobem na życie rzeczywiście czynne pozostaje się tylko godzin 98,868, czyli lat 11, miesięcy 5, dni 9, godzin 12.

Z obliczenia tego widzimy, jak krótki jest czas życia ludzkiego! Jakże tedy winniśmy oszczędzać i szanować ten czas i starać się o korzystne jego spożytkowanie!

Obok tego rzecz można, iż życie nasze wisi jakoby tylko na cienkim włosku, który przerwać się może w każdej chwili, albowiem nie jest tak delikatnem, wiatrem i kruchem jak życie człowieka; niewłaściwe poruszenie, lada kawałek pokarmu zbyt nie użyty, mała nieostrożność lub nieczułość—od razu mogą posuć i zniszczyć tę kosztowną i delikatną maszynę.

Maszyna organizmu ludzkiego jest nader skomplikowaną,—psuje się ona ciągle przez sam czas, od wpływu powietrza, od przypadków i tysiącznych różnych innych okoliczności; nie należy jednak sądzić, aby wszystkie części tej maszyny psuły się od razu, choć niektóre jej kółka są jeszcze w zupełnie dobrym stanie i na-

leżycie funkcjonują, gdy tymczasem inne już popsute, tracą właściwą swą działalność i stąd to pochodzą rozliczne choroby, dolegliwości i kalectwa.

Pomijając trudy ciężkiej pracy, zbytki i rozkosze bogaczy, niedostatek i nędzę biednych—co wszystko rujnuje zdrowie i zbliża do śmierci—zgrzyoty i wszelkiego rodzaju namiętności, bywają także powodem chorób a częstokroć nawet i nagłej śmierci; nałogowy pijak, gwałtowny złośnik, namiętny gracz, chełwy sknera—zabijają swe zdrowie i szybko dążą do skracania swego życia.

Praca umiarkowana, spokojny umysł, czyste sumienie i rozsądne używanie wszelkich darów Bożych—oto jedyne i najskuteczniejsze lekarstwo dla przedłużenia tak krótko trwałego naszego istnienia.

Ludy w cyfrach. Aczkolwiek dane statystyczne są zazwyczaj suchymi cyframi i odstraszały niejednokrotnie czytelnika, nie od rzeczy jednak będzie zwrócić uwagę na stosunek liczby Polaków do innych ludów ziemi.

Ludność całej ziemi w początku 20 stulecia wynosiła 1,570 milionów głów. Z tej liczby na Polaków przypada 24 miliony czyli 1,5 proc. W Królestwie Polskiem, na Litwie, Rusi, W. Ks. Poznańskiem, Szląsku, Galicyi, liczba Polaków wynosi około 20 mil., czyli 1,3 proc. ludności całej ziemi.

Najpokaźniejszą cyfrę daje ludność chińska, liczy bowiem razem 370 milionów, potem Indowie—236 mil. Azję zamieszkuje 864 mil., Europę—404, Amerykę—145, Australję—6,6 milionów głów. Z pośród państw europejskich, Rosja z Polską i Finlandyą ma 111 milionów mieszkańców, Niemcy z kolonjami 73,2 milionów, Austro-Węgry z Bośnią i Hercegowiną 47,1 mil., Wielka Brytania z kolonjami 412,5 mil., Francya z kolonjami 71,2, Włochy 33,2 m. Hiszpanja z posiadłościami afrykańskimi 18,9 mil., Belgja 6,9 m. (w Afryce państwo Kongo 19 milionów), Turcja europejska 6,1 mil. azjatycka 19,1 mil.), Rumunja 6 mil., Portugalia 5,4 (kolonie w Afryce i Azji 7,2 mil.), Szwecja 5,1 mil., Holandia z kolonjami 42,98 mil., Bułgarja 4 mil., Szwajcarja 3,3 mil., Serbja 2,7 mil., Danja 2,6 m., Grecja 2,4 mil., Norwegja 2,2 mil., Kreta 0,31 mil. i t. d. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej z wyspami Kubą i Portorico mają 79 milionów, Brazylja 17, Meksyk 14 milionów.

Pod względem wyznaniowym ludność w cyfrach tak się przedstawia: Najwięcej jest chrześcijan, liczą bowiem 560 milionów, czyli 36% ludności całej ziemi, po nich następują liczebnie buddyci—400 milionów, czyli 29%, mahometan jest 220 milionów, Brahmanów 210 m., pogan i bezwyznaniowych 109 milionów, czyli 7% ludności. Wśród chrześcijan pierwsze miejsce zajmuje wiara katolicka (270 milionów), następnie wyznanie protestanckie (180 mil.) i grecko-wschodnia 110 milionów.

PORADNIK.

Jak trzeba ratować zmarzniętych. Ostrożnie trzeba przenosić zmarzniętego na miejsce, gdzie go będą ratować: bo palce, ucho, nos i inne mniejsze części ciała są wtedy bardzo kruche i mogą odlamać się przez uderzenie lub upuszczenie ciała. Dlatego też najlepiej jest nieść go na noszach, ułożyć go na pościeli ze słomy, z siana, a nawet i ze śniegu. Przedewszystkiem trzeba mieć na uwadze, żeby zmarzniętego nie wnosić do izby ciepłej, ale położyć go na pokładzie śniegu, na pół łokcia grubym, w miejscu nieogrzzanem, ale wolnem od cugów, jako to w szopie lub w stodole. Na wierzch przykrywają go także warstwą śniegu, zostawiając tylko usta i nozdrza niezatkane. Śnieg ten przysypana się do ciała, a gdzie topnieje tam kładą inny; i tak musi leżeć, dopóki z ciała jego mróz nie wyjdzie i członki nie zaczną być giętkimi. Jeżeliby śniegu nie było, trzeba okładać go płatkami w zimnej wodzie maczanemi, albo też kładzie się zmarzniętego w koryto wielkie, gdzie jest zimna woda z lodem. Gdy rozgrzeje się zmarznięty o tyle że już sztywnym i skostniałym nie będzie, wtedy obcierają go, przenoszą do izby umiarkowanej ogrzanej, przykrywają go i rozcierają flanelą albo kawałkiem sukna. Twarz i skronie dobrze jest rozcierać zimną wódką, śniegiem albo lodem tłuczonym. Wdmuchują mu powietrze do płuc, rozcierają mu nogi, lechcą w gardle i w nosie, tak samo jak to powiedzieliśmy wyżej. Gdy już chory odzyska przytomność i zaczęnie przerykać, dajcie mu do picia odwar z kwiatu bzuwogo, albo ciepłe piwo. Te części ciała w których ból cierpi, obwinąć suknem ogrzanem, a te zaś które jeszcze nie odmarzły, nacierać śniegiem albo płatkami w wodzie zimnej umaczanemi, póki nie odżyją. Jeżeli uratowany będzie nieprzytomny, a twarz mu nabrzmieje, zanim wezwany lekarz przyjedzie, trzeba choremu głowę zimnemi chustami okładać i dawać enemy z zimnej wody i octu.

Jeżeli zaś człowiek nie całkiem zmarznie, ale tylko niektóre części ciała, jako to nos, uszy, twarz, tak będą odmrożone, że się staną białe, martwe i twarde, wtedy trzeba je tak

samo odmrażać ostrożnie, jak się robi z ciałem zmarzniętego człowieka. Niechaj nie wchodzi, albo też niech go nie wnoszą do ciepłej izby, gdyżby natychmiast od nagłego odtajenia wdała się gangrena ciała, a po niej śmierć, a przynajmniej utrata zmarzłych członków; ale niech zostanie w miejscu nieogrzanem i tam niech mu obkładają zmarzłe części ciała płótnem, w najzimniejszej wodzie maczanem, a jeszcze lepiej śniegiem rozcierają, lecz bardzo ostrożnie, żeby nie złamać i nie odkruszyć części odmrożonej.

Jak należy ratować rażonych od pioruna. Gdy wypadek taki się zdarzy w mieszkaniu, należy bez zwłoki wynieść poszkodowanego na świeże powietrze, rozebrać do naga i pokryć całego aż po szyję ziemią świeżo ukopaną, boć wiadomo, że chłodna ziemia wiele pomaga. Po niedługim czasie kładzie się ofiarę na posłaniu i rozciera się jego ciało, od czasu do czasu przykładając do nosa rozkrojoną świeżą cebulę, chrzan tarty, aby go ocucić. Jeżeli po kilku godzinach nie da znaku życia, trzeba go drugi raz zakopać w ziemię po szyję, a zdarza się, iż powoli przychodzi do siebie.

Rażonego w polu nie należy wnosić zaraz do izby. W czasie burzy drzwi i okna zamykać, by cugów nie było. Nie stawać przy kominie. W polu nie chować się pod drzewa, nie stać blisko rzeki lub stawu. W drodze, jadąc, można zsiąść i oddalić się o kilkadziesiąt kroków, celem przeżekania burzy.

Jak ratować sparzonych. Im cięższe jest oparzenie, tem prędzej trzeba ratować sparzonego.

Najnaturalniejszym i najskuteczniejszym lekarstwem jest okładanie zimną wodą, ziemią świeżą, gliną, tartem kartoflami, burakami, marchwią. Zmieniajcie te okładania w miarę jak się rozgrzewają od gorącości będącej w ranie.

Kiedy sparczenie nie jest zbyt ciężkie, to jest gdy pęcherze robiące się na ciele są napelnione przezroczystym płynem jak woda, można spaleniznę obwinać watą, albo w wodzie gorącej ją zanurzyć, co z początku powiększa ból, ale potem prędko ulgę przynosi.

Kiedy zaś sparzelizna jest tak mocna, że pęcherze powstające mają w sobie płyn nieprzezroczysty, albo kiedy ciało spali się tak, że aż się strup martwy robi, okładanie zimną wodą już nie pomoże, lecz obsypuje się sparzelizna grubą warstwą mąki żytniej, kładzie się masło niesolone, oliwa, olej lniany zmieszany z wodą wapienną. Kiedy ciało jest spalone, trzeba używać kataplazmów z siemienia lnianego, albo z kaszy jęczmiennej tłusto ugotowanej. Zresztą, jeżeli rany nie chcą zagoić się rychło, trzeba wezwać lekarza, albo chorego odwieźć do szpitala.

Jak ratować zaczadzonych. Jaknajśpieszniej trzeba go wynieść na świeże powietrze, rozebrać go zupełnie i w miejscu chłodnem położyć, tak, aby głowa i piersi nieco w górę były podniesione. Trzeba twarz skrapiać zimną wodą, samą lub z octem, a jeszcze skuteczniej jest, polewać mu głowę zimną wodą, z wysokości stóp kilku. Ten więc, kto ma polewać, staje na stołku obok zaczadzonego i co kilka minut wylewa na niego kwartę, albo i pół garnca wody. Oblewanie takie robi się garnkiem, aby odrazu dużo wody chlusnęło. Środek ten jest bardzo skuteczny, ale trzeba czasem i przez parę godzin polewać. Jednocześnie trzeba robić wdmuchiwanie powietrza do płuc, rozcieranie ciała, enemy z wody i octu, tak samo, jak przy ratowaniu utonionych i uduszonych. Gdy zaczadzony zaczyna oddychać, pilniej całe ciało rozcierać, dopóki nie odzyska przytomności.

O tytoniu. Każdy z palaczy tytoniu wie jak wstrząsający i jawnie szkodliwy skutek sprowadza dla nowicjusza wypalenie jednego tylko cygara, a przecież jaką to ogromną dawkę trucizny spożył od tego czasu! Można powiedzieć: „spożył truciznę“, gdyż palenie cygara czy fajki niema bynajmniej miejsca dla wonnego dymku, jaki ze spalonego tytoniu powstaje; nie dzieje się ono dla jakiegoś obojętnego ciała, któreby się nam przez owo palenie wydzielalo, ale trucizna właśnie, trucizna jedynie uczyniła dla mnóstwa tytoni tak ulubionem przyzwyczajeniem, że go nieraz głodny nad chleb przełoży. Liście rozmaitego rodzaju nikotyny, do gatunku solanka należącej dostarczają tytoniu, który palony

i żuty, należy do najsilniejszych i najszybciej zabijających trucizn. Jakkolwiek działanie tytoniu osłabia się przez przyzwyczajenie, przecież przy wielkiem użyciu, spotyka się u palaczy i u żujących tytoni objawy zatrucia, które zmusza palacza do długotrwałego leczenia się, skoro więc nie można się odzwyczaić od palenia, trzeba zachować umiarkowanie.

Ważniejsze przepisy Pocztowe i Telegraficzne.

— Za listy miejscowe opłaca się kopiejek 3 w Warszawie.
— Za list zwyczajny zamknięty, za każdy lut, płaci się kop. 7 w całym Państwie.

— Za list otwarty (odkrytkę) w całym Państwie kop. 3; za przesyłkę pod opaską, za każde 4 luty, kopiejek 2; listy z powinshawaniem w kopercie niezaklejonej kop. 2.

— Za rekomendowanie powyższych listów i przesyłek dopłaca się kop. 7, na co wydaje się kwit interesantowi.

— Można przysłać pieniądze pocztą nie tylko w listach, ale i przekazami pocztowymi i telegraficznymi, co jest taniej i dogodniej. Dość jest tylko przynieść na pocztę pieniądze i wypisać na danym blankiecie adres i ilość pieniędzy, a na poczcie tej, z kąd interesant ma odebrać pieniądze, wypłacają je temuż interesantowi. Kwit na złożone pieniądze pocztą wydaje.

Opłaty za przekazy pocztowe wynoszą: do rubli 25, kop. 15; od 25 do 100 rb., kop. 25 i t. d., coraz więcej w kopiejkach, aż do przesyłki rubli 500.

Przy przekazach telegraficznych, więc bardzo szybkich, oprócz powyższych opłat, pobiera się opłata telegraficzna zwyczajna za 25 wyrazów, a za wyraz płaci się po kop. 5, i za blankiet 15 kopiejek.

— Posyłki pocztowe wewnątrz kraju powinny być zapakowane w mocne pudełko, skrzynkę, kosz, lub obszyte w płótno. Posyłki 7-lb funtowe i adresowane do takich miejscowości, gdzie jest kolej żelazna, mogą być zawinięte tylko w gruby papier.

Za posyłki wagi do 2-lb funtów, w kraju i na całą Rosję europejską oraz na Kaukaz płaci się kop. 25; za posyłki od 2 do 7 funtów kop. 45.

— Za listy zaklejane za granicę idące płaci się kop. 10, za odkrytki tamże idące kopiejek 4.

JARMARKI.

Główne jarmarki w Państwie Rosyjskiem:

W Styczniu: *Berdyczew*, d. 13 do 20. — *Birsk*, od 14 do 19. — *Charków*, 6. — *Griazowiec*, od 15 do 25. — *Homel*, od 1 do 7. — *Jereńsk*, od 18 do 26. — *Kijów*, od 15 do 1 lutego. — *Lalsk*, od 18 do 23. — *Lebedian*, od 1, dwa tygodnie trwający. — *Makariów*, (w gubernii Kostromskiej), od 14 do 23. — *Mazeń*, od 10 do 20. — *Menselińsk*, od 1 do 11. — *Niżnij-Nowogród*, od 5 do 7. — *Otonec*, od 6 do 14. — *Orel*, od 6 do 20. — *Rostów nad Donem*, od 30 przez 15 dni. — *Szunga*, 6. — *Ufa*, od 21 do 31. — *Welsk*, od 19 do 25. — *Wesegońsk*, od 16 przez 10 dni.

W Lutym: *Blagowieszczeńsk*, (powiat Szeniurski), od 25 lutego do 10 marca. — *Irbbit*, od 1 lutego do 1 marca. — *Psków*, od 10 do 20. — *Ronny*, w poście. — *Rostów*, od środy pierwszego tygodnia do soboty trzeciego tygodnia wielkiego postu. — *Symbirsk*, jeden tydzień wielkiego postu. — *Starokonstantynów*, w ostatnich dniach Syropustu. — *Szenkursk*, od 2 do 10. — *Tolma*, od 10 do 25.

W Marcu: *Berdyczew*, 28. — *Bielez*, 3. — *Kijów*, pierwszy tydzień wielkiego postu. — *Kotelnica*, od 15 do 23. — *Krasnoborski*, od 15 do 23. — *Nikolajewsk*, w trzecim tygodniu wielkiego postu przez 6 dni. — *Ostrów*, od 1 do 10. — *Petrozawodsk*, od 17 do 23. — *Pinega*, od 23 do 31. — *Symbirsk*, pierwszy i drugi tydzień wielkiego postu. — *Starokonstantynów*, od 17 do 25. — *Szunga*, (gubernii Ołoneckiej), 25.

W kwietniu: *Borysów*, 10 dni po poście. — *Ekaterinostaw*, 13. — *Konotop*, od 23 przez 7 dni. — *Nowomirgrad*, w piątym tygodniu wielkiego postu. — *Starokonstantynów*, w poniedziałek w pierwszym tygodniu postu. — *Sudża*, od 23 do 27. — *Wilno*, od 30 kwietnia do 15 maja.

W maju: *Bańa*, 25, dziesięć dni trwający. — *Charków*, od 15 maja do 15 czerwca. — *Kijów*, 9. — *Kislar*, 1. — *Korsun*, od 10 do 25. — *Lebedian*, od 5 do 29. — *Ronny*, na Wniebowstąpienie. — *Saratow*, od 9 maja do 4 czerwca. — *Smoleńsk*, od Wniebowstąpienia (3 dni). — *Taganrog*, od 9 maja do 17 czerwca. — *Taraszcza*, (gub. Kijowska), od 1 do 6 maja.

W czerwcu: *Berdyczew*, od 12 dwa tygodnie trwający. — *Bieszenkowicz*, od 29 do 27 lipca. — *Charków*, na św. Trójcę. — *Dwińsk*, od 5 do 20. — *Ekaterynburg*, od 26 do 29. — *Grodno*, od 25 do 29 lipca. — *Kijów*, od 15 do 1 lipca. — *Kostroma*, w piątek w 9 tygodniu po poście, 14 dni trwa. — *Kowno*, 29, dwa tygodnie trwa. — *Kursk*, w piątek w 9 tygodniu po poście. — *Niżnij-Nowogród*, 24, dni 3 trwa (na konie). — *Symbirsk*, od 8 do 11 (na konie). — *Tuta*, w piątek w 10 tygodni po poście.

W lipcu: *Kereńsk*, od 1 do 13. — *Niżnij-Nowogród*, od 25 do 5 sierpnia. — *Orenburg*, przez całe lato. — *Połtawa*, od 10, cały miesiąc trwa. — *Pustoserska osada* (powiat Mezeński), od 16 lipca do 25 sierpnia. — *Saratow*, od 6 do 9. — *Starokonstantynów*, 20. — *Tuta*, 8. — *Zytomierz*, dnia 8.

W sierpniu: *Berdyczew*, od 15, jeden tydzień trwa. — *Charków*, od 30 do 6 września. — *Nikolajewsk*, 1, trwający dni 6. — *Nowomoskowsk*, od 1 do 9. — *Piatyhorsh*, od 1 do 5. — *Starokonstantynów*, 15. — *Swadrynsk*, od 29 do 4 września. — *Taraszcza*, od 15 do 22 sierpnia. — *Woroncz*, od 15 do 29. — *Zytomierz*, 14.

We wrześniu: *Archangielsk*, 1. — *Boguńma*, od 14 do 26. — *Jareńsk*, od 20 do 1 października. — *Lebedian*, 10, cały miesiąc. — *Nowoczerkask*, 14. — *Ołonec*, od 8 do 18.

W Siemiatyczach 8 jarmarków: 6 lutego — *Agaty*; 14 marca — *Benedykta*; 8 maja — *Stanisława*; 4 czerwca — *Mitrofana*; 29 czerwca — *Piotra i Pawła*; 1 września — *Szymona*; 8 listopada — *Miobała*; 14 października — *Piatenta*.

Rostów (nad Donem), 2. — *Starokonstantynów*, 8.

W październiku: *Charków*, 1. — *Enotajewsk*, od 16 do 22. — *Kiszyniów*, od 26 do 26 listopada. — *Kosumenskoje sło* (powiat Kemski) od 10 do 1 listopada. — *Tawarsza*, od 2 do 9 października. — *Wylegra*, od 1 do 15.

W listopadzie: *Berdyczew*, 1, tydzień trwa. *Ekaterynburg*, 24. — *Krasnobarok*, od 28 do 4 grudnia. — *Kuśniek* (w gubernii Tomskiej), od 8 do 21. — *Nowoposolskoje sło* (powiat Kamysziowski), 14, dziesięć dni trwa. — *Tuta*, od 8 do 22. — *Usterolsk*, od 10 do 2 grudnia.

W grudniu: *Dwińsk*, od 25 do 15 stycznia. *Iszyn*, od 6 do 1 stycznia. — *Kadyńkow*, od 9 do 1. — *Nowogród*, od 20 do 24. — *Saraput*, od 15 do 25. — *Smoleńsk*, od 6 do 6 stycznia. — *Ustiużna*, od 15 do 6 stycznia. — *Wylegra*, od 25, dziesięć dni trwający.

Gubernia Warszawska.

Powiat Warszawski. *Warszawa*, jarmarków 2; w maju w drugi poniedziałek po św. Filipie i Jakobie, w listopadzie w poniedziałek po Wszystkich św. Każdy trwa trzy tygodnie, z których pierwszy dzień wstępny, drugi właściwy targowy, a trzeci dzień wypłat się zowie. Jarmark na wełnę od 15 czerwca przez 8 dni. Kontrakty na św. Jana Chrzeciela. Jarmark chmielny od 25 września dni 10. — *Nowy Dwór*, jarmarków 6, we środy: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Szwarcym, po św. Henryku, po św. Nikodemie, po św. Marcinie. — *Okuniew*, jarmarków 2, we wtorki: po Niedzieli Przewodniej i przed św. Mikołajem. — *Piasczno*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Niedzieli Starozapustnej, po Niedzieli Kwietnej, po św. Jakobie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi.

Powiat Radzyński. *Radzymin*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Joachimie, po św. Juwencjuszu, po Wniebowzięciu N. P. M., po św. Remigiuszu, po Niepokalanem poczęciu N. P. Maryi. — *Jadów*, jarmarków 6; w poniedziałek po 3 Królach, w poniedziałek po św. Helenie, we środę po św. Stanisławie, w poniedziałek po św. Józefie Kal., po Nar. N. P. Maryi, po św. Karolu Boromeuszu.

Powiat Nowomiński. *Nowo-Mińsk*, jarmarków 4: na Narodzenie św. Jana (24 czerwca) i na Narodzenie N. M. P. (8 września). Nadto w poniedziałki po Niedzieli Białej i przed Zielonemi Świątkami. — *Kaluszyn*, Kaluszyn, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Macieju, po Niedzieli Kwietnej; po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem Judą, przed św. Tomaszem Ap. —

Karczew, jarmarków 6, w poniedziałki po św. Walentym, po Niedzieli Kwietnej, po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi. — *Kotłub*, jarmarków 6, we środy: przed św. Karolem Wielkim, po św. Wincentym Feraryuszu, po św. Trójcy, po św. Michale, po św. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu N. P. Maryi. — *Sienica*, jarmarków 6; w poniedziałek po 3 Królach i po Niedzieli Kwietnej, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedziałek po Narodzeniu N. P. Maryi, po św. Jadwidze, po Wszystkich Świętych. — *Stanisławów*, jarmarków 8, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopustnej, po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po św. Marcinie, po św. Łucyi.

Powiat Grójcecki. *Grójec*, jarmarków 8, we czwartki: po św. Walentym, po św. Marku, po św. Annie, przed św. Idzie, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem. *Czerk*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, przed św. Janem Chrzeciela, po św. Jakobie Ap., po św. Michale, przed św. Szymonem Judą, przed św. Tomaszem Apostołem. — *Góra Kalwarya*, jarmarków 4, we środy: po 3 Królach, po Wielkiej Nocy, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele. — *Mogielnica*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietnej, po Zielonych Świątkach, po Wniebowzięciu N. P. Maryi, po św. Franciszku Serafic., po św. Elzbiecie. — *Tarczyn*, jarmarków 6, w poniedziałki: przed Niedziela Starozapustną, przed Niedziela Kwietną, przed dniem św. Jakoba, przed dniem św. Michała, przed dniem Wszystkich Świętych i przed dniem św. Łucyi. — *Warka*, jarmarków 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Środopustnej, po św. Stanisławie, po św. Tekli, po św. Leonardzie, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Powiat Grodziski. *Grodzisk*, jarmarków 5; w poniedziałek po Nied. Zapust., we wtorek po św. Wojciechu, w poniedziałki: po św. Annie, po św. Marcinie i przed św. Tomaszem Ap. — *Błonia*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Kwietnej, po św. Trójcy, po św. Augustynie, po św. Łukaszu, po św. Katarzynie. — *Mszczonów*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Marku, przed św. Janem Chrzeciela, po św. Bartłomieju, po św. Michale, po Niepok. Poc. N. P. M. — *Nadaryn*, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Król., po Niedz. Środop., po św. Annie, po Podwyższeniu św. Krzyża, po św. Leonardzie, po św. Łucyi. — *Wiskitki*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Józefie, po św. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu N. P. Maryi, po św. Kosmie i Damianie, po Wszystkich Świętych.

Powiat Skierniewicki. *Skierniewice*, jar-

marków 6, we czwartki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., w środę przed św. Filipem i Jakóbem, we czwartek po św. Jakóbie Ap., po św. Franciszku Seraf., po św. Elżbiecie.

Powiat Łowicki. *Łowicz*, jarmarków 6: w poniedziałek po Niedz. Starozapust., we wtorek po Niedzieli Kwietniej, na św. Jan Chrz. 3 dniowy, w poniedziałek po Wniebowzięciu N. P. M., na św. Mateusza ośmiodniowy, w poniedziałek po św. Andrzeju. — *Bielawa*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Józefie, przed św. Filipem, po Nawiedzeniu N. P. M., przed św. Szymonem Judą, przed św. Tomaszem Ap. — *Bolinów*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Król., po św. Kazimierz, po św. Urbanie, po św. Annie, po Narodzeniu N. P. M., po św. Marcynie. — *Sobota*, jarmarków 6, we czwartek po 3 Król., w Wielki Czwartek, we czwartek po Ziel. Świąt., we środy po św. Wicie, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych.

Powiat Sochaczewski. *Sochaczew*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Pryscie czyli po dniu 18 stycz., po Niedz. Kwiet., po św. Wojciechu, po Ziel. Świąt. po św. Maryi Magdal., po św. Urazuli. — *Rów*, jarmarków 6, we czwartki: po św. Bazylu, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem.

Powiat Gostyniński. *Gostynin*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Weronice, po św. Gertrudzie, po św. Stanisławie, po św. Jakóbie, po św. Andrzeju, przed św. Tomaszem Ap. — *Kiernosin*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Król., po Oczyszczeniu N. P. M., po św. Małgorzacie, po Podwyżs. św. Krzyża, po Niepek. Początku N. P. M. — *Osmolín*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po św. Kazimierz, po św. Jakóbie Ap., po św. Stanisławie, po św. Kandydzie czyli po dniu 3 października, po św. Marcynie.

Powiat Kutowski. *Kutno*, jarmarków 6, we czwartki: przed św. Walentym, po Niedzieli Środopostnej, przed św. Filipem i Jakóbem, na Zielone Świątki 10 dniowy od wtorku; we czwartki: po św. Franciszku Seraf., po św. Elżbiecie. — *Krośnice*, jarmarków 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu N. P. M.; we wtorki: po św. Józefie, po św. Antonim, po św. Michał, po św. Marcynie, po Niedz. 3 Adw. — *Zychlin*, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Król., po św. Grzegorz; we wtorek po św. Wojciechu; w poniedziałki: po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem Judą.

Powiat Włocławski. *Włocławek*, jarmarków 6, we czwartki: po 3 Królach, po św. Janie Bożym; we wtorek po św. Stanisławie; we czwartki po św. Demetriu, przed Narodzeniem N. P. M., po św. Leonardzie. — *Brześć-Kujawski*, jarmarków 6, we wtorki: po Nowym Roku, po św. Walentym, przed św. Stanisławem Bisk., po św. Józefie Kalasantym, po św. Stefanie, po Wszyst. Świętych.

Chodzież, jarmarków 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu N. P. M., we wtorek po św. Józefie; w poniedziałek: przed św. Filipem Ap., po św. Dominiku; po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem Ap. — *Kawał*, jarmarków 6, we środy: po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Jakóbie Ap., po Narodzeniu N. P. M., po św. Urazuli, przed św. Mikołajem. — *Łosin*, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po Niedz. Przewodni; w poniedziałki: po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich ŚŚ., po św. Łucyi. — *Lubraniec*, jarmarków 6, w poniedziałek po św. Błażeju, po Niedz. Kwiet., we wtorek po św. Julii, w poniedziałki po św. Aleksym, po św. Precie i Emilianie, po św. Leonardzie. — *Przedecz*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., po św. Antonim, przed św. Wawrzynem, po św. Łukaszu, przed św. Mikołajem.

Powiat Nieszawski. *Nieszawa*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Fabianie i Sebastianie, po św. Józefie, przed św. Janem, po św. Bartłomieju, po św. Michał, po św. Marcynie. — *Olsztyn*, jarmarków 6, we środy po 3 Królach, w pierwszy wtorek kwietnia, w pierw. wtorek czerwca, w pierw. poniedziałek lipca, w trzeci poniedz. września, w trzeci poniedz. października. — *Piatków*, jarmarków 6, w poniedz. po 3 Król., po pierw. Niedz. postu, w piątek przed Niedz. Kwiet., w poniedziałek po Wniebowst. Pańsk., w poniedz. po św. Jakóbie, po Wszystkich ŚŚ. — *Paczków*, jarmarków 4, w poniedziałki: po św. Trójcy, po N. P. M. Szkaplarniej, po Narodzeniu N. P. M., po Wszystkich Św. — *Radziejów*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po Wniebowzięciu N. P. M., po św. Jadwidze, po Niepek. Początku N. P. M. — *Słusze*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po św. Józefie, po Zielonych Świąt., po św. Annie, przed św. Szymonem Judą, po św. Łucyi.

Gubernia Kaliska.

Powiat Kaliski. *Kalisz*, jarmarków 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu N. P. M. w poniedziałek przed św. Markiem, d. 28, 29, i 30-go maja 8-dniowy na wełnę, w poniedziałek po św. Idzim, po św. Jadwidze, po św. Marcynie. — *Błaszki*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po Przewodniej Niedz., po św. Antonim, po św. Rochu, po św. Michał, po św. Katarzynie. — *Chocia*, jarmarków 4, we wtorki, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Bartłomieju, po św. Jadwidze, po św. Mircynie. — *Iwanowice*, jarmarków 7, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierz, po św. Trójcy, po św. Jakóbie, po Przemienieniu Pań-

skiem, po Narodzeniu N. P. M., po św. Katarzynie. — *Kośminak*, jarmarków 6, we środy: po św. Agnieszce, po św. Grzegorzu, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Wawrzynem, po Narodzeniu N. P. M., przed Wszystkimi Św. — *Opatów*, jarmarków 6, w czwartki: po św. Dorocie, po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M., po św. Łukaszu, po Wszystkich Św., po Niepok. Pocz. N. P. M. — *Staw*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Stanisławie, po św. Jakobie, przed św. Idzimi, po św. Jadwidze, po Wszystkich Św. — *Stawiszyn*, jarmarków 6, w poniedział. po 3 Kr., po Niedz. Środojstnej, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Nawiedzeniu N. P. M., po św. Bartłomieju, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Powiat Słupski. *Słupca*, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Król., po Niedzieli Środoj., przed Zielonemi Świątkami, po Wniebowstąpieniu N. P. M., po św. Mateuszu, po św. Katarzynie. — *Kazimierz*, jarmarków 6, w poniedz. po 3 Kr., we wtorki po św. Józefie, po św. Wojciechu, w poniedziałek przed św. Janem Chrzciścielem, po Wniebowstąpieniu N. P. M., po św. Marcynie. — *Kleczew*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwietniej, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Idzimi, po św. Łukaszu, po św. Andrzeju Ap. — *Pydry*, jarmarków 6, we czwartki: po 3 Król., po św. Teofilu Bisk. (po dniu 5 marca), w środy po św. Stanisławie, w czwart. po Nawiedz. N. P. M., po św. Michale, po Wszystkich Św. — *Skulsk*, jarmarków 3, w poniedz. po Oczyszczeniu N. P. M., przed św. Janem Chrzciścielem, po Wszyst. Świętych. — *Wilczyn*, jarmarków 6, w poniedziałek przed Niedzielą Zapustną, we środy przed Wielkan., we środy przed Zielonemi Św., w poniedziałek przed św. Jakobem, w poniedz. przed św. Michałem, w środy przed Bożem Narodzeniem. — *Zagórow*, jarmarków 6, w drugą środy po dniu 13 stycznia, po 13 marca, po 13 maja, po 13 lipca, po 13 września, po 13 listopada. — *Grodzica*, jarmarków 6, we wtorki: po 13 lutego, 13 kwietnia, 13 czerwca, 13 sierpnia, 13 października, 13 grudnia.

Powiat Koniński. *Konińsk*, jarmarków 6, we czwartki: przed Niedzielą Mięsoj. — *Golina*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Niedzieli Zapustnej, przed Wielkan., przed Zielonemi Świątk. przed św. Wawrzynem, przed św. Marcynem, przed Bożem Narodzeniem. — *Rychwał*, jarmarków 6, we wtorki: po Niedz. Starozapustnej, przed Wielkanocą, po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Św., przed Bożem Narodz. — *Slesin*, jarmarków 6, we czwartki: po św. Walentym, po Niedz.

Kwietniej przed św. Filipem, po św. Jakobie Ap., po św. Aniołach Stróżach, po Niepok. Pocz. N. P. M. — *Tuliszków*, jarmarków 6, we środy: przed Oczyszczeniem N. P. M., przed Niedz. Środoj., przed św. Stanisławem, przed św. Mateuszem, przed Wszystkimi Św., przed Niepok. Pocz. N. P. M. — *Władysławów*, jarmarków 6, we środy: przed św. Józefem, po Wniebowst. Pańsk., przed św. Piotrem i Pawłem, przed św. Bartłomiejem, przed Wszystk. Świętymi, przed św. Barbarą. — *Kramsk*, jarmarków 6, w poniedz. dlańki po pierwszym miesiącu: czerwca, lipca, sierpnia, września, października i listopada.

Powiat Kolski. *Koło*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Środoj., po św. Stanisławie, po Podwyż. św. Krzyża, przed św. Szymonem Judą, po św. Katarzynie. — *Bebich*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Janie Bożym, po św. Zofii, po św. Małgorzacie, po Narodzeniu N. P. M., po św. Teodorze. — *Brdów*, jarmarków 6, w poniedz. dlańki: po św. Pawle Pust., po św. Kazimierzu, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Nawiedz. N. P. M., po św. Michale, po św. Marcynie. — *Brzdów*, jarmarków 6, w poniedz. dlańki po dniach: 30 stycznia, po 27 marca, po 2 czerwca, po 4 września, po 30 października, po 13 grudnia. — *Grabie*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Grzegorzu, po św. Stanisławie, po św. Jakobie Ap., po św. Jadwidze, po św. Marcynie, po św. Łucyi. — *Grzegorzew*, jarmarków 6, we środy: po św. Agnieszce, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Małgorzacie, po św. Jadwidze, przed św. Barbarą. — *Izbica*, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. P. M., po św. Franciszku Borg., przed św. Mikołajem. — *Kłodawa*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Środoj., po św. Wojciechu, po św. Jakobie, przed św. Idzimi, po św. Klemensie. — *Sompolno*, jarmarków 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątk. przed św. Janem, po Podwyższeniu św. Krzyża, przed Bożem Narodzeniem.

Powiat Łęczycki. *Łęczyca*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Franciszku a Paulo, po św. Aleksandra Bisk. czyli po dniu 4 czerwca, po św. Aleksym czyli po dniu 17 lipca, po św. Jadwidze, po św. Katarzynie, po Niepok. Pocz. N. P. M. — *Grabów*, jarmarków 6, we czwartki: po 3 Król., po Niedz. Środoj., po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, po Wszyst. Św., po Niepok. Poczęciu N. P. M. — *Ozorków*, jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu N. P. M., przed Wielkanocą, przed św. Janem Chrz. przed Wniebowstąpieniem N. M. P., po św. Michale, po św. Andrzeju z Awel. — *Parzęcow*, jarmarków 6, w poniedz. dlańki: po 3 Królach, po Zwiast. N. P. M., przed św. Janem.

Chrz., po Przem. Pańskim, po ś. Micha-
le, po Wszystkich Św. — *Fiątek*, jarmar-
ków 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce,
po ś. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet.,
po ś. Trójcy, po ś. Koziołku i Damianie,
po ś. Andrzeju Ap. — *Podgóbie*, jarmar-
ków 6, we wtorki: po 3 Król., po św.
Józefie, po ś. Stanisławie, po ś. Maryi
Magdalenie, po św. Tekli, po św. Marcinie.

Powiat Turecki. *Turek*, jarmarków 6,
we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Kwie-
tniej, po Bożem Ciele, po Wniebowzię-
ciu N. P. M. — *Dobra*, jarmarków 6,
w poniedziałki: po ś. Walentym, po
Niedzieli Przew., po ś. Trójcy, po ś.
Mateuszu, po Wszystkich Świętych,
przed ś. Tomaszem. — *Uniejów*, jarmar-
ków 6, we wtorki po ś. Macieju: po
Niedzieli Przewodniej, po Zielonych
Świąt., przed ś. Wawrzyńcem, po ś.
Michale, po ś. Andrzeju.

Powiat Sieradzki. *Sieradz*, jarmarków 6,
we wtorki: po 3 Król., po ś. Józefie, po
ś. Stanisławie, po ś. Annie, po Wszyst-
kich Świętych, po Niepok. Początku N. P. M. — *Buczesin*, jarmarków 6, w środy:
po 3 Królach, po ś. Macieju, po Niedz.
Kwiet., po ś. Maryi Magd., po ś. Barto-
łomieju, po ś. Łukaszu. — *Szadek*, jar-
marków 6, we wtorki: po ś. Walentym,
po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świąt.,
po ś. Jakobie, przed ś. Szymonem Ju-
dą, przed ś. Tomaszem Ap. — *Zduńska
Wola*, jarmarków 6, we wtorki: po Niedz.
Środop., po ś. Wojciechu, po ś. Tekli,
po ś. Janie Kapistr., po ś. Klemensie,
przed ś. Wiktoryą. — *Złoczów*, jarmar-
ków 6, we czwartek po 3 Królach, we
wtorek po św. Zefii, po ś. Antonim,
w czwartki: po Najśw. P. Szkapli, po
Wniebowzięciu N. P. M., po W. W.
Świąt. — *Warta*, jarmarków 6, w
czwartki po Nawr. ś. Pawła, przed
Wielkanocą, we środę przed ś. Stani-
sławem, we czwartek po Nawiedz. N.
P. M., po ś. Franciszku, Seraf., po ś.
Łucyi.

Powiat Wieluński. *Wieluń*, jarmarków 6,
we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedz.
Białej, po Zielonych Świątkach, po Na-
wiedzeniu N. P. M., po ś. Michale, przed
ś. Barbarą. — *Bolesławiec*, jarmarków 6,
w poniedziałki: po N. P. M. Gromnicz-
nej, po Wielkanocy, po ś. Trójcy, po ś.
Małgorzacie, po ś. Mateuszu, po ś. Łu-
cyi. — *Działoszyń*, jarmarków 2, w czwart-
tki: po 3 Królach i przed ś. Tomaszem
Ap. — *Lutów*, jarmarków 6, we wtorki:
przed ś. Franciszkiem Salez., po ś.
Józefie po św. Urbanie, po św. Annie,
po ś. Mateuszu, po Niepok. Początku N. P. M. — *Praszka*, jarmarków 6, w ponie-
dzialek po ś. Grzegorz, we wtorek po
ś. Stanisławie, w poniedziałek po św.
Jakobie, po Narodz. N. P. M., po św.
Katarzynie, przed ś. Tomaszem Ap. —
Wieruszów, jarmarków 6, w poniedz.
po ś. Agacie, we wtorek po św. Woj-
ciechu, w poniedz. po ś. Piotrze i Pa-

wle, po ś. Bartłomieju, przed św.
Szymonem Judą, przed Bożem Naró-
dzeniem.

Gubernia Piotrkowska.

Powiat Piotrkowski. *Piotrków*, jarmar-
ków 4, we wtorek po ś. Stanisławie,
w poniedziałek przed ś. Janem Chrz.,
po ś. Jakobie Ap., po ś. Marcynie. —
Betichatów, jarmarków 6, w poniedz.
po Niedz. Środop., przed ś. Stanisławem,
we wtorek po św. Erazmie, przed Nar-
rodz. N. P. M. do śś. Anielach, we wto-
rek po Bożem Narodz. — *Grochalice*, jar-
marków 6, w poniedz. po 3 Królach,
po Niedzieli Kwietniej, we wtorek po
ś. Stanisławie, w poniedz. po N. P. M.
Szkapli, przed św. Bartłomiejem, po
Wszystkich Świąt. — *Kamińsk*, jarmar-
ków 6, w środy: po Oczyszcz. N. P. M.,
po ś. Józefie, przed ś. Filipem i Jakó-
bem, po ś. Maryi Magd., po ś. Franc.
Seraffe, przed ś. Tomaszem Apost. —
Rosprza, jarmarków 6, we czwartek po
3 Królach, po Niedz. Środop., we wtorek
po ś. Stanisławie, w poniedz. po Na-
wiedz. N. P. M., po ś. Bartłomieju, po
Niepok. Początku N. P. M. — *Sulejów*, jarm.
6, w poniedziałek po ś. Agnieszce, po
ś. Grzegorz, we wtorek po ś. Stanis-
ławie, w poniedz. po Wniebowz. N. P.
Maryi, po Podwyż. św. Krzyża, po
ś. Leonard. — *Wolbórz*, j. 6, we wtorki:
po ś. Kazimierzu, po Wniebowst. Pańsk.
po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Flochu, po
po ś. Jadwidze, po Niepok. Początku
N. P. M.

Powiat Brzeziński. — *Brzeziny*, jar. 6, we
czwartek po ś. Pawle Pust., po ś. Grze-
gorzu, w środę przed Znalaz. ś. Krzy-
ża, we czwartek po ś. Annie, po Pod-
wyż. św. Krzyża, po ś. Katarzynie. —
Ręków, jarmarków 6, we środy: po ś.
Agnieszce, po ś. Józefie, przed Znal. św.
Krzyża, po ś. Bartłomieju, przed św.
Szymonem i Judą, po ś. Katarzynie. —
Głowno, jarmarków 6, po 3 Królach, po
Oczyszcz. N. P. M., po Wniebowstąpi-
niu Pańskiem, po ś. Jakobie, przed św.
Łdźm, po ś. Katarzynie. — *Jędrów*, jar-
marków 6, we środy: po 3 Królach,
po ś. Benedykcie, po św. Stanisławie, po
Przemieniu Pańsk., po ś. Michale, po
ś. Andrzeju. — *Stryków*, jarmarków 6,
we wtorki: po ś. Macieju, przed Wiel-
kanocą, przed ś. Wawrzyńcem, po św.
Michale, po ś. Marcynie, przed ś. Teo-
filem. — *Tomaszów*, jarmar. 6, we wtorki:
po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Francisz-
ka Paula, po św. Aleksandrze B. (po 4
czerwca), po Przem. Pań., po ś. Justy-
nie, po Niepok. Początku N. P. M. — *Ujazd*,
jarmar. 6, w poniedz. po Oczyszczeniu
N. P. M., po ś. Grzegorz, po ś. Trójcy,
przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Francisz-
ku, Ser., po ś. Łucyi.

Powiat Rawski. *Rawa*, jarmarków 6, we

wtorki: po sw. Macieju, przed Niedz. Kwiet., po sw. Piotrze i Pawle, po Nar. N. P. M., przed sw. Szymonem Judą, przed sw. Tomaszem. — *Biała*, jarmarków 4, we środy: po św. Wojciechu, po sw. Jakobie po dniu 14 września, przed sw. Barbarką. — *Iskoldzi*, jarmarków 8, w poniedział. przed sw. Filipem i Jakobem, we wtorek po sw. Juwencyusz (po dniu 1 czerwca), w poniedział. przed sw. Szymon. Judą. — *Nowe Miasto*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po sw. Kazimierz. po sw. Małgorzacie, przed sw. Wawrzyńcem, po s. Tekli, po s. Marcynie.

Powiat Łódzki. *Łódź*, jarmarków 6, we wtorki: przed Oczyszczenia N. P. M., przed Niedz. Kwietnia, przed sw. Antonim, przed sw. Hipolitem, przed sw. Szymonem Judą, przed sw. Tomaszem Ap. — *Aleksandrów*, jarmarków 4, w piątki: po sw. Walentym, przed Niedz. Kwiet., przed Zielonymi Świąt., po sw. Bartłomieju, po sw. Rafała, przed wigilią Boż. Narodzenia. — *Kazimierz*, jarmarków 5, w poniedziałek po sw. Agnieszce, we wtorek po sw. Józefie, w poniedziałki: przed sw. Janem Chrzci., po Narodzeniu N. P. M., po sw. Marcynie. — *Koźmin*, jarmarków 4, w pierwszą środę po 1 stycznia, po 1 marca, po 1 maja, w drugą środę po 1 lipca, w pierwszą środę po 1 września, po 1 listopada. — *Rębowo*, jarmarków 4, poniedz. po sw. Pawle Pustelniku, po sw. Grzegorz, we wtorek po sw. Wojciechu, po sw. Pankracym, po sw. Rochu, po sw. Marcynie. — *Tuszyn*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Wniebowst. N. P. M., po sw. Franciszku Ser., przed Bożem Narodzeniem. — *Zgierz*, jarmarków 6, we środy: po sw. Pawle Pust., po sw. Longinie, po sw. Zofii, po sw. Henryku, po sw. Nikodemie, po sw. Leopoldzie.

Powiat Łaski. *Łask*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Kwiet., po Zielon. Świąt., po Nawiedz. N. P. M., po Wniebowst. N. P. M., po sw. Michał. — *Lutomiech*, jarmarków 6, we środy: po sw. Błażaju, po Niedz. Kwiet., po s. Piotrze i Pawle, po s. Bartłomieju, po s. Jadwidze, przed s. Barbarą. — *Pubianice*, jarmarków 6, w poniedz. po s. Agnieszce, we wtorek po s. Józefie, w poniedz. po s. Alojzym, przed sw. Wawrzyńcem, we wtorki: przed s. Szymonem Judą, przed s. Tomaszem. — *Sacerzów*, jarmarków 6, we wtorki po s. Agatonie i Wilhelmie, po s. Józefie, po s. Urbanie, po s. Jakobie, po Narodz. N. P. M. po Wszystkich Świąt. — *Widawa*, jarmarków 6, w poniedz. po Niedz. Zapust., w poniedz. po 3. niedz. postu, 6-dniowy, we wtorek po Ziel. Świąt., w poniedz. po s. Małgorzacie, po s. Marcynie, po 3. Niedz. Adw.

Powiat Radomski. *Radomsk*, jarmarków 6, w poniedz. po 3 Królach, w pierwszy

poniedziałek Wielk. Postu, po Niedz. li Kwiet., we wtorek po s. Małgorzacie, w poniedz. po Podwyższeniu sw. Krzyża, po św. Andrzeju Apostole. — *Brzezina*, jarmarków 6, w poniedz. po sw. Walentym, po Niedz. Kwiet., po Wniebowst. Pańsk., przed sw. Wawrzyńcem, po s. Mateuszu, po Niepok. Pocz. N. P. M. — *Koniecpol*, jarmarków 6, w poniedz. po sw. Agnieszce, we wtorek po sw. Józefie, w poniedziałki: po sw. Trójcy, po sw. Maryi Magdalenie, po s. Michał, po s. Marcynie B. — *Pajeczn*, jarmarków 6, w poniedz. po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Kwiet., we wtorek po sw. Antonim, w poniedz. po Wniebowst. N. P. M., po Narodz. N. P. M., po sw. Leonardzie. — *Pławn*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Wielkiej Nocy, po Bożem Ciele, po sw. Jakobie Ap., po Narodz. N. P. M., po sw. Marcynie.

Powiat Częstochowski. *Częstochowa*, jarmarków 6, w poniedziałki: po s. Agnieszce, po Niedz. li Kwiet., we środy po Ziel. Świąt., w poniedz. po s. Wojciechu, po sw. Michał, po sw. Lucyi. — *Janów*, jarmarków 6, w ostatnią środę lutego, kwietnia, po sw. Piotrze i Pawle, w ostatnią środę sierpnia, października, przed Wigilią Bożego Narodzenia. — *Kłobuch*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po sw. Józefie, po sw. Stanisławie, po sw. Małgorzacie, po sw. Michał, po sw. Marcynie. — *Krzepice*, jarmarków 6, poniedz. po sw. Dorocie, po Niedz. Środek, we wtorek po Ziel. Świąt., w poniedz. po N. P. M. Szkapł. po Narodz. N. P. M., po Niepok. Pocz. N. P. M. — *Mślow*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po s. Wojciechu, przed Janem Chrzci., po Wniebowst. N. P. M., przed sw. Szymonem i Judą, przed sw. Tomaszem. — *Przyrów*, jarmarków 6, we wtorki: po sw. Dorocie, po Niedz. Kwiet., po sw. Zofii, po sw. Annie, po sw. Michał, po sw. Lucyi. — *Olszyn*, jarmarków 2, we wtorki po Niedz. Środek, po sw. Stanisławie.

Powiat Będziński. *Będzin*, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Środek, po sw. Wojciechu, po sw. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M. po Wszystkich Świąt. — *Cieladź*, jarmarków 6, we środy: przed sw. Agnieszka, po sw. Józefie, po sw. Stanisławie, po sw. Annie po sw. Mateuszu, po sw. Marcynie. — *Koniecpol*, jarm. 6, we czwartki po 3 Królach, po sw. Grzegorz, po Wniebowst. Pańsk., po sw. Małgorzacie, po sw. Mateuszu, po sw. Marcynie. — *Modrzejów*, jarmarków 6, w poniedz. po 3 Królach, po sw. Kazimierz, po sw. Leonie, przed Janem Chrz., po Wniebowst. N. P. M., po sw.) ndrzu. — *Mragód*, jarmarków 4, we środy: po sw. Agnieszce, po Wielkiej Nocy, po sw. Maryi Magdalenie, po sw. Franciszku Seraf. — *Siewierz*, jarmark

Ków 6 w poniedziałki: po św. Macieju, po Niedz. Kwiet., przed sw. Janem Chrzt., po Narodz. N. P. M., po sw. Łukaszu, przed Bożem Narodz. — **Włodawice,** jarmarków 6, we czwartek po Nawróceniu sw. Pawła, po Niedz. Gluchej, we środę po sw. Stanisławie, we czwartek po sw. Małgorzacie, po sw. Mateuszu, po sw. Łucyi. — **Żarki,** jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Suchej, na sw. Stanisława, od 1 do 8 maja, po sw. Piosrze i Pawle, przed sw. Idzim, po Wszystkich Świętych.

Gubernia Radomska.

Powiat Radomski. **Radom,** jarmarków 2, na sw. Jana Chrzt., trwający dni 5, i od dnia 9 wrzes., trwający dni 5. — **Białobrzegi,** jarmarków 6, we srody: po sw. Walentym, po sw. Marku Ewangelistcie, przed sw. Janem Chrzt., po sw. Rochu, po sw. Łukaszu, po sw. Łucyi. — **Jaszków,** jarmarków 6, w poniedziałki: po sw. Agnieszce, po sw. Józefie, po sw. Stanisławie, po sw. Maryi Magdalenie, po sw. Tekli, po sw. Andrzeju. — **Jedlińskich,** jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po sw. Józefie, po sw. Wojciechu, w poniedziałek po sw. Idzim, po sw. Franciszku Ser., po dniu Zadusznym. — **Przytyk,** jarm. 6, we wtorki: po sw. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet., przed sw. Filipem i Jakobem, po Bożem Ciele, po Podwyższeniu sw. Krzyża, przed Bożem Narodzeniem. — **Skaryszew,** jarmarków 6, w pon. po Niedz. Wstę. 8 dni trwający, po Niedz. Przew., po sw. Jakobie Ap., po sw. Bartłomieju, przed sw. Szymonem i Judą, przed sw. Tomaszem Ap. — **Wierzbica,** jarmarków 6, we wtorki: po sw. Walentym, po sw. Wojciechu, po sw. Antonim, po Przemieniu Pańsk., po sw. Łukaszu, po sw. Łucyi. — **Wolanów,** jarmark. 6 we wtorki: po 3 Królach, po Zwiast. N. P. M., po sw. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. P. M., po Narodz. N. P. M., po Wszystkich Sw. — **Wysmierzyce,** jarm. 5, w poniedziałek po sw. Antonim Op., po sw. Grzegorz, we wtorek po sw. Janie Nep., w ponied. po sw. Małgorzacie, po sw. Tekli, po sw. Łazarzu.

Powiat Kozienski. **Kosienice,** jarmarków 6, we czwartek po sw. Agnieszce, po Niedz. Białej, w srode przed sw. Janem Chrzt., w czwartki po sw. Bartłomieju, po sw. Łukaszu, po Niepok. Począ. N. P. M. — **Głowaczów,** jarmarków 2, we wtorki: po Niedz. Kwiet., i przed sw. Wawrzynem. — **Gniwoszów,** jarm. 4, we wtorki: po sw. Józefie, po Nawiedz. N. P. M., po sw. Michale, w drugi ponied. po sw. Szymonie Judzie. — **Granicz,** jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po Oczyszc. N. P. M., po s. Woj. 4, po Zielonych Świąt., po Narodz.

N. P. M., przed św. Tomaszem. — **Jawów,** jarmarków 6, w poniedział. po sw. Agnieszce, po sw. Walentym, we wtorek po sw. Stanisławie Bisk., w ponied. po sw. Małgorzacie, po sw. Łukaszu, po sw. Stanisławie Koście. — **Magnuszew,** jarmarków 3, w ponied. po sw. Michał, przed sw. Szymonem i Judą, przed sw. Tomaszem Ap. — **Rycyzów,** jarmarków 6, we wtorki: przed sw. Franciszkiem Sal., po sw. Józefie, po sw. Witalisie, przed sw. Idzim, po sw. Karolu Boremeuszu, po sw. Łucyi. — **Stecichów,** jarmarków 6, w ponied. po sw. Pawle, po sw. Walentym, we wtorki po sw. Stanisławie, po sw. Antonim, w ponied. po Wnieboz. N. P. M., po Niepok. Począ. N. P. M. — **Zwoleń,** jarmar. 6, we czwartek po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., przed Bożem Ciałem, po Przem. Pań., po Podwyż. sw. Krzyża, po sw. Katarzynie.

Powiat Miecki. **Iżma,** jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszc. Naj. P. M., po Zwiastowaniu N. P. M., po sw. Stanisławie, po Wnieboz. N. P. M., po sw. Jadwidze, po Niepokalanem Począ. N. P. M. — **Ciepielów,** jarmarków 6, we wtorki po sw. Fabianie i Sebast., po sw. Józefie, po sw. Zofii, po sw. Łukaszu, przed sw. Mikołajem. — **Grabowiec,** jarmar. 6, we wtorki: po sw. Werezice po sw. Lambertie, po sw. Zofii, po N. P. M. Szkap., po Narodzeniu N. P. M., po Wszystkich Sw. — **Kazanów,** jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Środoj., przed sw. Jakobem, po sw. Trójcy, po sw. Mateuszu, po sw. Marcinie. — **Lipsko,** jarmarków 6, we wtorki: po Nawróc. sw. Pawła, po Niedz. Białej, po Zielon. Świąt., po Narodz. N. P. M., przed sw. Szymonem i Judą, przed sw. Wiktoryą. — **Sienno,** jarm. 8 w poniedziałki: po 3 Królach, po s. Grzegorzu, po sw. Wojciechu, po sw. Piotrze i Pawle, po sw. Mateuszu, po sw. Marcinie. — **Solec,** jarm. 6, w srody: po 3 Królach, po 40 Męczn., po sw. Stanisławie, po sw. Antonim, po sw. Francisz. Ser., po sw. Marcinie. — **Tarłów,** jarm. 6, we wtorki: po sw. Apolonii, po Niedz. Kw., po sw. Trójcy, po Wnieboz. N. P. M., po sw. Jadwidze, przed sw. Tomaszem Ap. — **Wąchock,** jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po drugiej niedz. postu, po sw. Wojciechu, po sw. Małgorzacie, po sw. Michale, po sw. Elżbiecie. — **Wierszbnik,** jarm. 8, w srody: po Niedz. Środoj., po sw. Michale.

Powiat Opatowski. **Opatów,** jarm. 6, we srody: po Niedz. Zapust., po Niedzieli Kwietnej, przed sw. Janem Chrzt., po sw. Bartłomieju, po sw. Marcinie, przed sw. Tomaszem Ap. — **Chmielów,** jarm. 6, w ponied. po sw. Pawle Pest. po sw. Kazimierzu, przed sw. Floryanem, po Wnieboz. N. P. M., po sw. Jadwidze, po sw. Elżbiecie. — **Iwaniska,** jarm. 6, we srody: po 3 Królach, po Niedzieli Środoj., po Zielonych Świąt., po sw.

Maryi Magdalenie, przed sw. Idzim, przed sw. Szymonem i Judą.—*Kusów*, jarm. 6, we wtorki, po 3 Król., po pierwszej niedzieli postu, przed sw. Filipem i Jakóbem, po sw. Wicie i Modecie, po sw. Mateuszu, po sw. Stanisławie Koszcie—*Lagów*, jarm. 6, we środy: po 8 Król., po Oczyszczeniu N. M. P., po sw. Wojciechu, przed sw. Janem Chrz., po sw. Bartłomieju, we czwartek po sw. Marcynie.—*Ostrówiec*, jarm. 6, we czwart., po 3 Król., po sw. Józefie, po Przemienieniu Pańsk., po sw. Michale, przed sw. Szymonem i Judą, po sw. Katarzynie.—*Ośarów*, jarm. 6, w poniedziałek po Oczysz. N. M. P., po Niedzieli Środop., we wtorek po sw. Stanisławie, w poniedziałek po sw. Bartłomieju, po sw. Łukaszu, po pierw. Niedz. Adw.—*Raków*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po 3. Józefie, przed sw. Janem Chrz., po sw. Annie, po Wniebowz. N. M. P. po sw. Mateuszu.—*Waciszów*, jarm. 2, we wtorki: po sw. Piotrze i Pawle, po sw. Bartłomieju.

Powiat Sandomierski. *Sandomierz*, jarm. 2, w poniedziałek po Wniebowz. Pań., po Narodz. N. M. P.—*Bogoria*, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Przew., po Rozesłaniu Apostołów, po sw. Dominiku, po sw. Mateuszu, po sw. Łukaszu, po sw. Łucyi.—*Klimontów*, jarm. 6, we wtorki: po sw. Agnieszce, po sw. Józefie, po sw. Wojciechu, po Wniebowz. N. M. P., po 3. Józefie, po sw. Marcynie Bisk.—*Koprzywnica*, jarm. 6, we czwartki: po Niedzieli Środop., po Bożem Ciele, przed sw. Wawrzyncem, po sw. Michale, po Wszystkich Sw., po Niep. Począ. N. P. M.—*Ośiek*, jarm. 6, we środy: po sw. Walentym, po sw. Stanisławie, po Nawiedza. N. P. M., po sw. Piotrze w Okowach, przed sw. Szym. i Judą, przed sw. Tomaszem Ap.—*Potaniec*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król. do sw. Kazimierza, po Zielonych Sw., po sw. Małgorcie, po sw. Jadwidze, po sw. Łucyi.—*Skaszów*, jarm. 6, w poniedziałek po 3 Król., po Oczysz. N. M. P., po Niedz. Białej, przed sw. Janem Chrz., po sw. Mateuszu, po sw. Andrzeju Ap.—*Zanichost*, jarm. 6, w poniedziałek po 3 Król., po Niedz. Białej, po Bożem Ciele, po N. P. M., Anielskiej, po Podwyższeniu sw. Krzyża, po pierwszej niedzieli adwentu.

Powiat Opoczyński. *Opoczno*, jarm. 6, we czwartki po 8 Król., po Przew. Niedz. po sw. Maryi Magdalenie, po sw. Bartłomieju, po sw. Mateuszu, po Wszystkich Sw.—*Białaczów*, jarm. 2, we wtorki: przed sw. Stanisławem i sw. Janem Chrz.—*Drzewica*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Zwiastowaniu N. P. M., po sw. Piotrze i Pawle po sw. Annie, po Narodz. N. M. P., po sw. Łukaszu.—*Gielbów*, jarm. 6, we wtorki: po sw. Pawle Pustelniku, po sw. Grzegorz, po sw. Marku Ewangel., po sw. Dominiku, przed sw. Idzim, po

sw. Marcinie.—*Kłudów*, jarm. 6, we wtorki: po sw. Macieju, po Niedz. Kwiat., przed Bożem Ciałem, po Wniebowzięciu N. P. M., po Narodz. N. P. M., po sw. Jadwidze.—*Odrzywół*, jarm. 6, we wtorki: po sw. Sebatyanie i Fabianie, po sw. Józefie, przed Znalezieniem sw. Krzyża, po Przem. Pańsk., po sw. Jadwidze, przed sw. Mikołajem.—*Przysucha*, jarm. 6, we czwartki: po sw. Agnieszce, po Niedz. Kwiat., po sw. Piotrze i Pawle, przed sw. Wawrzyncem, po sw. Franciszku Ser., przed sw. Barbarą.—*Strzyżyno*, jarm. 6, we wtorki: po Niedzieli Przew., po sw. Stanisławie, przed sw. Janem Chrz., po Przem. Pańsk., po sw. Urszuli po sw. Katarzynie.—*Żarnów*, jarm. 6, we środy: po Oczysz. N. M. P., po Niedz. Kwiat., po sw. Trójcy, po Narodz. N. P. M., po sw. Łukaszu przed sw. Mikołajem.

Powiat Koński. *Końskie*, jarm. 6, we wtorki: po Nawróceniu 3. Pawła, po 3. Macieju, po 3. Józefie, po 3. Jakóbie, po 3. Urszuli, przed 3. Mikołajem.—*Gowarczów*, jarm. 6, w poniedziałek po 3. Józefie, we wtorek po 3. Stanisławie, w poniedziałki: po 3. Annie, po 3. Michale, przed 3. Szymonem i Judą, przed 3. Tomaszem Apostołem.—*Przedbórz*, jarm. 6, w poniedziałek po 3. Dorocie, we wtorki: po 3. Józefie, po 3. Antonim w poniedziałek po Wniebowz. N. P. M., po 3. Jadwidze, po 3. Łucyi.—*Radoszyce*, jarm. 6, we środy po 3 Król., po 3. Wojciechu, po Bożem Ciele, po 3. Annie, po 3. Mateuszu, po 3. Marcynie.—*Szydłowice*, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Król., po Niedz. Środop., po Niedz. Kwiat., przed 3. Wawrzyncem, po 3. Franciszku, po sw. Marcynie.

Gubernia Kielecka.

Powiat Kielecki. *Kielce*, jarm. 6, we wtorki: po 3. Agnieszce, po Niedz. Kwiat., po 3. Trójcy, przed 3. Rozalją, po Wszystkich Sw., po trzeciej Niedz. Adw.—*Bodzętyń*, jarm. 6, w poniedziałek po Nawróc. 3. Pawła, po 3. Kazimierzu, we środy po 3. Stanisławie, w poniedziałek po 3. Maryi Magdalenie, po 3. Idzim, po 3. Marcinie.—*Chęciny*, jarmark 6, we wtorki: po 3. Macieju, po 3. Wojciechu, po 3. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M., po Wszystkich Sw., po Niepok. Począ. N. P. M.—*Daleszyce*, jarm. 2, we środy: przed 3. Filipem i Jakóbem, po 3. Michale.—*Ślupia*, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po 3. Benedykcie, przed Znalezieniem 3. Krzyża, przed 3. Wawrzyncem, po Podwyższeniu 3. Krzyża, przed 3. Barbarą.

Powiat Jędrzejowski. *Jędrzejów*, jarm. 6, we czwartki po 3 Król., po 3. Kazimierzu, we środy po 3. Wojciechu, w piątek po Bożem Ciele, trwający dni 3, na 3

Franciszek Seraficki, trwający dni 8, we czwart. po św. Katarzynie. — *Mato-goszcza*, jarm. 6, we czwart.: po św. Agnieszce, po Niedziel. Środop., w środy: po św. Stanisławie, po św. Janie Chrz., we czw.: przed św. Wawrzyńcem, przed św. Szymonem i Judą. — *Sobków*, jarm. 8 we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Augustynie, przed św. Krystianem, po św. Łucyi. — *Wodzisław*, jarm. 6, w poniedz. po 3 Król., po Niedz. Środop., we wtorki: po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Marcynie.

Powiat Włoszczowski. *Włoszczowa*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Kwiec., po św. Trójcy, przed św. Idzim, po św. Franciszku Ser., po Wszystkich Św. — *Kursów*, jarm. 6, w poniedz.: po św. Agnieszce, po św. Kazimierzu, we wtorki: po św. Stanisławie, po św. Maryi Magdalenie, po św. Bartłomieju, przed św. Mikołajem. — *Lelów*, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po św. Macieju, po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po Narodz. N. P. M., po św. Marcynie. — *Secemin*, jarm. 6, we czwartki: po św. Leonie, po św. Sul-pisjuszu, przed św. Alojzym, po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po Bożem Narodzeniu. — *Saszkowice*, jarm. 6, we środy: po św. Pawle Pustelniku, po św. Józefie, po św. Trójcy, po Wniebowzięciu N. M. P., po św. Jadwidze, po św. Łucyi.

Powiat Olkusi. *Olkusz*, jarm. 6, w pon.: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po Wniebowst. Pań., po św. Annie, po św. Michale, po Niepok. Począ. N. P. M. — *Kromków*, jarm. 6, we wtorki: po św. Pawle Pustelniku, po Niedz. Środop., przed Znalezieniem św. Krzyża, po św. Annie, po Wszystkich Św., po św. Łucyi. — *Ogrodzieniec*, jarm. 6, we czwartek po św. Walentym, we środy: przed św. Wojciechem, po św. Antonim, we czwartki: po Przemienieniu Pańsk., po św. Jadwidze, po św. Łucyi. — *Filica*, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedz. N. P. M., przed św. Idzim, po Wszystkich Św. — *Skala*, jarm. 6, we środy: po św. Pawle Pustelniku, po św. Kazimierzu, przed św. Filipem i Jakobem, po św. Annie, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M. — *Wolbrom*, jarm. 6, we środy: po Oczyszczeniu N. M. P., po Niedz. Kwiec., po św. Antonim Padewskim, po Wniebowst. N. M. P., po św. Jadwidze, po św. Łucyi. — *Zarnowiec*, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Franciszku Rzym., we wtorki po św. Stanisławie, w poniedziałki: po Narodzeniu N. M. P., po św. Łukaszu, po Wszystkich Św.

Powiat Miechowski. *Miechów*, jarmark. 6 w poniedz. po Oczyszczeniu N. M. P., we wtorki po Niedz. Kwiec., w poniedz.: przed św. Janem Chrz., w Narodzeniu N. P. M., po św. Marcynie, po św. Łucyi. — *Brzesko*, jarm. 6, we wtorki po Nawróceniu św. Pawła, po św. Ezechielu, po św.

Florentynie, po św. Bartłomieju, po św. Katarzynie, po św. Łucyi. — *Książ Wielki*, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po św. Grzegorz, po św. Barnabie, po św. Kacjanie, po św. Elzbiecie, po św. Łucyi. — *Proszowice*, jarm. 6, we środy: po św. Pawle Pustelniku, po św. Tomaszu z Akwinu, po św. Małgorzacie, po św. Elzbiecie, po św. Tekli, po św. Marcinie. — *Stomniki*, jarm. 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po Podwyższeniu św. Krzyża, po św. Franciszku Borg.

Powiat Pinczowski. *Pinczów*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Grzegorz, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Urszuli, po św. Łucyi. — *Działoszyce*, jarm. 6, we wtorki po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Maryi Magd., po św. Michale, przed św. Marcinem, przed św. Tomaszem. — *Koszęce*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Zielon. Świąt., po Wniebowst. N. P. M., po św. Jadwidze, po św. Andrzeju. — *Opatowiec*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Przewodniej Niedz., przed Znalez. św. Krzyża, po św. Jakobie, po Podwyż. św. Krzyża, przed św. Szymonem i Judą. — *Skalbierz*, jarm. 6, we wtorki po św. Józefie, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Wawrzyńcem, przed św. Idzim, po św. Franciszku Ser., po Wszyst. Św. — *Wiślica*, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Ziel. Św., po św. Małgorzacie, po Narodzeniu N. P. M., po św. Jadwidze, po św. Marcynie.

Powiat Stopnicki. *Stopnica*, jarm., 6, we środy: po 3 Król., po Niedz. Przewod. po św. Antonim, po św. Maryi Magdalenie, po św. Franciszku, przed św. Mikołajem. — *Busko*, jarm. 5, we środy: po 3 Król., po Niedz. Środopost. jarmark ciągle 4-ro miesięczny, przez czas kapci latnich, od dnia 1 czerwca do dnia 1 października trwający z wyłączeniem niedziel i świąt uroczystych, po Wszystkich Św., po Niepokalanem Począ. N. P. M. — *Chmielnik*, jarm. 6, we czwartki: po 3 Królach, po św. Józefie, we środy: po św. Wicie, we czwartki: przed św. Idzim, po św. Michale, po św. Andrzeju Ap. — *Kurozwęki*, jarm. 6, w poniedziałek po św. Antonim Opaciu, we środy po św. Benedykcie, po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Józefie Kal., po św. Wacławie, po św. Cecylii. — *Jełśnia*, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po Kwiec. Niedz., po św. Trójcy, po św. Bonawenturze po św. Idzim, po św. Łucyi. — *Pacanów*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środopost. po św. Kilianie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Michale, po św. Marcynie. — *Pierschnica*, jarm. 8, w poniedz. po św. Kazimierzu, we wtorki: po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po św. Annie, po św. Jadwidze przed św. Mikołajem. — *Sydatów*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Środopost. po św. Stanisławie, przed św. Władysławem.

wem, przed 8. Idzimą, po dniu Zadusznyim.

Gubernia Lubelska.

Powiat Lubelski. *Lublin*, jarm. 11, w niedzielę: po Oczyszczeniu N. M. P., po 1 niedzielę postu, we środę Środopostu, w poniedziałek: po Niedz. Kwietnia, po Niedz. Przewod., po Wniebowstąpieniu Pańsk., we wtorek: po Ziel. Świąt. 3 dni trwający, w poniedziałki: po 8. Bernardzie 3-dniowy, po 8. Michale, po Wszystkich Sw., przed Bożem Narodzeniem. — *Betście*, jarm. 6, we środy: po Niedz. Białej, po 8. Stanisławie, po 8. Małgorzacie, po 8. Michale, po Wszystkich Sw., po 8. Lucyi. — *Biskupice*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po 8. Wojciechu, po 8. Stanisławie, po 8. Kozłmie i Damianie, po 8. Marcynie Bisk., — *Sychowa*, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po Niedz. środop. przed sw. Filipem i Jakóbem, po sw. Maryi Magdalenie, po sw. Mateuszu, po sw. Urszuli. — *Głusk*, jarm. 6, w niedzielę: po 3 Król., po sw. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańsk., po sw. Jadwidze, po sw. Marcynie, po Niepok. Począ. N. M. P. — *Piaszki wielkie*, jarm. 6, we środy: po sw. Macieju, po niedzieli Kwiet., po sw. Kilianie, po Podwyższeniu sw. Krzyża, po Wszystkich Sw., przed sw. Tomaszem.

Powiat Lubartowski. *Lubartów*, jarm. 7, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Kwiet.; po sw. Filipie i Jakóbie, po sw. Stanisławie, po sw. Annie, po sw. Bartłomieju, po sw. Dionizym. — *Czemierniki*, jarm. 6, we wtorki: po sw. Agnieszce, po Zwiast. N. P. M., po sw. Stanisławie, po sw. Piotrze i Pawle, przed sw. Szymonem i Judą, po sw. Andrzeju Ap. — *Leczna*, jarm. 6, w poniedziałek: po 3 Królach, we wtorek: po sw. Józefie, w piątek: po Bożem Ciele osm dni trwający, na sw. Idz. 10 dni trwający, w poniedziałek przed sw. Mikołajem. — *Michów*, jarm. 6, we środy: po sw. Macieju, po sw. Józefie, po sw. Wojciechu, po sw. Michale, po sw. Marcynie, po Niepok. Począ. N. P. M. — *Ramionka*, targi czwartkowe przeniesione zostały na poniedziałki.

Powiat Nowo-Aleksandryjski. *Nowo-Aleksandryja* (Puławy), jarm. 6, w poniedziałki: po Nawróceniu sw. Pawła, po sw. Włodzimierzu, po sw. Benedykcie, we wtorki: po sw. Marku Ew., po sw. Zofii, po sw. Lucyi. — *Baranów*, jarm. 6, w poniedziałki: po sw. Agnieszce, po Niedz. Zapust., po sw. Maryi Magdalenie, po Wniebowstąpieniu N. M. P., przed sw. Szymonem i Judą. — *Bobrowiki*, jarm. 6, w poniedziałek: po 8. Macieju, we wtorki: przed 8. Filipem i Jakóbem, po 8. Trójcy, po Nawiedzeniu N. M. P., po 8. Jadwidze, przed 8. Mikołajem. — *Józefów*, jarm. 6, we wtorki: po 8. Józefie, po

8. Feliksie, przed 8. Janem Chr., po 8. Michale, po Wszystkich Sw., przed 8. Mikołajem. — *Kazimierz*, jarm. 6, we wtorki: po 8. Kazimierzu, przed 8. Janem Chr., po 8. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po 8. Leokadyi. — *Końskowola*, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Wstępn., przed Znalez. 8. Krzyża, po Bożem Ciele, po 8. Annie, po Podwyższeniu 8. Krzyża, po 8. Łukaszu. — *Opole*, jarm. 6, w poniedziałek: po 8 Król., po 8. Macieju we wtorki: po Niedz. Kwiet., po 8. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu sw. Krz., po sw. Katarzynio. — *Wąwolnica*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po sw. Józefie, po sw. Wojciechu, po Wniebowst. N. P. M., po Narodz. N. M. P., po sw. Marcynie Biskupie.

Powiat Janowski. *Janów*, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. M. P., po sw. Stanisławie, przed sw. Janem, po Podwyższeniu sw. Krzyża, po Wszystkich Sw. po Niepokal. Począ. N. M. P. — *Anno-pol*, jarm. 6, w poniedziałek: po sw. Włodzimierzu, po Niedz. Białej, we wtorki: po sw. Stanisławie, po sw. Annie, po sw. Stanisławie Kosc., po Niepok. Począ. N. P. M. — *Krasnik*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po sw. Antonim, po Wniebowstąpieniu N. M. P., po sw. Franciszku Serafio., po sw. Marcynie. — *Modliborze*, jarm. 5, we środy: po sw. Macieju, po Zwiastowaniu N. P. M., po Zielonych Świąt., po sw. Maryi Magdalenie, po sw. Mateuszu, przed sw. Tomaszem. — *Urzędów*, jarm. 6, we wtorki: po pierwszej niedz. postu, po Niedz. Przewod., po Bożem Ciele, przed sw. Wawrzyńcem, po sw. Łukarzu, po Niepok. Począ. N. M. P. — *Zaklików*, jarm. 6, w poniedziałki: po sw. Agnieszce, po Niedz. Środop., po sw. Annie, po sw. Bartłomieju, po Wszystkich Sw., po sw. Lucyi.

Powiat Biłgorajski. *Biłgoraj*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po sw. Macieju, po Zwiastowaniu N. M. P., po sw. Maryi Magdalenie, po Wniebowstąpieniu N. M. P., po sw. Franciszku Serafio. — *Józefów*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., podług starego kalendarza, po sw. Józefie, po sw. Małgorzacie, po Wnieb. N. P. M. podług starego kalendarza, po sw. Mateuszu, po Niepok. Począ. N. P. M. — *Arzeszów*, jarm. 6, we wtorek: po sw. Józefie, w piątek: po Bożem Ciele, 1 we wtorki: po Wniebowst. N. P. M., po Narodz. N. P. M., po sw. Łukaszu, przed sw. Tomaszem Ap. — *Tarnogród*, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Nawiedzeniu N. P. M., przed sw. Wawrzyńcem, po Podwyższeniu sw. Krzyża, przed sw. Szymonem i Judą.

Powiat Zamojski. *Zamość*, jarm. 6, w poniedziałki: po Nawróceniu sw. Pawła, po sw. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańsk., po sw. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M., po sw. Marcynie. — *Frampol*, jarm. 6, we czwartki:

po św. Dorocie, po św. Kazimierzu, w środy po św. Janie Nepomucenie, w czwartki po N. P. M., po św. Łukaszu. — *Goraj*, jarm. 6, w wtorki: po św. Walentym, po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Bartłomieju, po św. Kosmie i Damianie, po św. Andrzeju Ap. — *Krasnobród*, jarm. 6, w wtorki: po św. Msciaju, po Zwiastowaniu N. P. M. podług star. kalendarza, po dniu zadusznym, przed św. Tomaszem. — *Sacznobrzyszyn*, jarm. 6, w wtorki: po Niedzieli Środop., przed św. Filipem i Jakobem, przed św. Janem Chrzcicielem, po Wniebowz. N. P. M., po św. Michale, przed św. Mikołajem.

Powiat Krasnostawski. *Krasnostaw*, jarm. w wtorki: po Oczyszczeniu. N. P. M., po Zwiastowaniu N. P. Maryi, po św. Piotrze i Pawle, po św. Annie, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M. — *Gorzków*, jarm. 1, we wtorek po św. Stanisławie. — *Izbica*, jarm. 6, w wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Antonim, przed św. Idzim, po św. Franciszku Serafie, przed św. Mikołajem. — *Turobin*, jarm. 6, w wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Trójcy, po św. Rochu, po św. Jadwidze. — *Zółkiewka*, jarm. 6, w poniedziałki: po św. Dominiku, przed św. Idzim, przed św. Szymonem i Judą, po św. Marcynie, po św. Katarzynie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Powiat Chełmski. *Chełm* jarm. 6, w wtorki: po Zwiastowaniu N. P. M. p. s. k. po s. Mikołaju p. s. k., przed s. Janem p. n. k. po Nar. N. M. P. p. s. k., po Opiece Matki Boskiej p. s. k., po s. Andrzeju Ap. p. n. k. — *Pawłów*, jarm. 6, w wtorki: po Zwiastowaniu N. P. M. podług nowego kalen., po Opiece św. Józefa, podług star. kal., po Ziel. Świąt, podług nowego kalen., po Bożem Ciele podług nowego kalen., po Wniebowz. N. P. M. podł. star. kalend. po św. Barbarze podług star. kalend. — *Łętownia*, jarm. 5, w poniedz. po św. Konstancji podług now. kal., w poniedz. przed św. Jerzym podł. star. kalend., w środy: po Zielonych Świąt. podł. star. kalend. po św. Michale podług star. kalend., przed św. Tomaszem podług nowego kalend. — *Sawin*, jarm. 6, w czwartki po dniach: 14 lutego, 11 lipca, 20 września, 30 października i 18 grudnia podług nowego kal. i w Wielki Wtorek podług star. Kalend. — *Wojstawice*, jarm. 6, podł. star. kalend. w środy: po św. Józefie, Przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Eliaszu, po Narodz. N. M. P., po św. Michale, przed św. Katarzyną.

Powiat Hrubieszowski. *Hrubieszów*, jarm. 6, w wtorki: po Nawr. św. Pawła, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po Ścięciu św. Jana, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem i Judą. — *Dubienka*, jarm. 2, podług star. kalend. w wtorki

po 3 Królach, po Zielonych Świątkach. — *Kryłów*, jarm. 6, podług star. kalend., w wtorki: po 3 Królach: po Niedz. Środop., przed św. Jerzym, po św. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu N. M. P., po św. Andrzeju. — *Uchania*, jarm. 6, podług star. kal., w wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po św. Wojciechu, po Zielonych Świąt., po św. Piotrze i Pawle, Wniebowz. N. P. M., po św. Dymitrze. — *Grabowiec*, jarm. 6, w wtorki: po św. Weronice, po św. Lambertie, po św. Zofii, po N. M. P. Szkapieżnej, po Narodzeniu N. P. M. — po Wszystkich Świętych.

Powiat Tomaszowski. *Tomaszów*, jarm. 6, w środy po 3 Królach, po św. Stanisławie, po św. Bartłomieju, po św. Tekli, po św. Łukaszu, po św. Marcynie. — *Jawiszów*, jarm. 6, w poniedziałki po dniach: 24 lutego, 21 maja, 13 sierpnia, 13 września, 21 października i 18 grudnia. — *Komarów*, jarm. 6, w poniedziałki: po Niedz. Środop. podług now. kalend. przed św. Janem Chrzcicielem podł. now. kalend., po Wniebowzięciu M. P. M. podł. star. kalend., po św. Michale, po Wszystkich Świętych. — *Łaszczów*, jarmarków 6, podług star. kalend., w wtorki: po Nowym Roku, po Oczyszczeniu N. P. M., po Ziel. Świąt., po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, po św. Marcynie. — *Tysowice*, jarm. 12, w środy, po dniach: 6 stycznia, 29 stycznia, 18 lutego, 24 marca, 12 kwietnia, 5 maja, 16 czerwca, 5 lipca, 6 sierpnia, 10 września, 8 listopada.

Gubernia Siedlecka.

Powiat Siedlecki. *Siedlce*, jarmar. 6, w wtorki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Środop. po św. Annie, po św. Mateuszu, po św. Marcynie. — *Mokobody*, jarm. 1, w środy po św. Jadwidze. — *Mordy*, jarm. 5, w czwartki: po św. Higinie, po św. Kazimierzu, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Katarzyną, po św. Lucy.

Powiat Węgrowski. *Węgrów*, jarm. 6, w wtorki: po św. Agnieszce, po Niedzieli Środopostnej przed św. Filipem i Jakobem, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Idzim, po św. Katarzynie. — *Kamieńczyk*, jarmark. 6, w wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po Zwiast. N. M. P., po św. Donacie, po Przemien. Pańsk., po św. Franciszku Seraf., po Andrzeju. — *Lina*, jarm. 3, w czwartki: przed Nawiedz. Zapust., przed Niedz. Kwiet., przed Ziel. Świąt., przed Wszyst. Św. — *Miedza*, jarm. 3, w wtorki: po Zwiast. N. P. M., po św. Stanisławie, przed św. Mikołajem.

Powiat Sokolowski. *Sokolów*, jarm. 6, w czwartki: po 3 królach, w Wielki Czw. po Bożem Ciele, po św. Rochu, po św.

Michale, po św. Edwardzie. — *Kosów*, jarm. 4, we wtorki: po św. Józefie, po św. Zofii, po Narodz. N. P. M., po św. Aniołach Stróżach. — *Sterdyn*, jarm. 6, w poniedział: po św. Agnieszce, po św. Albinie, po św. Wicie, po św. Bartłomieju, po św. Rafale, po św. Łucyi.

Powiat Konstantynowski. *Konstantynów*, jarm. 4, w pierwszy poniedziałek od dnia 15 stycznia, od dnia 13 marca, od 13 października i od 13 listopada. — *Janów*, jarm. 6, we wtorki: po Oczysz. N. P. M., po św. Stanisławie, przed św. Janem, po Podwyż. św. Krzyża, po Wszystkich Św., po Niepokal. Poczęciu N. P. M. — *Łosice*, jarm. 6, we środy: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po Niedz. Przewodniej, podł. star. kal., przed św. Janem, po Wniebowzięciu N. P. M. podł. star. kal., po św. Michale. — *Sarnaki*, jarm. 6, we wtorki, po św. Agnieszce, po Niedzieli Środop., po św. Wojciechu, po św. Stanisławie, po św. Michale, po św. Łukaszu.

Powiat Siatki. *Bięła*, jarm. 2, we wtorki, po Zielonych Świątkach p. s. k., po św. Annie p. n. k. — *Kodeń*, jarm. 2, we środy: po św. Trójcy, po św. Michale, podł. Star. kal. — *Łomazy*, jarm. 2, w poniedziałki: podł. star. kal., po św. Piotrze i Pawle, po św. Koźmie i Damianie *Piszczał*, jarm. 4, we wtorek po 3 Królach, w pierwszy wtorek kwietnia, lipca, października. — *Słowatyce*, jarm. 2 w piątki: po Wniebowst. Pańsk., po święcie Opieki N. P. M. podług star. kal. — *Terespol*, jarm. 2, we wtorek po Zielon. Świąt., w piątek po św. Piotrze i Pawle.

Powiat Włodawski. *Włodawa*, jarmark. 4, we wtorki: podł. star. kal., po Zielon. Świąt. po św. Janie Chrzc., po Wniebowzięciu N. P. M. na Opiekę M. Bosk., siedm dni trwający. — *Ostrów*, jarm. 6, w pon.: po św. Leonie Pap., po Wniebowstap. P., po św. Małgorzacie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Jadwidze po św. Feliksie Walez. — *Parczew*, jarm. 4, we wtorki: po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzc., po św. Cezaryi, po św. Marcynie. — *Wisznice*, jarm. 3, w poniedz. podł. star. kal.: przed św. Jerzym, po św. Janie Chrzc., po Wniebowst. N. P. M.

Powiat Radzyński. *Radzyn*, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Królach podł. star. kal., po Niedz. Środop. podł. star. kal., po Niedz. Kw. podł. now. kal., po św. Trójcy podł. star. kal. przed św. Rozalia, po Wszyst. Św. — *Miedzyrzec*, jarm. 4: we czwartek po św. Wiktorze, we czw.: po św. Jakobie Apostole, przed św. Mikołajem podł. star. kal. — *Wohyn*, jarm. 6, we środy po dniach: 6 kwiet., 21 maja, 18 sierpnia, 20 września, 3 listopada i 3 grudnia.

Powiat Łukowski. *Łuków*, jarm. 5, po Niedzieli 1-iej wielkiego postu, po Niedzieli Kwiet., we wtorek 4-ty po Wiel-

kiej Nocy, w poniedz. 2-gi po Zielonych Świąt., w poniedz. 1-szy po Narodzeniu N. P. M. — *Adamów*, jarm. 8, w poniedz.: po św. Kazim., przed św. Filipem i Jakobem, przed św. Janem Chrzc., po św. Bartłomieju, po św. Jadwidze, po św. Andrzeju. — *Kock*, jarm. 6, we wtorki po Oczyszcz. N. P. M., po św. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Franciszku Seraf., po św. Karolu Borom., po św. Łucyi. — *Lysobylki*, jarm. 3, we wtorki: po Zwiastowaniu N. P. M., po Narodz. N. P. M., przed św. Barbarą. — *Stoczek*, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Środop., we wtorek po św. Wojciechu, w poniedz.: przed św. Janem Chrzc., po św. Mateuszu Borom.

Powiat Garwoliński. *Garwolin*, jarm. 6, we środy: po św. Macieju, po Niedziel. Przewod., po św. Małgorzacie, po św. Bartłomieju, po św. Katarzynie, przed św. Tomaszem Ap. — *Łaskarzew*, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po Niedz. Kwietn., po Zielon. Świąt. po św. Annie, po Podwyższeniu św. Krzyża, po Wszyst. Św. — *Maciejowice*, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po św. Stanisławie, przed św. Grzegorzem, po Wniebowst. N. P. M., po św. Michale, po św. Katarzynie. — *Osięk*, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Zielon. Świąt., po N. P. M. Szkaplerznej, przed św. Iżmar., po 1-szej Niedz. Adw. — *Parysów*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Nawróceniu św. Pawła, po Niedz. Białej, w poniedziałek drugi po Zielon. Świątkach, po św. Magdalenie, po Narodz. N. P. M. — *Żelechów*, jarm. 6, we czwart.: po św. Stanisławie, po 4. Maryi Magdalenie, po Wniebowst. N. P. M. Panny, po św. Marcynie.

Gubernia Płocka.

Powiat Płocki. *Płock*, jarm. 2, we wtorki, przed św. Janem Chrzc., po św. Michale. — *Bielsk*, jarm. 6, we środy: po Niedz. Kwiet., po Wniebowstąpieniu Pańsk., przed św. Janem Chrzc., po św. Annie, po Ścięciu św. Jana, po św. Urszuli. — *Bodanów*, jarm. 6, we czw. po Nawr. 8. Pawła, we środy: po Niedz. Środop., po 8. Stanisł., po 8. Koźmie i Damianie, po 8. Łuk. Ew., po św. Klemensiu. — *Drobin*, jarm. 6, we wtorek po Zwiastowaniu N. P. M., we wtorek po 8. Stanisławie, we środy: po 8. Ananiasz. Pad., po 8. Maryi Magdalenie, we wtorki: przed 8. Szymonem i Judą, po 8. Katarzynie. — *Wyszogród*, jarm. 6, we wtorki, po 8. Józefie, po Wniebowstap. Pańsk., po Bożem Ciele, po 8. Jakobie, po 8. Michale, po św. Łucyi.

Powiat Lipiński. *Lipno*, jarm. 6, w pon.: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po

Wniebów. Pańskim, po N. M. Skapierznaj, po św. Michała, po św. Szymonie i Judzie. — *Bobrowniki*, jarm. 6, we środy: po Oczyszcz. N. P. M., po św. Wojciechu, po Wniebowzięciu N. P. M., po św. Franciszku Seraf., po św. Andrzeju. — *Dobrzyń nad Wisłą*, jarm. 6, w niedzielę: po św. Pawła (15 stycznia), przed Kwietnią Niedz., po Bożem Ciele, po N. M. P. Anielskiej (2 sierp.), po św. Franciszku Seraf., po Niepok. Począ. N. P. M. — *Rikół*, jarmarków 6, we środy po św. Wojciechu, w niedzielę po św. Trójcy, po św. Rochu, po św. Mateuszu, po Wszystkich Św., przed św. Tomaszem Apost. — *Skampe*, jarm. 6, we czwartki po św. Macieju, we środy: po św. Stanisławie, we czwartki: po św. Małgorzacie, po Narodz. N. P. M., po św. Franciszku, po św. Marcynie.

Powiat Rypiński. *Rypin*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Piotrze i Pawle, po św. Ignacym Łoj., po św. Michała, po Wszystkich Święt. — *Dobrzyń nad Drwecą*, jarmarków 12, we wtorki: po Nowym Roku, po św. Kazim., po Niedz. Kwietniej, po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzc., po Nawiedz. N. P. M., po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po św. Jadwidze, po św. Marcynie, po św. Katarzynie i Lookadyi.

Powiat Sierpecki. *Sierpc*, jarmarków 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po św. Grzegorz, po św. Marku, po św. Wiccie, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi. — *Bieżuń*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środ., po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po Narodzeniu N. P. M., po św. Mikołaju. — *Raciąż*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po Zielon. Świąt., po Wniebow. N. M. P., po św. Michała, po św. Andrzeju. — *Zurawin*, jarmarków 6, w niedzielę po 3 Królach, po św. Macieju, po Wniebowst. Pańskim, po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. Maryi, po Wszystkich Świętych.

Powiat Mławski. *Mława*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, przed św. Filipem i Jakóbam, po św. Trójcy, po św. Piotrze i Pawle, po św. Michała, przed św. Mikołajem. — *Kucabork*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Dionizym, po św. Kłotyldzie, po św. Elżbiecie, po św. Takli, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Wiktoryą. — *Radzanów*, jarmarków 6, we wtorki: po Zwastowaniu N. P. M., po św. Wojciechu, po Wniebowstąpieniu, po św. Antonim, Jakóbie, po Ścięciu św. Jana. — *Sreńsk*, jarmarków 6, we czwartki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniej, we środy: przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Jakóbie, po św. Idzie, po św. Jadwidze.

Powiat Przasnyski. *Przasnysz*, jarm. 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Kwiet., po Wniebowst. Pań., po św. Jakóbie, po Narodz. N. P. M., po św. Katarzynie. — *Chorzele*, jarm. 6,

w poniedziałki: przed Zapustami, po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po nar. N. P. M., po Wszystkich Świętych, po Niepok. Począ. N. P. M. — *Janów*, jarm. 6, w niedzielę: po Kazimierzu, we środy po św. Stanisławie, w poniedziałki: przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Bartłom., po Podwyższeniu s. Krzyża, po s. An-drzeju.

Powiat Ciechanowski. *Ciechanów*, jarm. 6, we środy: po s. Weronice, po Niedzieli Środopost. po s. Stanisławie, po Maryi Magdalenie, po Narodzeniu N. M. P., po s. Marcynie.

Powiat Płoński. *Płońsk*, jarmarków 6, we wtorki: po Niedz. Kwiet., po Ziel. Świątkach, po s. Piotrze i Pawle, po s. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po Niepok. Począ. N. M. P. — *Czerwiński*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po s. Wojciechu, po s. Małgorzacie, po Narodz. N. M. P., przed s. Szymonem i Judą, po s. Marcynie. — *Nowe-Miasto*, jarmarków 6, w poniedziałek: po Niedzieli Wstępnej, we czwartek przed Niedziela Kwietnią, we środy przed Wniebowst. Pańskim, we czwartek po św. Rochu, w poniedziałek po Narodz. N. P. M., we czwartek po św. Jadwidze. — *Sochocin*, jarmarków 6, we środy: po s. Błażeju, po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcicielem, we czwartki: po s. Dominiku, po Podwyższeniu s. Krzyża, po św. Klemensio. — *Zakroczym*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Pawła, Pustel., po s. Katarzynie Senneńskiej, po s. Marku i Marcelim, po s. Kunegundzie, po Narodz. N. M. P., po s. Marcynie.

Gubernia Łomżyńska.

Powiat Łomżyński. *Łomża*, jarmarków 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu N. P. M., w niedzielę po N. M. P. Skapierznaj, po s. Michała, po s. Stanisławie Kosce. — *Nowogród*, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, po s. Macieju, we wtorki: przed s. Stanisławem, przed s. Janem Chrzcicielem, po Narodz. N. M. P., przed s. Szymonem i Judą. — *Śniadowo*, jarmarków 6, we wtorki po s. Józefa, przed s. Filipem i Jakóbam, po s. Jakóbie Apost., po Narodz. N. M. P., po Wszystkich Świętych, przed s. Tomaszem Apost. — *Włocławek*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., przed s. Stanisławem, przed s. Janem Chrzcicielem, po s. Elżbiecie, po Niepokalanem Począ. N. M. P. — *Zambrów*, jarmarków 6, we wtorki: po s. Walentym, po Niedzieli Środopost., po Zielonych Świątkach, przed św. Idzie, po św. Łukaszu, po s. Łucyi.

Powiat Mazowiecki. *Wysokie Mazowieckie*, jarm. 6 w poniedziałek: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., przed św. Filipem

z Jakóbem, przed sw. Janem Chrzc., po Narodzeniu N. P. Maryi, po Wszyst. Świętych. — *Ciechanowiec*, jarmarków 6, poniedziałek: po Oczyszczeniu N. M. P., na 8, Wojciechu, po Bożem Ciele, przed św. Wawrzynem, po św. Mateuszu, po św. Andrzeju. — *Sokoły*, jarm. 8, we wtorek wstępną, w poniedziałki: Przewodni, po sw. Antonim, po św. Małgorzacie, po Wniebowzięciu N. P. Maryi, przed św. Mikołajem. — *Ykocin*, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. M. P., po św. Trójcy, po św. Wincentym à Paulo, po św. Franciszku Seraffickim, po św. Marcynie, przed św. Tomaszem Ap.

Powiat Ostrowski. *Ostrów*, jarm. 7, w poniedziałki: po sw. Błażaju, w półpoście, po sw. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Matce Boskiej Siewnej, po sw. Jadwidze, po sw. Feliksie Walezyaszku. — *Andrzejów*, jarm. 6, w poniedziałek, po sw. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po sw. Piotrze à Pawle, po sw. Bartłomieju, po św. Franciszku Seraffickim, po św. Marcynie. — *Brok*, jarm. 5, we czwartki: po sw. Agnieszce, po sw. Grzegorzu, po św. Małgorzacie, po św. Michale po św. Łucyi. — *Czyżew*, jarmarków 8, we wtorki: po sw. Macieju, po sw. Stanisławie, po sw. Jakóbie, po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, po Niepokalanem Poc. N. P. Maryi. — *Nur*, jarmarków 5, we środy: po św. Pawle Pustelniku, po Niedz. Środopost., po sw. Zofii, po N. P. M. Skaplerznej, po sw. Jadwidze.

Powiat Pułtuski. *Pułtusk*, jarmarków 8, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po Zielonych Świątkach, po Narodz. N. P. Maryi, po sw. Jadwidze, po sw. Elżbiecie. — *Nasielch*, jarmarków 6, we wtorki: po Niedz. Środopostnej, po św. Wojciechu, po sw. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych po Niepokalanem Poczęciu N. P. Maryi. — *Serock*, jarmarków 4, we wtorek: po 8. Mateuszu, we środy: po 3 Królach, po sw. Kazimierzu, po sw. Piotrze i Pawle. — *Wyszki*, jarm. 8, we wtorki: po św. Apolonii, po sw. Grzegorzu, po sw. Antonim, po Przemienieniu Pańsk., po sw. Justynie, po św. Łucyi.

Powiat Makowski. *Maków*, jarmarków 6, we środy: po św. Macieju, w wigilię Bożego Ciała, po sw. Bartłomieju, po św. Michale, po sw. Leonardzie, przed św. Tomaszem Apostołem. — *Krasnosielc*, jarmark. 6, we wtorki: po sw. Agnieszce, po sw. Stanisławie, po sw. Piotrze i Pawle, po sw. Mateuszu, po Wszyst. Świętych, po św. Łucyi. — *Reżan*, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, przed Zwiastowaniem N. P. Maryi, po sw. Stanisławie, po 8. Janie Chrzcicielu, po Wniebowzięciu N. P. Maryi, po Wszystkich Świętych.

Powiat Ostrołęcki. *Ostrołęka*, jarmarków 8, we środy: po św. Walentym, po sw.

Józefie, po Nawiedzeniu N. P. Maryi, po Podwyższeniu 8. Krzyża, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Poczęciu N. M. P. — *Czerwin*, jarmarków 6, we wtorki: po 8. Agnieszce, po Niedz. Zapustnej, po Niedz. Kwietnej, po sw. Maryi Magdalenie, po św. Michale, po św. Łucyi. — *Myszyńce*, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po Zwiastowaniu N. M. P., po św. Trójcy, po Wniebowzięciu N. P. Maryi, po św. Michale, po św. Marcynie.

Powiat Kolneński. *Kolno*, jarmarków 6, we czwartki: przed św. Franciszkiem, po sw. Grzegorzu, we środę, przed św. Floryanem, we czwartki: przed św. Kilianem, po św. Tokli, po św. Katarzynie. — *Jedwabno*, jarmarków 6, we wtorki: po sw. Agnieszce, po sw. Józefie, po sw. Stanisławie, przed 8. Idzim, po sw. Andrzeju, przed św. Tomaszem Apost. — *Stawiski*, jarmarków 5, we wtorek 2-gi po 3 Królach, w Wielki wtorek, przed św. Antonim, po sw. Franciszku Seraffickim, przed św. Barbarą.

Powiat Szczężyński. *Szczeczyn*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Macieju, po sw. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Michale, po św. Marcynie. — *Grajewo*, jarmarków 5, w poniedziałek: po sw. Agnieszce, we wtorek po św. Józefie, w poniedziałki: po sw. Trójcy, po Wniebowzięciu N. P. Maryi, po Wszystkich Świętych. — *Radziłów*, jarmarków 4, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Marku Ewangeliste, po św. Alojzym, po Niepokalanem Poczęciu N. P. Maryi. — *Rajgród*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. Maryi, po św. Kazimierzu, po Przewodniej Niedzieli, po św. Stanisławie, po Narodzeniu N. P. Maryi, po św. Franciszku Seraffickim.

Gubernia Suwalska.

Powiat Suwalski. *Suwałki*, jarmarków 8, we środy: po św. Romualdzie, po św. Benedykie, po św. Stanisławie, po św. Rochu, po św. Justynie, po św. Andrzeju. — *Bakalarzew*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. Maryi, po Niedz. Środopostnej, po 8. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcicielem po św. Jakóbie Ap., po Wszyst. Sw. — *Fulpów*, jarm. 6, we wtorki: na tydzień przed zapustami, po Niedzieli Kwiet., przed Bożem Ciałem, po Wniebow. N. P. M. po 8. Mateuszu, po 8. Marcynie. — *Przełask*, jarm. 4, we wtorki: po św. Józefie, po wniebowstąpieniu Pańskim, po św. Michale, po św. Katarzynie. — *Wisajny*, jarm. 4, we wtorki: po Zielon. Świąt., po 8. Małgorzacie, po 8. Michale, przed Bożem Narodzeniem.

Powiat Augustowski. *Augustów*, jarm. 8, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwiet. po św. Antonim, po św. Winc

centym, po św. Bartłomieju, po 4. Marcynie. — *Lipok*, jarmarków 4, we wtorki: po Katedrze 4. Piotra, po św. Jerzym, po św. Pelagii, przed św. Szymonem i Judą. — *Ruczki*, jarmarków 6, w poniedziałek 8-ci po Nowym Roku, w poniedziałek Zapustny, we wtorek po Niedz. Przewodniej, w poniedziałek: po św. Trójcy, po Przemienieniu Pańskim po św. Łukaszu. — *Sapokhinie*, jarm. 2, w poniedziałek: po św. Trójcy, po św. Edwardzie.

Powiat Sejnenski. *Sejny*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. M. P., po Niedz. Różańcowej, przed 4. Mikołajem. — *Lusdzisze*, jarm. 5, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Srodopost., po Bożem Ciele, po 4. Annie, po 4. Katarzynie. — *Seveje*, jarm. 5, we wtorki: po 4. Jerzym, po 4. przed 4. Wawrzyńcem, przed 4. Szymonem i Judą, po św. Łucyi.

Powiat Kalwaryjski. *Kalwaryja*, jarmarków 4, we wtorki: po Wniebowstąpieniu Pańsk. przed św. Janem Chrzciścielem, po św. Bartłomieju, po św. Marcynie. — *Olita*, jarmarków 1, w poniedziałek po 4. Kazimierzu. — *Simno*, jarm. 6, we wtorki: po Nawróceniu 4. Pawła, po 4. Jerzym, po 4. Piotrze i Pawle, po Wniebowzięciu, N. M. P., po Narodzeniu N. P. M. po Dniu Zadusznym.

Powiat Witkowski. *Witkowo*, jarm. 5, we wtorki: po 4. Józefie, przed Wniebowstąpieniem Pańskim, po Nawiedzeniu N. P. Maryi, po Niedz. Różańcowej, po św. Marcynie. — *Wierzbótów*, jarm. 3, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M.,

po Niedz. Kwietniej, po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu N. P. M., po Niedz. Różańcowej, po Wazyst. Świętych. — *Wisłyniec*, jarmarków 4, we środy: po św. Kazimierzu, po św. Jerzym, po 4. Trójcy, przed św. Szymonem i Judą.

Powiat Władysławowski. *Władysławów*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu N. P. Maryi, po św. Stanisławie, w poniedziałek po 4. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu s. Krzyża, przed św. Szymonem i Judą. — *Sudargi*, jarm. 4, we środy: po 3 Królach, po 4. Jerzym, przed 4. Janem Chrzciścielem, po św. Franciszku Seraf. — *Szaki*, jarm. 6, we wtorki: przed św. Maciejem Ap. przed św. Filipem i Jakóbem, przed 4. Antonim Pad., przed św. Wawrzyńcem Męcz., przed św. Matnazem Apostołem, przed Bożem Narodzeniem.

Powiat Maryampolski. *Maryampol*, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po 4. Piotrze i Pawle, po Wniebowzięciu N. P. M., po św. Michale, po Wszystkich Święt. — *Bałowierzyski*, jarm. 3, we wtorki: po Zielonych Święt., po 4. Maryi Magdaleny, przed św. Michałem. — *Pilawiski*, jarm. 5, we środy: po św. Agnieszce, po św. Wojciechu, po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po 4. Marcynie. — *Pieny*, jarm. 6, w poniedziałek: po 3 Król., po 4. Marcynie, we wtorki: po 4. Antonim, po św. Annie, po Narodzeniu N. P. Maryi, po 4. Marcynie. — *Sapiejski*, jarmarków 2, we wtorki: przed 4. Janem Chrzciścielem i po Niedz. Różańcowej.

NIEKTÓRE ZMIANY JARMARKÓW.

Gubernia Warszawska.

Powiat Gostyński. *Gombin*, jarmarków 6, we wtorki: po Popielcu, przed Niedz. Palmową, przed Wniebowzięciem, po Bożem Ciele, po Narodz. N. P. Maryi, przed św. Mikołajem.

Powiat Włocławski. *Brześć*, jarmarków 6, we wtorki: po Nowym Roku, po św. Walentynie, po św. Stanisławie, po św. Józefie Kalasan., po św. Szczepanie, po Wszystkich świętych; przez tego tygodniowa jarmarku zamiast w piątki, także we wtorki.

Powiat Szechowski. W folwarku Leonicie, gminy Głusk, targi w środy, 4 6 jarmarków, w środy po św. Fabja-

nie, po św. Tymoteuszu, po św. Piotrze Celestynie, po św. Eljaszu, po św. Mateuszu i po św. Klemensio.

Gubernia Kaliska.

Powiat Koniński. *Konin*, jarmarków 6, we czwartki: przed Niedz. Mięso pustną, przed Palmową, przed Wniebowzięciem, po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, przed trzecią Niedz. Adw.

Powiat Kaliski. *Łapanowice*, jarmarków 4, we wtorki: po Trzech Królach, po św. Kazimierzu, po Trójcy św., po św. Jakóbem, po Przemienieniu Pańskim, po Narodz. Najaw. Maryi Panny, po św. Katarzynie.

46.30

Pecaniew, jarmarków 6, we środy: po Nowym Roku, po 40-tu męczennikach, po św. Izydorze, po św. Małgorzacie, po Narodzeniu N. M. P. i przed św. Katarzyną.

Gubernia Piotrkowska.

Powiat Łódzki. *Konstantynów*, jarmark. 6, w 1-szą środę po 19 czerwcu (1 lipcu), w 1-szą środę po 19 sierpniu (1 wrześniu), po 19 października (1 listopadzie), po 19 grudnia (1 styczniu).

Gubernia Suwalska.

Powiat Władysławowski. *Saaki*, jarm. 6,

we wtorki: przed św. Mateuszem Apost., przed św. Filipem i Jakóbem, przed św. Antonim Padewskim, przed św. Wawrzyńcem, przed św. Mateuszem, przed Bożem Narodzeniem.

Gubernia Siedlecka.

Powiat Radzyński. *Wechyń*, jarm. 6, we środy: po 23 marcu (6 kwietniu), po 9 (21) maju, po 5 (18) sierpniu, po 6 (20) wrześniu, po 21 października (3 listopada), po 19 listopada (8 grudnia).

1000
1000
1000
1000

E. Raczyńska, w Warszawie, Długa 46

SKŁAD HURTO

Książek do nabo

Obrazów ŚŚ. Pańskich i rodzajowych,
Medalików, Krzyżyków, Szkaplerzy, Różańców,
Koronek i t. p.

oraz Skład Towarów Galanteryjnych

E. Raczyńska dawniej **E. LOMPE**

Warszawa, Długa 46 (w podwórzu).

Książki do nabożeństwa własnego nakładu „Wierzę w Boga“, „Wzniesmy Serca w górę“, „Anioł Stróż“ (dla dzieci i młodzieży), „Przez Krzyż do Nieba“, „Droga do Nieba“, (z trzydniowymi rekolekcjami), „Zdrowaś Marya“, „Wyborek“, Chwała Pani nad Pany“ (druk gruby), oraz wszystkie inne.

Obrazki ŚŚ. Pańskich i rodzajowe w arkuszach, atlasowe, koronkowe, żelatynowe, kartonowe.

Obrazy w ramach.

Koronki i różańce: drewniane, kościelane, hebanowe, kokosowe, szklane w różnych kolorach, z perłowej masy i t. d.

Krzyżyki i medaliki różnych wielkości i materiałów. Krocielniczki porcelanowe, fajansowe, cynkowe, blaszane.

Szkaplerze włóczkowe, szychowe, jedwabne duże i małe.

Galanteryjne towary, jako to: Pacioreki, pierścionki, koleczyki, broszki, łańcuszki, ramki, trąbki, fajarki, grzechotki i t. p.

Główny Skład rozmaitego rodzaju **KALENDARZY**.

Obstalunki wykonywa szybko i akuralnie.

E. Raczyńska, w Warszawie, Długa 46 (w podwórzu).

E. Raczyńska, w Warszawie, Długa 46 (w podwórzu).